Postimees

80. aastakäik

Nr. 53 Reedel, 28. weebruaril 1936

Ilmub iga päev.

Toimetus ja peakontor Tartus, Ülikooli t. 21.
Toimetus ja kontor Tallinnas, Raekojaplats 9, vanas vaekojas.

Telefonid Tartus: Tegevtoimetaja ja toimetuse sekretär 2-86, Tartu teated, siseriik 1-86, kaugekõned 9-86.
Sekvestrivalitsus 9-09, ärijuhatus 65, trükikojajuhataja 14-65, talitus 80, raamatukauplus 2-50.

Telef. Tallinnas: Toimetus 436-81, kontor 436-11.
Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soovil.

Kuulutuste hinnad: a) kuulutuste kirjaga: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti mm, teksti sees 12 senti; b) tekstikirjaga: teksti ees ja tekstis 15 senti mm veeru laiuses. Kohaotsimiskuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha valiku soove täidetakse ainult võimalust mööda.

Kuulutusi sama päeva lehe jaoks võetakse vastu kella 11-ni ja laupäeval kella 10-ni päeval „Postimehe" raamatukaupluses, Suurturg 16, ja kontoris, Ülikooli tän. 21/23.

Üksiknumber 5 senti

Hinnata kaasandeks igal pühapäeval pildileht „Sädemed".

„Postimehe" tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., üle 3 kuu korraga tellides iga järgnev kuu 120 s., 6 k. 725 s., 12 k. 1400 s.
Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., üle 3 kuu korraga tellides iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 s.
Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., üle 3 kuu korraga tellides iga järgnev kuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära viies: 1 kuu 125 s., 12 kuud 1200 s. Välismaale — 4 kr. k., Lätimaale — 150 s. kuus.
Posti jooksev arve nr. 2171. —
„Lasteleht" „Postimehe" tellijaile 10 s., eraldi tellides 15 s. kuus.
„Tervis" 1 kuu 20 s., 12 kuud 220 s. — Aadressi muutmine 25 s.

Tänaſt lehte 8 lehekülge

APOLLO ESIETENDUSEKS

Veneetsia rahvusvahelisel filmivõistlusel kunstipärasemaks tunnustatud suurteos, mis krooniutd kuldmedaliga.

«NOOR METS»

Jan Adolf Hertzi romaani järgi sõjaaegse Vene gümnasiastide elust.

Näeme nooruse tuiskavat pulbitsust, ja elame veelkord läbi õppetunde, nagu neid mäletame koolipõlvest. Näeme õpetajate tüüpe, nagu neid loonud elu, ja tunneme veel kord õpilaselu õilist romantikat, mis meile kõigile hingesse jäänud pakitsema kaunina.

Need, kes mäletavad Vene aega ja käinud Vene koolis, elavad tahtmatult läbi oma nooruse. Noored aga näevad selles filmis, kuidas õppisid, armastasid, võitlesid, kannatasid ning tegid ka muretuid õpilasvempe nende emad ja isad.

2) Omapäraseim film

DONI KASAKAD

Jlusamaid ülesvõtteid kasakate elust ja tegevusest, väike-vene ja kasakate tantse — kuulus pussitants. Vene rahvalaule kasakate koori ettekandel. Hämmastamapanev, virtuooslik ratsutamiskunsti demonstreerimine j. n. e.

Algus kell 5.

Seebi asemel
tarvitab perenaine pesemiseks
Magister Wieckmann'i

LUMIVALG

Hind: **15 s.** väike pakk ja
20 s. suur pakk.

Elegantne maailm loeb luksusteost

EDU KÕIKJAL peente kommete ja viisakuse käsiraamat igale. Ületamatu sisu, hulk häid pilte, kogukas ja luksuslikum väljaanne raamatuaastal. Hind ainult 2 krooni.

Pealadu: «Postimehe» raamatukpl. Suurturg nr. 16, Tartus.

Nägus valik

peenrahakotte.

„POSTIMEHE" raamatukauplus
Tartu Suurturg nr. 16.

Kaitseliitlaste võimas meeleavaldus

Demokraatia on päästetud. Elagu Eesti wabariik!

Neljapäewa õhtul korraldas kaitſeliidu peaſtaap koos Tallinna malewaga tõrwikutega rongkäigu Kadriorgu, et terwitada riigiwanemat lõppenud rahwahääletuſe puhul. Rongkäigu loſſi ette ſaabudes pöördus riigiwanema poole kindral Orasmaa järgmiſte ſõnadega kokkuwõttes:

„Kaitſeliidu keſkjuhatuſe ja Tallinna malewa poolt terwitame teid, härra riigiwanem ja härra kindral. Oleme kogunenud ſiia, et õnnitleda teid äsjalõppenud rahwahääletuſe puhul. Seda rõõmu jagab koos meiega kogu wabariigi kaitſeliit. Meie, kaitſeliitlaſed, teame, mis tähendab wõitlus relwaga lahingus, kui tead ſõpra ja waenlaſt ja tead, kus ta on. Teame ka ſeda raskuſt, mis walitſes meie ſiſemiſes olukorras enne rahwahääletuſt, kus ei wõidud ſõpra eraldada waenlaſeſt. Tunneme nüüd head meelt, et ſee wõitlus lõppes niiſuguſte tulemustega. Teie, härra riigiwanem, olete ſeda wõitluſt kannud, teie olete wõitja. Palume teid, härra riigiwanem ja härra kindral, kogu kaitſeliidu pere nimel wastu wõtta ſelle rahwusliku teo puhul õnnitluſed ja kõige paremad ſoowid rahwa ja riigi juhtimiſe töös edaspidi."

Selle järele hüüti riigiwanemale ja ülemjuhatajale kolmekordne elagu ning mängiti hümni.

Riigiwanem wastas kokkuwõttes järgmiſt:

„Lugupeetud kaitſeliitlaſed! Elame tõesti üle tähtſaid ſilmapilke meie riigi ja rahwa elus. Öeldakſe, et riiki on kergem aſutada ja rajada kui teda kaitsta ja üleal pidada. Meie oleme näinud oma riiklikkude kogemuste juures, kuidas riiklik tahe meil kippus käeſt minema. Meie rahwas oli nagu mingiſt haiguſehooſt haaratud. Minul ja ülemjuhatajal tuli raske ſamm astuda. Kõneldi, et tahame teha diktatuuri, lõhkuda rahwawalitſuſe aſutiſed ja nautida ainult oma wõimuküllust. Meile oli ſee raske kanda, kes meie iſe oleme ſellele riigile aluſe panijad olnud. 8. detſember oli raſkeim moment minu elus. Mitte ſellepäraſt, et oleksin tundnud hirmu oma elu päraſt, kuna tean, et iga päew, mis minule kui wanale inimeſele on antud, on kui kingitud. Oli lihtſalt raske mõelda, et mina oleksin wõinud maha matta demokraatia ja maha lõhkuda ſelle, mille ehitamiſeks olen iſe teinud kõik.

Aga ma pean ütlema, et päewad, kus rahwahääletus on õnnelikult lõppenud, on ka minu elu õnnelikumad päewad. Tunneme nüüd, et meie rahwas on ſiiski kindel põhjamaa rahwas. Oleme näidanud, et tahame olla waba rahwas, jääda iſe oma peremeesteks ja luua iſe omad wabad aſutuſed. Palun wastu wõtta minu, ülemjuhataja ja wabariigi walitſuſe tänu. Kaitſeliit on näidanud, et ta oskab riiki kaitsta ja rahu walwel ſeista ning kaitſetööd teha ka ilma relwadeta ja werewalamiſeta. Palun üle anda ſee tänu kogu kaitſeliidu perele. Kaitſeliit wõib olla julge, et nii kaua kui mina ja kaitſewägede ülemjuhataja wastutuſt kanname Eesti riigi ja rahwa eeſt, kõik ſee täidetakſe ja läbi wiiakſe, mida on tõotatud ja lubatud. Teadku kogu maailm, et Eesti rahwas on waba rahwas ja Eesti rahwas tahab luua iſe omad wabad aſutuſed ja olla iſe oma peremees. Elagu Eesti rahwas! Elagu Eesti wabariik!"

Järgnes hümn ning naiskodukaitſe poolt ulatati riigiwanemale lilli. Kõned olid kuulda kogu pargis ülesſeatud waljuhääldajate kaudu.

Meeleawaldus üldiſelt kujunes wäga ſuureks ning hoogſaks. Kahjuks aga ei wõimaldatud ajakirjanduſe eſindajaile jälgida meeleawalduſe arengut Kadrioru loſſi ees.

Kaitſeliitlaste rongkäik riigiwanema juures.

Kaitſeliitlaſed peatuſid jalutuskäigu ajal Kadrioru loſſi ees, et awaldada oma austuſt riigiwanemale. Kaitſeliidu ülem kindral Orasmaa terwitab riigiwanemat.

Soome õnnitleb

Neljapäewal kell 12 käis riigiwanema juures Soome ſaadik Hynninen, et edaſi anda temale Soome preſident Swinhufwudi terwituſed rahwahääletuſe eduka lõppemiſe puhul.

Mäſſumeeſte protſeſs aprillis

Eeluurimine 8. detſembri mäſſuſepitſejate kohta lõppes juba mõne aja eeſt. Praegu on aſjatoimetus prokuratuuri käes ſüüdistusakti koostamiſeks. Loodetakſe, et protſeſs wõib juba aprillikuu lõpul arutuſele tulla ſõjaringkonnakohtus Tallinnas. Süüaluste arwult kujuneb ſee eesti kohtu ajaloos ſuurimaks protſesſiks. Seetõttu wõib arwata, et ka kohtulik aſja arutamine ſelles aſjas wõtab ligi paar nädalat.

Ratifitſeeritud

Wene-lepingu poolt 353, wastu 164 häält.

Pariiſiſt, 28. weebr. (Reuter). Prantſuſe ſaadikutekoda ratifitſeeris Nõukogude Wene liidulepingu 353 häälega 164 wastu.

SCHERK

Mina sain abi hiilgavalt

Vistrikud ja vinnid moonutasid terve silmnäo! Tee nagu mina: lihtsalt, tarvita näo puhastamiseks igal hommikul ja õhtul Scherk Face Lotion (Scherk'i näovesi)

Ainuesindaja Eestis: Arthur Berg, Tallinn Vene 19, tel. 435-41
Valm. V. Treublut'i lab. Tallinnas

Meeleavaldus tõrvikute valgusel

Tartu malewa rongkäik pakkus iluſa pildi

Heameele awalduſena rahwahääletuſel riigiwanema ettepaneku wastuwõtmiſe puhul korraldas Tartu kaitſemalew eile õhtul ſuurejooneliſe rongkäigu tõrwikutega läbi linna. Meeleawalduſeſt oſa wõtma oli kogunenud haruldaſelt rohkesti kaitſeliitlaſi ja naiskodukaitſe liikmeid, kokku üle 1500 inimeſe, ning tänawatel, mida rongkäik läbis, oli kohati kogunenud rahwaſt otſe murdu.

Kaitſeliitlaſed ja naiskodukaitſe kogunesid Malewa ſtaabi juurde kella 7-ks. Oſa üliõpilasmalewkondade üksuſi tuli kogumiskohta juba riwistatult, oma organiſatſiooni aſukohaſt. Enamik malewlaſi ja naiskodukaitſe liikmeid kogunes aga ſtaabi juurde, kus nad üksuste järele riwistati. Kella ½8 paiku waatas rongkäigu üle ja terwitas malewlaſi Tartu Malewa pealik major Aks, mille järele ſüüdati tõrwikud. Tohutu pika kolonni ette aſus Malewa pealik, ning orkestri helide ſaatel liikus rongkäik mööda Karlowa tänawat ſüdalinna poole.

Tänawatele oli rahwaſt kogunenud juba warakult. Malewa ſtaabi kohal olid kõnniteed publikuſt tulwil, ning Tütarlaste gümnaaſiumi juures ootas rongkäiku ſuur rahwagrupp. Kõik tänawad, mida meeleawaldajate pikad read läbistaſid, olid rahwaga tihedalt palistatud.

Karlowa tänawalt liikus rongkäik läbi Küüni tänawa Suurturule, ſealt edaſi üle Kiwiſilla, Narwa ja Wene tänawa kaudu üle Wabaduſſilla Laiale tänawale. Sealt Rüütli, Wallikraawi, Pepleri ja Riia tänawa kaudu tagaſi Malewa ſtaabi juurde.

Rongkäiguks oli Tartu Malewa ja Naiskodukaitſe Ringkond riwistatud kolmerealisteſſe kolonnideſſe. Orkestri järele ſammus lipurühm õppurmalewkonna treffneriſt. ja ſelle järele terwe malew üksuſte järjekorras ning naiskodukaitſe jaoskonnad.

Üliõpilasmalewkonnad olid tulnud wälja relwadeta oma organiſatſiooni wärwitekliteſ ja walgetes üldmütſides; õpilaſed koolimütſides ja teiſed üksuſed enamikult ühtlaſes wormirõiwastuſes. Rongkäik moodustas nägusa ja korrapäraſe pildi.

Meeleawaldus lõppes Malewa ſtaabi juures, kus peale lühikeſt ſõnawõttu malewa pealikult, laiali mindi.

Seakasvatajad!

Käesolevaga teatame, et eksporttapamajad järgmisel nädalal **sigu ekspordiks** Saksamaale

vastu ei võta.

Nii pea kui ekspordi võimalused Saksamaale selguvad, teatame sellest kohe seakasvatajatele ajakirjanduse kaudu.

EESTI
PEEKONI EKSPORTÜHISUS

Ehitusasjanduſe muuſeum ellukutsumiſel

Suuremat rõhku kodukauniſtamiſele ja -iluſtamiſele

Hiljuti peeti teedeminiſteeriumis nõupidamine kodukauniſtamiſe aſjus, milleſt wõtſid oſa Maakodude Kauniſtamiſe Seltſi, teedeminiſteeriumi, Rakenduskunſti Ühingu, Maanaiſte Keſkſeltſi, Ehitusaſjanduſe Ühingu, põllutöökoja ehitustalituſe eſindajad. Nõupidamiſel kaaluti, kuidas teostada intenſiiwſet propagandat kodu kauniſtamiſeks ja kaaluti, kas mitte wälja kuulutada ſelleks eraldi n. n. kodukauniſtamiſe aasta. Aſuti ſeiſukohale, et ſuurema aktſiooni läbiwiimiſeks tuleb kooskõlastada mitmeſuguste organiſatſioonide tegewuſt ſeks puhuks.

Seoſes ſelle nõupidamiſega oli nüüd ſama küſimus eile õhtul kõne all Ehitusaſjanduſe Ühingu kodukauniſtamiſe ſektſioonis. Leiti, et kodukauniſtamiſe ja ſiſuſtamiſe propageerimiſeks oleks hea korraldada wastaw erinäitus, eſitades ſeal moodſaid korteri ſiſſeſeadete mudeleid ja kui wõimalik ka eeskujuliku korteri loomulikus ſuuruſes. Teiſelt poolt leiti aga, et ſarnaſe näituſe korraldamine teeks raskuſi ruumide poolest, pealegi oleks ſee kulukas. Seepäraſt ſoowitati ſel alal luua midagi püſiwamat ja leiti, et oleks otstarbekohane kutſuda ellu ehitusaſjanduſe muuſeum. See oleks püſiwaks eſinduſeks kuhu wõiks koondada igaſuguſed wäljapanekud koduſiſustuſe ja -kauniſtuſe alalt. Kuna aga ſelle ellukutſumine wõtab pikemat aega, ſiis otſustati eſialgu wälja kuulutada mõningate projektide wõiſtluſed uute mööbliprojektide alal. Neid auhinnatud projekte kaſutatakſe ſiis ka hiljem muuſeumi jaoks. Ühtlaſi leiti weel, et ehitusaſjanduſe muuſeumi ellukutſumiſele peab aſjale kaaſa tõmbama ka inſeneride-, majaomanikkude- ja põllutöökoja. See ſektſiooni poolt algatatud mõte muuſeumi ellukutſumiſeks tuleb uuesti kõne alla Ehitusaſjanduſe Ühingu üldkoosolekul.

Majaomanikkude koda ja wõlad

Majaomanikkude koja juhatus tuli täna järjekorraliſeks koosolekuks kokku. Koosolekul pidi wõetama lõplik ſeiſukoht küſimuſes, kuidas ümber korraldada majaomanikkude lühiajaliſi wõlgaſid. Nende wõlgade kohta on nüüd hiljuti korraldatud ankeedi põhjal teatawasti ſaadud lähem ülewaade. Ka pidi täna otſustatama, kuidas rahuldada neid majaomanikke, kes ankeedi kaudu awaldaſid ſoowi ſaada odawamahinnaliſt ja pikaajaliſt laenu ümberehituste ja remontide tegemiſeks

„Toomas Nipernaadi" lawale

Auguſt Gailiti romaaniſt „Toomas Nipernaadi" on meie tuntud dramatiſeerija Andres Särew walmistanud lawateoſe. Teos tuleb lawale ſama nime all ja mängukawwa on „Toomas Nipernaadi" wõetud eſimeſena Draamaſtuudio poolt. „Toomas Nipernaadi" tuleb eſiettekandele pühapäewa õhtul Tallinnas ja ſelle on lawastanud dramatiſeerija A. Särew iſe.

Varem Kivisilla juures asunud

J. MALIN'I

kleidi-, pesu- ja pudukauba uuesti avatud

Tartus, Söögiturg nr. 4, end. Arens & Loskit, vastu turgu. Suur valik. Odavad hinnad.

Ostan

kulda, hõbedat, briljante, vanu plaatina, kuld- ja hõberahasid, laenukassa pileteid ja maksan päevakursist kõrgemat hinda.

Kullasepp JOH. ALT.
Tartus, Aleksandri tn. 10, telef. 7-97

Hõimutöö ja üliõpilaſed

Kas üliõpilaſed on politiliſelt nii arenematud nagu wäidetakſe?

Soome-küſimus on praegu akuutne. Wõime öelda iſegi, et üldiſe meie lähemate naabrite, nii lõuna- kui põhjapoolſete kohta on järjeſt kaswamas otſustawaid ſeiſukohawõtte. Aluſe ſelleks on annud mõlemad liitlaſed, Soome ja Läti iſe. Muidugi kumbki eriſuunas ja iſeſeiswatel põhjuſtel.

Hõimuliikumiſe, ſeega edaspidiſe koostöö kohta Soomega on awaldatud üle ootuste ſiiski õieti optimiſtlikke lootuſi. Weendumuſega muidugi, et hetkel ja tulewikus riſtlewate huwigruppide üle täie otſekoheſuſega ning awaliktuſega põhimõtteliſelt kokku lepitakſe. Kartus, nagu wõiks eestipoolne rewideeriwa-loomuline kawatſus hõimuküſimuste ſuhtes wiia ilmaaegſete wastastikuſte „ſeletusteni", on aſjata. Seſt meie hõimutegewuſega aktiiwſelt kaaſatöötawad iſikud ja koonduſed lähtuwad waid hõimuliikumiſe edukama ja tulemusrikkama tulewiku nimel ning on weendunud, et ſoomepoolſelt aruſaamine mainitud aſjas meie käſitluſega ühtub.

Ei ole ſellepäraſt ſiis enam tarwilik üksikasjalikult ſõna wõtta hõimuliikumiſe olewiku ſeiſukorra kohta põhjuſel, et tema tulewiku wäljawaadete ſelgitamine hoopis rutemini ja wägagi ulatuslikult iſeeneſeſt ähwardub päewakorda tõusta.

Alates 8. detſ. 1935. a. on põhjalikult ſõelumiſele wõetud kogu hõimuliikumiſe ſtruktuur. Pearõhk ſelles rewideerimiſe kawatſuſes on teadlikult langetatud kummagi wennasmaa ſiſepolitilisteſt ſuuraktſioonideſt ſõltuwaile wastoludе lahendamiſele. Seda teadmiſes, et lahkarwamuste kõrwaldades hõimude koostöö intenſiiwſemaks muutub.

Üks oſa meie ajakirjanduſeſt on hakanud innuga ründama Tartu üliõpilaſi ſeoſes ſoome kaaswõitlejaile omistatud aktiiwſuſega eesti ſuhtes. Peamine argument ſeeſuguſe kallaletungi õigustamiſeks on olnud ſee, et meie üliõpilaſed laſkwat endid ſoomepoolt maltreteerida. Wiimaſed olewat, mainitud oſa ajakirjand. arwates, juba pikemat aega ſihikindlalt ilmutanud Eesti ſuhtes eriliſt aktiiwſuſt nii ſõnas kui teos. Iſegi olewat ſoomlaſed meie oma „Üliõpilaslehe" weergudel ſelgitanud rahwusideoloogiliſi küſimuſi, mida meie „Üliõpilaslehe" toimetus kõigepealt ära toonud ja teiſeks ka hiljemini polewat ſee kas wõi polemiſeeriwaltki wastandu. Ja kõige ſelle pika loo lühike lõpp on ründajate arwates, et meie üliõpilaſed ei ſaa millegiſtki aru, kus, kunas ja kelle ſuhtes olla kriitiline wõi mitte. Et meie akadeemiline noorpõlw ei taipawat wahet teha meile kaſuliku ja kahjuliku wahel!

Kõige ſelle päraſt peatume enne weidi Tartu aruſaamiste hindamiſel. Seſt ſeeſugune etteheide, mis on iſeeneſeſt küll abſoluutſelt põhjendamatu, wõib ilmaaegſelt heita musta warju kogu meie noorema põlwe akadeemiliste haritlaste peale.

Kõigepealt, enne Soome-küſimuſe eſilekerkimiſt, on tõstatatud waidlus, kas eesti üliõpilane omab politiliſt aruſaamiſt wõi mitte. Wastawas poleemikas awaldati ſeiſukohti nii poolt kui wastu. Wastuwaidlejad argumenteeriſid peamiſelt kohwikujuttudega ja mida „üks wanem wiliſtlane" öelnud! Ka mainitakſe, et mille muuga on ſeletataw meie üliõpilaste tuimus ja apaatſus ühiskondlik-politiliste küſimuste wastu kui mitte ſellega, et neil puudub programm ja platworm ſeeſuguſe huwigrupi ſuhtes. Küſimuſt laiendati ja hukkamõiſtwa otſuſe oſaliſeks ſaid üliõpilasorgidki. Ka ſeal ei tegeletawat üld- ja päewapolitiliste, kas wõi põhimõtteliſtegi küſimustega, waid hautakſe peamiſelt plaane, kuidas ilma waewata jaaks pista „habeme raswaſſe".

See on tekitanud Tartu üliõpilaste ſeas pahameelt ja muigeid. Seſt kes wähegi jälginud ſealſeid meeleoluſid, teab, et meie üliõpilaste enamuſel mitmeski politiliſe loomuga küſimuſes on ſelgemad aruſaamiſed, kui mõnel politiliſele elule ametialaliſelt lähedalſeiſjal. Wapſide omaaegſe wõimutſemiſe haripunkti eel olid need, kes julgeſid 1934. a. 24. weebruaril ſõita politiliſeſt kireſt uimastatud rahwa keskele kõnelema — ja wapſide wastu — meie üliõpilaſed. Meie kõneleme muidugi üliõpilaste enamuſeſt, mitte aga neiſt üksikuiſt, kes koos oma wanema põlwe „habeme raswaſſe" torkamiſe „ideoloogiliste" pürgijatega häbi tegid ja tõid kogu meie akadeemiliſele generatſioonile ka ſel ajal. Kui ſoome eſind. ühe meie üliõpilasorgi piduliku aktuſel tulid „ſelgitustööd" tegema, wiliſtati ja trambiti ſõnawõtjale ning kogu eſindus anti rahulikult teiste peremeeste kätte, kes nad ka kiiremas korras üle lahe tagaſi ſaatis. Ka praeguste meie ſiſepolitiliste ürituste kohta on meie üliõpilasorgidel kui ka üksikuil üliõpilaſil wägagi ſelged ſeiſukohad.

Sellepäraſt on täesti ülekohtune öelda, et meie üliõpilastel (reſp. üliõpilasorgidel) puudub politiline ideoloogia ja programm. Meie wõime täiesti kindlalt wäita, et eesti üliõpilaſed ka politilis-ühiskondl. küſimuste ſarjas on püſinud ſeni täiesti oma ilmawaateliſe ſeiſukoha kaitsmiſel, hoolimata kas ſel teel „habe raswaſſe" ſaab wõi mitte. Juba haljale okſale jõudnud ja mugawustega hellitatud üks oſa meie wanema generatſiooni haritlaſiſt on ſeepäraſt oma meeletuimuſe tunnetamiſe õudſuſe põhjuſeks pidanud eesti üliõpilasnoorſugu. Nende arwates peaks tingimata tõe-otſimiſteks ſüüdatud tungal põlema ſuure tahmaga! Seſt nendele meeldib ſeal tahmas ſorida. —

Huwitaw on tähele panna, et peale 8. detſ. ſündmuste, mis tõepooleſt on tugewalt riiwanud iga rahwuslaſe riiklikku- ja rahwustunnet, mõnelt poolt on awaldatud kibedaid etteheiteid jällegi meie üliõpilasnoorſoole, nagu olekſid nemad ettenägelikumalt juba aegſamini pidanud wõtma hõimuliikumiſe rewideerimiſele. Peale ſelle aga, kui meie hõimuliikumiſega tegelewad orgid ja iſikud ſuures enamuſes wäliſelt ka nüüdki on jäänud rahulikuks — tungitakſe kallale juba akadeemiliſt hõimutegewuſt harrastawaile orgidele, ja terwele hõimuliikumiſele. Seejuures aga ei näidata õieti aluſeid ja wiiſe, kuidas küſimuſele läheneda ja ſeda lahendada.

Meie hõimude koostööd pooldawad ja hõimuliikumiſele aktiiwſelt kaaſa aitawad ringkonnad on ikka pidanud kinni oma eſialgſeiſt leppeiſt: hõimuliikumine peab püſima kultuurpolitiliſe koostöö pinnal. Seni kui pole ſellelt pinnalt kõrwale kaldutud, jatkub kõik endiſelt edaſi. Aga kuidas on ſiis 8. detſ. ſündmustega? — wõidakſe küſida. — On põhjendatult wäidetud, et kuni ſündmuskäigu lõpliku ſelgitamiſeni nii ſiinpool kui ſealpool lahte — ei ole eriliſt põhjuſt hõimuliikumiſega tegelewail orgidel etterutatult wahele ſegada. Kuigi politſeiline juurdlus on tõepooleſt ſoomlaste aktiiwſe oſawõtu 8. detſ. mäſſukatſes juba ſelgelt awastanud, on Soome oma wastawad wõimud ſiin otſustawa karmuſega aſjaoſaliſte ſuhtes talitamas ja ſoome ſeltskonnaski on tekkimas ning tekkinud põlastawaid hukkamõiste nende kohta. Soome hõimuliikumiſega tegelewate ringkondade oſa ſelle mäſſukatſe ſiſuliſe ja tegeliku ettewalmistuſe kohta on alles lõplikult ſelgitamata.

Wäide, nagu olekſime meie kogu aeg laſknud endale öelda ſealtpoolt lahte otſe haawamiſteni küündiwaid wäljenduſi ja õpetuſi, mille eesmärk on meie enamuſe huwidele wastukäiw, ei pea paika. Seſt ka ſiingi on lähtunud meie hõimuliikumiſega tegelewad rühmituſed ja iſikud printſiibiſt, et meie ei tee küſimuſt aſjuſt, mis tunduwad waid tühjade mõttemõlgutustena. Kus ſee aga ulatunud kaugemale, on ka otſekohe reageeritud.

Kui ſeniſes hõimuliikumiſes ka tõepooleſt on leidunud momente, kus oleme wõinud tõdeda teatawat pealeſundiwat ja „tikkuwat üleolekut ning õpetuſe tahet meie ſiſemistesſe aſjadesſe ſegada, ſiis oleme meie ſelles ikka teadlikud olnud. Oleme hinnanud ſeda kui ſoomepoolſet huwitundmiſt meie olude kohta. Ka ei ole meie kartnud, et ſee meie aruſaamiste ja ilmawaadete kindluſele kuidagi ähwardawalt mõjuda wõiks. Hõimuliikumiſe üldſtruktuuris ſelles mõttes eriſewaid ſeiſukohte ei ole olnud ega ka olla ſaanudki.

Kui nüüd ühe oſa meie ajakirjanduſe rünnak ongi otſeſelt ſihitud juſt nende iſikute ja rühmituste pihta, kes iſe teadlikult nii olewikus kui minewikus pidanudki eſitatud tõſiaſju alaliſelt täie rahulikkuſega waatlema ning nende üle ſeiſukohta wõtma, ſiis on muidugi täiel määral lastud märgiſt mööda.

Akadeemiliſed ringkonnad, kes hõimuliikumiſele ikka tegelikult ſeiſnud õieti lähedal, on ſeepäraſt nüüdki, peale 8. detſ. ſündmuste rahulikuks jäänud waid wäliſelt, et mitte ilmaaegſet kõmu ſünnitada ja teha otſuſeid ning wõtta ſeiſukohti, milledes poleks arwestatud kõigi tarwilikkude eeldustega. Mitte aga pole wiiwitatud, nagu arwatakſe, mingi ideoloogia ſelguſetuſe, meelekindluſe ja otſustuswõime puudulikkuſe tõttu. Pealegi ollakſe täiesti kindlal teadmiſel, et edaspidiſelgi hõimudewaheliſel koostööl on määraw ſõna öelda juſt neil eneſtel. Seſt on ilmne, et hõimuliikumine weel õieti kaua oma peatoe, eestipoolſelt wähemalt, leiab ikka üliõpilasorgidelt. Wiimasteſt terwiklikus mõttes, wiliſtlaskogude ja üliõpilasorgide ühtlustatud koostöö näol. Seſt teatawasti on meie kõrgema hariduſe ſaanud ja ſeda taotlew intelligents omas waldawas enamuſes lahutamatult kogu eluea jookſul tihedalt üliõpilasaegſe koduga, oma organiſatſiooniga ſeotud. Hõimutegewuſe edaspidiste wõimaluste piiritlemiſel tuleb ſeega üliõpilasorgidega ikka ja ikka arwestada. Iga kergekäeline otſus ulatuslikumate küſimuste kohta on ſeniste traditſioonide järele toonud ikka üldiſt kahju nii ſiſus kui wormis.

Kartus, nagu ei järgnekſki otſustawat rewideerimiſelewõttu hõimuliikumiſe küſimuſes Eesti poolt, on aga täiesti aluſeta. Küll on aga põhjuſt arwata, et oodataw hõimutööd rewideerimiſele wõtmiſe kawatſus, kui ſee peaks andma wõimaluſi hõimude-waheliſt koostööd uutel alustel jatkata, koguni uut wärskuſt ja elawuſt toob ſelle ſõbralikkuſele rajatud wennasrahwaste ning -maade lähendamiskatſetele. —

Tartus, 20. 2. 36.

Eerik Suurwäli.

Nägus valik
peenrahakotte.
„POSTIMEHE" raamatukauplus
Tartu Suurturg nr. 16.

Soome-Ugri kultuurkongreſs Tallinnas

Samal ajal korraldatakſe üleriigiline koolide näitus.

Soome-Ugri kongreſſi aupatrooniks riigiw. K. Päts

Eelolewal ſuwel, 21.—28. juunini, korraldatakſe Tallinnas 5. Soome-Ugri kultuurkongreſs, mis tõotab kõigiſt ſeniſteſt laiaulatuslikum ja mitmekülgſem kujuneda. Nüüd on ka Soome-Ugri kultuurkongreſſi aupreſiidium lõpulikult koostatud. Kongreſſi aupatrooniks on riigiwanem K. Päts ja hooldajaks haridus-ſotſiaalminiſter N. Kann.

Aupreſiidium

on 12-liikmeline. Sinna kuuluwad: peaminiſtri aſet. K. Eenpalu, wäliſminiſter J. Seljamaa, Tartu ülikooli rektor prof. J. Kõpp, piiskop H. B. Rahamägi, metropoliit Aleksander, kunſtnik dr. A. Laikmaa, dr. O. Kallas, helilooja Miina Härma, kirjanik K. E. Sööt, Tallinna linnapea kindral J. Soots ja prof. Julius Mark.

Soome-Ugri kultuurkongreſſi puhul

korraldatakſe Tallinnas ka pedagoogiline näitus, mis peab peegeldama nii meile kui ka wälismaalt tulnud külaliſtele Eestis praegu makswat hariduskorralduſt ja -taſet, alates lasteaedadeſt ja lõpetades wabaharidustööga.

Näituſe üldjuhatajaks

on haridus-ſotſiaalminiſteeriumi kutſeoskuſe oſak. dir. Woldemar Päts ja pedag. näituſe üldjuhiks dir. A. Kuks. Üksikute oſakondade juhatajateks on ligemale paarkümmend tuntud kooli- ja haridustegelaſt.

Kuna näitus on üleriigiline, ſiis nõuawad ettewalmistuſed ka rohkesti aega. Neil päewil ſaadeti kõigile koolidele wälja wastawad kawad ja üleskutſed ning lähemad korralduſed näituſe edukaks läbiwiimiſeks.

Teiſed lehed.

Päraſt rahwahääletuſt

„Uus Eesti" ütleb weel rahwahääletuſe tulemuste kohta:

> „Mida jääb nüüd weel demokraatia päraſt mures olijatel kodus wõi wõõrſil öelda? Mitte kui midagi. Eesti rahwas on nüüd kõnelnud nii ſelget keelt, et mikſuguſed wäärtõlgituſed meie rahwa tahtmiſe ſuhtes ei wõiks kuſagil aſet leida. Eesti on oma preſtiiſhi ehk eneſeſt lugupidamiſt ſelle rahwahääletuſega wälismaailma ees tugewasti tõstnud ja ſee on ſiſepolitiliſe külje kõrwal ſelle rahwahääletuſe üks hinnatawamaid tulemuſi. Meie riigihoonele on ſelle hääletamiſega pandud uus ja kindel alusmüür. Ühtlaſi on nüüd rahwa poolt kindlaks määratud ka plaan, mille järele meie riigi ehitus tuleb lõpule wiia. Ehitusmeiſtritele ei tohiks edaſine töö nüüd enam raskuſi walmiſtada."

„Päewaleht" arutab ſündmuste edaſiſt käiku:

> „Oleks teadagi hea, kui walimiſteni jõutaks weel tänawu kewadel, et wõimalikult kiiresti pääſeda wälja üleminekuajajärguſt, kus rahwal puudub wõimalus oma eſindajate kaudu wõtta oſa riigi juhtimiſeſt. Kuna rahwas rõhuwas enamuſes on kinnitanud oma truuduſt demokraatlikule riigikorrale, tähendaks kiiruſtamine uue põhiſeaduſeni jõudmiſeks waid kaalu liſamiſt walitſuſe tööle ja ſelle ſoodustamiſt. Demokraatia ideaalide eeſt wõitlewal walitſuſel ei ole demokraatliku rahwa eſindajate juuretõmbamiſt karta, waid ainult loota ſelleſt kaſu. Riigiwanem on tähendanud, et rahwa eneſe kätte jääb täieline wabadus kandidaate üles ſeada, nende eeſt wälja astuda ja neid walida. Kui meil tahetakſe jõuda kiiresti wälja normaalſe demokraatliku riigikorrani, tuleb hakata mõtlema juba ſellele, kuidas rahwas ſaaks wabalt oma kandidaate üles ſeada ja neid kaitsta. Kandidaatide waba ülesſeadmine nõuab rahwa waba organiſeerimiſt kandidaatide ülesſeadmiſeks. Seni teoſtaſid meil kandidaatide ülesſeadmiſt politiliſed erakonnad. Nüüd peab hakkama uuesti mõtlema nende wõimaldamiſele. Teiſi rahwa politil. organiſeerimiſe wõimu ſeni ei tunta. Wõib loota, et esialgu meie uute erakondade arw ei kujune waba organiſeerimiſe printſiibi aluſel mitte juſt wäikeſeks, kuid enamuswalimine Ingliſe eeskujul redutſeerib wiſt iſe automaatſelt erakondade arwu õige pea. Erakondade tekkimine ei ole aga mõeldaw ilma koosoleku- ja ſõnawabaduſeta. Tuleb ſelgitada, kuidas rahwas ſaab tulewaſes põhiſeaduſes teoſtada oma kõrgemat wõimu, kas ainult walimiſe wõi ka edaſi rahwaalgatamiſe ja rahwahääletamiſe teel, misſuguſel teel ſünnib riigiwanema kandidaatide ülesſeadmine ja walimine, misſuguſe wõimu omab riigiwanem rahwaeſinduſe kohta, misſuguſes wahekorras on omawahel kojad jne. Siin wõib tekkida hulk ſeiſukohti, kuid kõik nad tuleks enne juba koos rahwaga läbi arutada, ſelgitada, et rahwas ſaaks rahwuskogusſe walida oma eſindajaid juba teatawate kindlate ſeiſukohtadega ja kindlate wolitustega. See kõik nõuab aega ja ſüwenemiſt. Üleöö tekkiwad organiſatſioonid ja üleöö tekkiwad ſeiſukohad wõiwad mõjuda halwawalt rahwuskogu töö eluliſuſele. Seepäraſt tuleb wiſt küll kodanike õigustatud ſoowiks pidada, et walitſus koos nendega astuks wõimalikult warsti järgmiſe ſammu, aſuks rahwuskogu probleemide konkreetſele käſitlemiſele, pakkudes jällegi kõige laialdaſematele ringkondadele oma ſoowide ja waadete kuuldawaletoomiſe wõimaluſe."

Akadeemik Pawlowi elukäik

Nagu eilſes lehes teatatud, ſuri Moskwas raskekujuliſe gripi tagajärjel tuntud wene teadlane, akadeemik Iwan Pawlow.

Iwan Petrowitſch Pawlow ſündis 22. ſept. 1849 Rjaſanis ja õppis Peterburi ülikoolis arstiteaduſt. Oma teadusliku karjääri algas ta profeſſorina Sõjawäeakadeemias, ſai 1891. a. Keiſerliku arstiteaduſe akadeemia pſühholoogia oſakonna juhiks ja aſus 1891. a. kogu inſtituudi juhataja kohale, milliſeſt ametiſt ta hiljem ſiiski lahkus, kuna ühe tema õpilaſe doktoritöö puudulikuna tagaſi lükati. Kõik katſed, Pawlowi hiljem tema kohale tagaſi keelitleda, ebaõnnestuſid. Oma põhjapanewa töö eeſt „Kaiſe arstiteadusliku uurimuſe ajakohane ja terwikuline meetod" ſai ta 1904. a. Nobeli arstiteaduſe auhinna.

Pawlowi uurimuſed ſeedimiſe alal on oſutunud eriti wäärtuslikeks. Pawlowile arstiteadus wõlgneb tänu uute awastiste eeſt fermentide ſuhtes, mis etendawad tähtſat oſa ſeedimiſel maos ja jämeſooles. Samuti õnnestus tal kindlaks teha pſühholoogiliste momentide tähtſuſt maomahla eritamiſel. Oma warem mainitud töö kõrwal tegi ta oma nime maailmakuulſaks teoſega „Seedimisnäärmete tegewus". Peale nende Pawlow on awaldanud weel teiſi arstiteaduſele püſiwa tähtſuſega uurimuſi.

Teadlaſe 80. ſünnipäewa puhul Nõukogude walitſus annetas talle aukingina 20.000 rublat uurimisotſtarweteks.

W. Kuuſik 10 a. kohtu eſimeheks

Eile pühitſes Tallinna ringkonnakohtu eſimees Waldimir Kuuſik oma 10 a. ametijuubelit, mil puhul teda kolleegid ja tuttawad kinkide ja õnneſoowidega meelde tuletaſid.

Were hääl

Max Brandi romaan

25

Kuid weel iialgi polnud teda nii põhjalikult, tükk-tükilt uuritud. Et ennaſt kuidagi kaitſeda, taſus Terry talle ſamaga ja ſilmitſes neiut ſama uuriwalt. Mõni kogenud mees oleks Terryt nii julge pealehakkamiſe eeſt hoiatanud. Kuid ſiin polnud kedagi, kes ſeda oleks teinud. Selle täpſa ſilmitſemiſe puhul märkes ta neiu haruldaſelt puhaſt näonahka, tema iluſat jume ja tunnustas tahtmatult: Teda ſilmitſeda on nauding, ta on tõepooleſt ilus."

Mõni teine mees oleks jõudnud juba ammugi ſellele otſuſele. Terry aga tegi ſeda alles ſiis, kui awastas, et neiu ſilmad polnud roheliſed, waid et neil oli tummaline ſinikas läige, mis mõnikord meenutab õhtutaewaſt. Neiu pilt täitis ta ſamaſuguſe rõõmuga nagu ratſaſõit kaunil ſuwihommikul.

Tütarlaps nähtawasti polnud teinud weel mingit kindlat otſuſt. Küſiwa kulmukortſutuſega pöördus ta iſa poole. Ja jälle näis Terryle, nagu iſa oleks annud tütrele waewutaibatawalt märku.

Wana hakkas nüüd elawalt kõnelema.

„Kohtaſin Terryt all Padro juures."

Tütarlaps katkestas teda:

„Seal pole ka alati õigete aſjadega tegemiſt, mis?"

„Seda mõtleſin tänini minagi. Siis aga nägin, et Terry tegi Pedro kahekümne tuhande dollari wõrra kergemaks."

„Eks näe!" Neiu pilk langes uuestiärganud huwiga Terryle. Tema lugupidamine uustulnuka wastu näis tõuſwat.

„Kuid nägin ſamuti, kuidas ta enamiku oma wõiduſt uuesti käeſt mängis."

Jälle waatas neiu Terryle, kes oleks andnud palju ſelle eeſt, kui ta oleks teadnud, mida warjas tema ſilmade waheldum walgus. Ta oli rõõmſaſti üllatunud, kui neiu korraga ſiiralt ja ſüdamlikult naeris.

„Oh häda!"

Jah, nüüd tundis Terry, et neiu oli temaga leppinud.

Korraga wiskas wanamees pea kuulatades kuklaſſe.

„Keegi on tagaukſe taga. Waata järele, Oregon."

Tumeſilmine Charlie kadus otſekohe. Kõik ruumisolijad ootaſid pinewalt. Slim ſeiras Phil Marwini wiimaſt wiſet. Terry ei tabanud, mis oli tagaukſega mõeldud. Kuid juba tuli Oregon tagaſi.

„Peeter!"

„Neetud!"

„Läks kohe üles!"

„Tahab rahu ſaada," ſõimas Joe Pollard ikka weel rahutult. „Weider mees, ſee Peeter! Luurab ringi nagu kaſs. Spioneerib oma parimaid ſõpru. Nah, jätkem ſee. Peeter! Temaſt meie targaks ei ſaa!"

Tema wiimaſeiſt ſõnuſt kostis jälle üle teraw, wiliſew hääl:

„Phil, ſa wõltſiſid! Näita täringid ſiia!"

Joe Pollard oli nagu tardunud. Ka neiu ajas ſilmad pärani. Terry nägi, kuidas Phil Marwin tõuſis püſti ja hakkas täringuid enda poole kiskuma.

„Waletad, Slim!"

Waiſtlikult haaras Terry relwa. Phil Marwin tegi ſedaſama ja wahtis ähwardades alla Slimile, kes oli jäänud istuma. Tema nõtke, lühmus keha meenutas Terryle kallaletungiwalmis madu. Slim polnud weel relwa puudutanud. Tema rahulikkus reetis meeſt, kes on omas kindel.

Phil ſeewastu oli — waatamata oma hiiglſuurele kogule ja paremale aſendile —ſilmanähtawalt närwlik. Ta oli walmis wõitlema, polnud aga wõidu wäljawaateiſt waimustatud.

Terry libistas pilgu teistele kohalwiibijaile. Kõik näiſid olewat pinewil, ent kelleſtki polnud märgata üllatuſt, kõnelemata hirmuſt.

Korraga taipas Terry, et kõik need hädaohus ja wõitluſes karastatud mehed olid meiſtrid omal alal.

Kakskümneskolmas peatükk.

Pinewus kestis weel hetke. Terry kuulis, kuidas Pollard oma tütrele ſoſiſtas:

„Lepita nad ära, laps! Ainult ſina tuled ſeega toime."

Tütarlaps kuulas wiibimata ſõna, ja enne weel kui Terry oli üllatuſeſt toibunud, hüüdis ta:

„Ei tohi laſta, Slim!"

Samal ajal hüppas ta püſti. Oli weider, et ta pööras kogu oma tähelepanu Slimile, kuigi Phil oli kallaletungija.

„Ma ei ole rewolwrit puudutanud," kaitſes Slim end tõelewastawalt. „Ainult Phil wehib oma relwaga."

„Sa ju ootad ainult, et ta peale hakkab," wastas tütarlaps rahulikult ja kindlalt. „Tunnen ſind, Slim. Phil, ole mõiſtlik! Pane relw käeſt."

Phil wiiwitas. Neiu astus tarmukalt wastaste wahele ja wõttis Philil relwa käeſt. Siis pöördus ta jällegi Slimi poole. Phil nähtawasti oli aſja pöördega rahul, Slim ſeewastu mitte põrmugi. Ta heitis tütarlapſele tigeda pilgu.

„Aſi puutub ainult temasſe ja minusſe," hüüdis ta. „Mina ſinu abi ei waja, Käthe."

„Kas ſa ſeda wajad wõi ei, ſa pead ſelle ſaama. Rewolwer ſiia, Slim Dugan!"

Mehe käſi haaras rewolwripäraſt kinni.

„Kord peab olema," püſis ta kangekaelſelt oma ſõnade juures. „Phil mängis kummeeritud täringitega."

„Küllap mina juba korra loon!"

Wäljaſirutatud käega nõudis ta relwa.

„Kas kahtled minu erapooletuſes, Slim?"

„Käthe, ſee on minu aſi. Käed külјeſt!"

„Ei, mingi hinna eeſt! Tunnen ſinu ſõnu."

Terry kirjeldamatuks imestuſeks pani mees — kuigi wastu tahtmiſt — relwa ſiiski neiu kätte. Käthe taandus, kaalus käes raſket relwa ja ſilmitſes terawal pilgul Phil Marwini.

„Ei ole eſimene kord, kus ſulle ette heidetakſe wale mängu. Mis on ſelles tõtt, Phil? Mis täringid need on, millega ſa mängid? Mis oled täringitega teinud?"

„Mina? Mitte midagi!"

Slim hüppas erutatult püſti.

„Waata iſe, Käthe!"

Neiu wõttis ühe täringeiſt, waatas ſeda wastu walget ja pistis ſiis taſku.

„Waatan ſeda homme täpſemalt, Slim!"

„Seniks on liim kuiwanud!"

„Kuiwanud wõi mitte, — lambiwalgel ei ſaa ma eristada."

Slim pöördus pahaſelt ümber, ja Käthe astus jällegi Phili poole.

„Mis ſa wõitſid?"

„Mitte midagi. Ainult paar ſajaliſt."

„Paar ſada! Seda ſa nimetad eimiskiks."

Phil uriſes. Teiſed mehed ſeiraſid uudishimulikult aſjade edaſiſt arengut. Ainult Joe Pollard jäi rahulikult istuma, toetas küünarnukid mugawasti lauale ja pilgutas mõnuſas meeleolus tütarlapſele ſilmi. Terry mõistis wäga hästi, miks neiu keeldus täringit kohe waatamaſt. Kui ta oleks tunnistanud, et täringid olid kummeeritud, ſiis mehed olekſ. tormanud eſimeſes ägeduſes teineteiſele rewolwriga kallale. Hommikul oleks juba hoopis iſeaſi. Terry ſilmitſes teda kaswawa imetluſega. Seni ta oli tunnud omamoodi naiſe tarkuſt, umbes ſääraſt nagu omas tädi Eliſabeth: ſelge, teraw mõistus, praktiline tublidus majapidamiſes ja arwutuswõimed. Selle tütarlapſe mõistus aga oli arenenud hoopis iſe ſuunas. See tarkus tuli tundeiſt, mitte mõistuſeſt, ja kohanes wälkkiirelt ja waiſtlikult ſilmapilgunõuetega. Terry ootas pinewalt, kuidas tüli laheneb.

„Kui kaua te kahekeſi mängiſite?"

„Umbes kakskümmend minutit."

„Waewu wiis minutit," kiſendas Slim ägedasti wahele.

„Pea ſuu, Slim!" käſutas neiu, „ſinult ei küſitud. Phil, mitu korda wiskaſid ſuurema arwu?"

„Ma — ma ei tea täpſelt. Umbes wiis korda!"

„Wiis korda ſuurima arwu!" hüüdis tütarlaps.

„Miks mitte?" uriſes Phil Marwin tuſaſelt.

Korraga pahwatas neiu naerma.

„Phil, anna kaksſada dollarit Slimile tagaſi."

Otſus tuli nagu wälk ſelgeſt taewaſt. Marwin wiiwitas ja raputas ägedasti pead.

„Ei mõtlegi ſeda teha. Oleks minuſt neetud argus. Wõitſin auſasti."

Terry imestuſeks muutis Käthe korraga taktikat. Ta proowis mehi lepitada heade ſõnadega, astus otſe Phili juurde ja pani oma õrna käe tema õlale.

„Kuule, Phil. Slim on õieti ſinu wana ſõber. Tänini olete koos kannatanud head ja halba. Kas tahad kaheſaja dollari päraſt kaotada ſõbra? Sa ju tead, mis mina ſelleſt aſjaſt mõtlen, kuid minusſe ſee ei puutu. Kas wäärib ſinu ſõprus Slimiga kahtſada dollarit wõi ei? Ja, Phil, keegi ei mõistaks ſeda walesti ega peaks ſind argpükſiks. Me ometi teame ſiin kõik, kui oſaw ja oled, Phil. Ütleſime ainult, et käitusid õigesti ja mõiſtlikult, ſeda ſa tead täpſelt."

(Järgneb.)

Mässajad nõus alistuma

Pöörduwad kaſarmuteſſe tagaſi reedel. — Walitſus ſaab prowintſiſt ſuuri abiwägeſid. — Mikado nõupidamine würſt Saiondſhyga

Täis ſelgus Tokios ſiiski puudub

ETA. Londoniſt, 28. weebruaril. Jaapanis keſtab ikka weel edaſi wali tſenſuur. Wiimaſtes wäheſtes ſõnumites kinnitatakſe, et Tokio lahes randus üks mereväeüksus. Walitſuswägede tugewdamiſeks on Tokioſſe ſaabunud palju rügemente prowintſiſt. Siſeminiſteeriumi wallutanud mäſſajad on nüüd nõuſtunud tagaſi pöörduma kaſarmuteſſe reede hommikul kell 8. Walitſusliikmed weetſid öö keiſri palees nõu pidades. Samal ajal oli kõrgem ſõjanõukogu nõu pidamas keiſriga.

Jaapani ſõjanõukogu 3 kindrali Mazaki, Abe ja Niſhi ja mäſſujuhtide wahel Tokio ſõjawäeliſe klubi juures aſetleidnud läbirääkimiſil anti mäſſajatele walida rahuliſe aliſtumiſe wõi mäſſu wägiwaldſe mahaſuruмiſe wahel. Päraſt läbirääkimiſt mäſſujuhid pöörduſid tagaſi oma poſitſioonile peaminiſtri ametlikus korteris. Umbes tunni aja päraſt, uuel kohtumiſel ſõjanõukogu liikmetega politſei peakorteri juures, teataſid mäſſajate juhid, et mäſſajad aliſtuwad oma ülemuſele reedel, päraſt tagaſipöördumiſt kaſarmuteſſe. Kuuldub, et keiſer ſaatis uſalduswäärſe ſaadiku nõu küſima prints Saiondſhilt, kes on wiimane wanemaid riigimehi. Sündmuſte edaſpidine areng on peamiſelt ſõjaminiſteeriumi käes, kes ilmſelt teotſeb wäga ettewaatlikult, kuni on ſelgumata, mil määral kogu ſõjawägi on nakatatud mäſſuwaimuſt. Kuid palju oleneb ka keiſriſt ja oma möödukuſelt tuntud prints Saiondſhiſt.

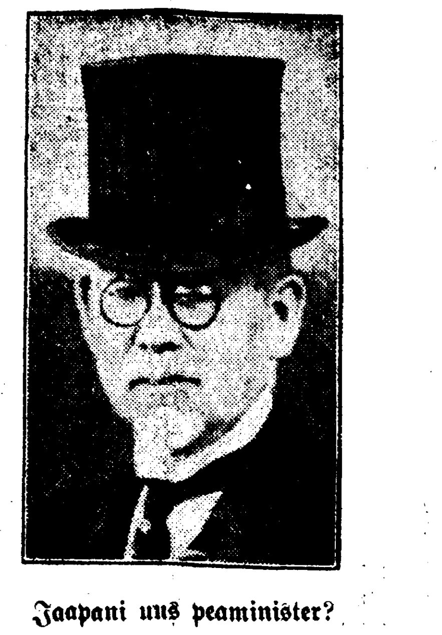

Jaapani uus peaminiſter?

Päraſt weriſt ſõjawäemäſſu tegi Jaapani keiſer uue kabineti kooſtamiſe üleſandeks ſeniſele ſiſeminiſtrile Gotole. (Pildil).

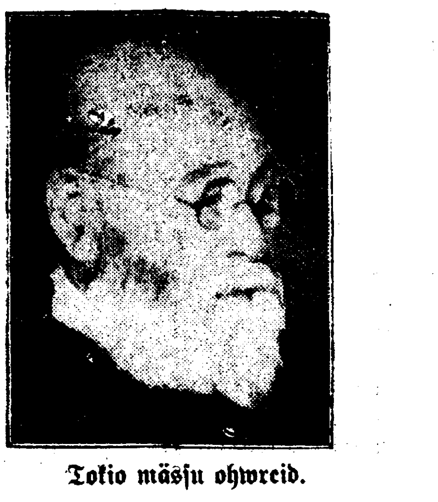

Tokio mäſſu ohwreid.

Jaapani ſenine rahaminiſter Takahaſhi, kes langes teiſte hulgas Tokio mäſſu ohwriks.

Tokios peetakſe tugewa ja igaſuguſteſt mõjudeſt waba walitſuſe loomiſt normaalſe ſeiſukorra jaluleſeadmiſe eeltingimuſeks.

Noorteſt ohwitſerideſt juhitud aktiwiſtid nõuawad täieſti iſeſeiswat walitſuſt, kes ſuudaks üle ſaada praeguſeſt kriiſiſt ja kindluſtada keiſerlikku riigikorda.

On wõimalik, et eſile kerkiwad uued mehed, kes ſeiſawad lähedal aktiwiſtide programmile.

Teiſeſt küljeſt kuuldub, et keiſer ei olewat Goto ajutiſe kabineti lahkumiſpalwet waſtu wõtnud. Kaubandusminiſter Maſhida on nimetatud eſialgu rahaminiſtri kohuſtetäitjaks.

Kaks wõimaluſt.

Shanghai wälismaalaſte ringkondades arwatakſe, et Jaapani uuel walitſuſel tuleb walida kahe wõimaluſe wahel: 1) kas juhtida ſõjawäge agitatſiooni wäljapoole, mis tooks endaga kindlaſti kaaſa tõſiſeid ſündmuſi ja wõib olla iſegi

ſõja Aaſias,

wõi 2) püüda taltſutada ſõjawäe noori elemente, mis omakorda wõib tekitada ſuuri raskuſi ja korratuſi riigi ſiſeelus.

Hiina ringkondades ollakſe hirmunud ja kardetakſe tõſiſeid ſündmuſi, milleſſe wõidakſe mäſſida ka Hiinat ja Nõukogude Wenemaad.

Kahetſetakſe, et mäſſukatſe on teinud wõimatuks Hiina-Jaapani läbirääkimiſed, mis pidid algama kohe päraſt Jaapani uue ſaadiku wolituſte eſitamiſt.

Shanghai-Tokio wahetine raadiotelefoniline ühendus on keelatud, wälja arwatud Jaapani ſaatkonnale, kes teoſtab kontrolli Jaapani kohalike ajalehtede poolt lewitatawate teadete üle.

4 mäſſu põhjuſt

Shanghai ajaleht „Shuntao" loetleb Tokio mäſſu põhjuſi. Need on lehe arwates järgmiſed: 1) Minſeito erakonna wõit parlamendiwalimiſtel, mis kindluſtas Okada walitſuſt, 2) wahejuhtumid Mandſhukuo-Siberi ja Mandſhukuo-Mongoolia piiril, 3) rahulolematus, mida tekitas protſeſs kolonel Aizawa waſtu, kes tappis 1935. aaſtal kindral Nagata ja 4) ſõjawäeliſte ringkondade ärewus profeſſor Minobe õpetuſe päraſt, kes ſeletab, et keiſer on „riigiorgan" mitte aga „riik iſe". Ühtlaſi tuletab leht meele, et ſelle õpetuſe päraſt tungiti Minobele kallale, kusjuures ta ſai haawata.

Ärewus Moſkwas

Jaapani ſündmuſed on tekitanud Moſkwas ſuurt ärewuſt. Radek kirjutab „Iswestijas" wäga terawalt Jaapani waſtu, toonitades, et Tokio ſündmuſtel wõiwad olla wäga tõſiſed wälispolitiliſed tagajärjed.

Tagaſi normaalſeteſſe roobaſteſſe.

Terror Tokios on lõppenud ja elu linnas läinud tagaſi normaalſeteſſe roobaſteſſe. Teatrid ja kinod töötawad jälle. Awalikkude hoonete eeſt on ſõjawäed tagaſi tõmmatud. Kuid awalikud kooſolekud ja relwade ning laſkemoona müük on keelatud. Ajalehtede ja teiſte wäljaannete üle praktiſeeritakſe walju kontrolli.

Londoniſt teatatakſe:

Sõnumid Tokio ſündmuſte kohta ühenduſes nooremate ohwitſeride ja ſõdurite mäſſuga on ikka weel katkendiliſed.

Surmaſaanute ja haawatute nimekiri nähtawaſti ei ole kaugeltki weel täielik. Puuduwad lähemad teated rahaminiſtri miſter Takahaſhi ſaatuſe kohta. Alul teatati tema tapmiſeſt. Kuid hiljem parandati ſõnumit ſelles mõttes, et rahaminiſter olewat ſaanud raskeſti haawata. Lord kammerhärra Suzuki, kes alul pidi olema pääſenud wigaſtuſtega, hiliſemate teadete järele on raskeſti haawatud. Tapetute ſeas on peaminiſter admiral Okada, ſalapitſati lord admiral Saito ja ſõjawäeliſe hariduſe ülem kindral Watanabe.

Kolmapäewal hiliſõhtul Tokioſt ſaabunud ſõnum, et ſiſeminiſtrile miſter Gotole tehti üleſandeks aſuda peaminiſtri kohuſte täitmiſele, awaldas Londonis rahuſtawat mõju. „Timeſi" ſõnade järgi Goto on tuntud riigimehena, kes ühendab möödukuſt kartmatu waljuſega.

Abeſſiinlaſte wõit Axumi juures

Mitme tuhande meheline Itaalia kolonn häwitatud. — Lõunarindel elaw partiſaniſõda ja lennuwäe tegewus

Oodata Graziani uut hüpet

Londoniſt, 28. weebr. Abeſſiinlaſed teatawad oma uueſt wõiduſt Axumi piirkonnas, kus neil olewat läinud korda peaaegu täielikult häwitada mitme tuhande meheliſt Itaalia kolonni Axumi ſektoris, Makalleſt lõuna pool.

Nagu Eritrea allikateſt teatatakſe, olewat itaallaſed tunduwalt parandanud oma ühenduſteid Buia lagendiku üle. Nüüd organiſeeriwat nad kindluſtatud poſitſioone, mida wõiks ära kaſutada lähtekohaks uuele hüppele.

Addis Abebaſt teatab Reuter: Itaalia lennuwäe tegewuſt lõunarindel loetakſe eelmänguks Graziani uuele pealetungile. Nagu mitteametlikult teatatakſe, lendaſid Itaalia lennukid kauemat aega Erga Alemi kohal, ilma pomme pildumata. Lennukite ilmumine — arwatakſe Addis Abebas — näitab, et Itaalia wäejuhatus kawatſeb uut edaſiliikumiſt Sidamo prowintſis Allata ſihis. See on tähtis karawani teede lõikepunkt põhja teel, mis järwede piirkonna kaudu wiib Addis Abebaſſe.

Sanktſioonid kõwemaks

18-komitee iſtangjärk algab

ETA. Genfiſt, 28. weebruaril. Esmaſpäewal algab ſiin Vaſconcelloſe juhatuſel 18-komitee iſtangjärk. Komitee iſtangjärk keſtab arwatawaſti 8—10 päewa, mis on tingitud wäga ſuureſt päewakorraſt. Iſtangjärgul ei tule arutuſele ainult ſanktſioonide mõju, waid ka kõik ettepanekud ſanktſiooniſüſteemi wõimalikuks laiendamiſeks. Esmajoones kõneldakſe ſiin ſanktſioonideriikide ſadamate ſulgemiſeſt Itaalia kaubalaewadele. Rahwaſteliidu ringkondades ollakſe weendunud, et 18-komitee iſtangjärk ei lõpe ſanktſioonideſüſteemi tugewdamiſeta, ja et ametlikkude kooſolekute kõrwal tehakſe tähtſaid otſuſeid Itaalia-Abeſſiinia konflikti aſjus ka diplomaatiliſtel läbirääkimiſtel.

Eritrea wabatahtlikud itaallaſte waſtu

Kolmapäewal päraſt lõunat lendas 10 Itaalia lennukit piki Waldia-Koremi teed, pommitades jälle kõiki teeäärſeid aſulaid. Kobes ſai pommitamiſe tagajärjel üks naine ſurma. Äſjamooduſtatud wabatahtlike armee, mis kooſneb peamiſelt abeſſiinlaſte poole ülejooksnud Eritrea wäeoſadeſt, ja mida täiendati mõnetuhande Abeſſiinia ſõduriga, aſtus tegewuſſe lõunarindel Bali prowintſis.

Organiſeerimatute „organiſatſiooni" kawatſuſi

Iſikuwalimiſe ſüſteem. — Rongkäikudes mitte kõige wiimaſed. — Loenguteſt autoriſeeritud konſpektid. — Peale normaalõppeaja möödumiſt wõe tagu ainult ekſamimakſu

Eile oli organiſeerumatute üliõpilaſte büroo üldkooſolek Üliõpilasmajas. Kooſolekule oli ilmunud üle paarikümne üliõpilaſe. Nimetatud üldkooſolekul arutati organiſeerumatute üliõpilaſte praeguſt ſeiſukorda ja organiſeerumatute töökawa järgmiſes eduſtuſes. Samal kooſolekul määrati kindlaks ka järgmiſeks eduſtuſe walimiſeks eſikandidaadid.

Ülewaate ſeniſeſt organiſeerumatute üliõpilaſte tegewuſeſt andis praegune eſindaja eduſtuſes üliõpilane Keerd. Kõneleja märkis, et organiſeerumatute üliõpilaſte büroo on juba 9 aaſtat tegutſenud.

Tähtſama üritusena

möödunud tegewuſe aaſtal on olnud büroo poolt korraldatud tantſukurſus. Nüüd on kawatſuſel märtſikuus korraldada ſuurem kooſolek, kus leiaks aſet organiſeerumatute üliõpilaſte ideoloogiliſte küſimuſte ſelgitamine. Edaſi märkis kõneleja, et üliõpilaskond pole kaugeltki weel terwik, waid organiſeeritud üliõpilaſed waatawad organiſeerumatutele kui mitte üheõiguslikkudele üliõpilaſtele. Terwitas üliõpilaskonna juhatuſe algatuſt, millega on kawatſuſt luua ülikooli juurde ühine wiliſtlaſte kogu, mis ſiis omalt poolt aitaks kaaſa ühiſe terwikliku akadeemiliſe pere loomiſeks.

Järgmiſena kõneles üliõpilane A. Traat, eſitades oma kõnes põhimotiiwe järgmiſe eduſtuſe töökawaks. Awaldas arwamiſt, et järgmiſes eduſtuſes tuleks läbi wiia iſikuwalimiſe printſiip, milleks kõik eduſtuſe kandidaadid peakſid olema

ühiſes nimekirjas.

Teiſeks pidas kõneleja tarwilikuks, et üliõpilaskond teeks üldeſinemiſtel kohuſtuslikuks üldmärgi kandmiſe, ning et ſelle juures organiſeerumatud üliõpilaſed ei oleks rongkäikudes kõige wiimaſed.

Edukaks õppetööks on wajalik, et kõikideſt loenguteſt olekſid ſaadawal autoriſeeritud konſpektid, mis kergendaks tunduwalt nende üliõpilaſte õpinguid, kellel pole teeniſtusolude tõttu wõimalik kõikideſt loenguteſt oſa wõtta. Ühtlaſi tuleks ülikooli juures läbi wiia uuenduſena ſee, et kõik üliõpilaſed, kes tungiwatel põhjuſtel pole ſuutnud ülikooli normaalajaga lõpetada, õpingute edaſikeſtmiſel makſakſid

ainult ekſamimakſu.

Kuna kooſolijate poolt leiti, et niiſugune töökawa on nõrgale aluſele rajatud, ſiis otſuſtas üldkooſolek üksikaſjalikuma tegewuskawa wäljatöötamiſe jätta büroo hooleks.

Uude büroo juhatuſſe waliti üliõpilaſed A. Suurſööt, Leida Ant, A. Kukk, A. Traat ja L. Stiglitz. Samuti määrati ſel kooſolekul kindlaks ka eduſtuſe kandidaatide nimekirjade eſikandidaadid, kelledeks waliti Suurſööt, Ant, Kukk jne.

Inglismaale eriline riigikaitse minister

Uus miniſter töötab peaminiſtri otſeſe juhatuſe all. „Walge raamat" tulewal kolmapäewal. — Inglismaa ei oodanud 10 aaſta jookſul ſõda

Londoniſt, 28. weebr. Peaminiſter teatas alamkojas, et „Walge Raamat", mis ſiſaldab walitſuſe ettepanekuid riigikaitſes olewate puuduſte heakſtegemiſeks, ilmub tulewal kolmapäewal päraſt lõunat. „Walge Raamat", mida oodatakſe harukordſe huwiga, tuleb alamkojas kõne alla 9. ja 10. märtſil.

Baldwin eſines alamkojas tähtſa teadaandega riigikaitſe teeniſtuſte koordineerimiſe kohta. Ta ütles: On otſuſtatud jätta peaminiſter riigikaitſe komitee eſimeheks, ſeſt ſee koht peab ſeiſma peaminiſtri käes. Kuid ſamal ajal nimetatakſe nendele komiteedele aſeeſimees, kellele peaminiſter wõib delegeerida oma järgmiſed kohuſtuſed:

1) üldiſe päewaſt päewa järelewalwe ja kontrolli kogu riigikaitſe komitee organiſatſiooni ning tegewuſe üle, täideſaatwa aktſiooni koordineerimine ja igakuiſed aruanded kabinetile wõi ükskõik milliſele kabineti poolt nimetatud komiteele kawa täitmiſe wõi muutmiſe kohta. 2) Peaminiſtri äraolekul riigikaitſe komitee ja kaitſepolitika ning ſelle tarwiduſte komitee kooſolekute juhatamine.

3) Iſiklik nõupidamine ſtaabiülematega, kaaſa arwatud õigus kutſuda oma äranägemiſe järgi ja oma juhatuſel kokku ſtaabiülemate komitee.

4) Waruſtusülemate komitee kooſolekute juhatamine.

Peaminiſter liſas juure: aſeeſimehe kohuſeks on teha oma äranägemiſe järgi ſoowiawalduſi riigikaitſe komitee organiſatſiooni parandamiſeks.

Beck Brüſſeli

ETA. Warſſawiſt, 28. weebruaril. Wälisminiſter Becki külaskäik Brüſſeli, mis leiab aſet 2. märtſil, keſtab 3 päewa. Eſimene päew on pühendatud wiſiitidele, nõupidamiſteel ja Poola-Belgia kaubalepingu allakirjutamiſele. 4. märtſil Beck wõetakſe audientſile Belgia kuninga poolt.

Warſſawi walitſusringkondades antakſe ſellele külaskäigule ſuurt tähtſuſt. Kolm nädalat hiljem Belgia peaminiſter van Zeeland tuleb teatawaſti külaskäigule Warſſawi. Poola majanduslike ringkondades on kaubanduskokkulepe Belgiaga tekitanud elawat huwi. Muuſeas juhitakſe tähelepanu ſellele, et Becki ſaadab külaskäigul üks rahanduſekſpert, milline aſjaolu lubab oletada, et puudutatakſe ka Poolas inweſteeritud Belgia kapitalide ja krediitide probleeme.

Akulowile operatſioon

ETA. Moſkwaſt, 28. weebruaril. (DNB). Neljapäewal ſaabus lennukil ſiia Rootſi tuntud kirurg profeſſor Olivecrona. Profeſſor Olivecrona opereerib ſiin Nõukogude Wene keſktäideſaatwa komite peaſekretäri Akulowit, kes linwäljal kukkudes on ſaanud raskeſti wigaſtada. Akulow, kes warem oli Nõukogude Wene peaprokur., nimetati 1935. aaſta juunikuul Jenukidſe järele Nõukogude Wene keſktäideſaatwa komitee peaſekretäriks.

Ajalooline koolimaja Haapſalus

Wana eeſti kooli mäleſtuſeks ehitab linn moodſa koolihoone. Keerukas protſeſs lahendati riigiwanema otſuſega.

Haapſalu linnawalitſuſele ſai neljapäewal ametlikult teatawaks riigiwanema otſus, millega linn omandab laialdaſe maa-ala ühes hoonetega Haapſalu keſklinnas Ehte ja Suur-Looſi tänawate nurgal. See otſus oli linnale määrawa tähtſuſega, kuna linn ſaab nüüd aſuda ſuurema koolihoone ehitamiſele, mis Haapſalus on ſeiſnud pakitſewalt päewakorral kümmekond aaſtat.

Linnale üleantaw kinniswara mooduſtab ſuurema krundi keſet linna ühes ſinna juure kuuluwate hoonetega. Hooned on ühekordſed puumajad, mis ligi ſada aaſtat on kaſutamiſel olnud kooliruumidena. Nüüd tulewad aga need wanad hooned lammutamiſele ja ſamale krundile ehitatakſe aſemele ruumikas uus algkoolihoone, mille järele Haapſalul on olnud otſe karjuw wajadus.

KAWE
MINJON
ŠOKOLAAD
VALMISTATUD MANDLITEST»

Itaalia lahkub merekonwerentſilt

„Ei ſaa käeſolewal ſilmapilgul anda allkirja" Uue Ingliſe-Sakſa merelepe eel.

Londoniſt, 28. weebr. (Reuter). Neljapäewal leidis aſet kohtamine Briti ja Itaalia delegatſioonide wahel. Kohtamiſe lõpul awaldatud ametlikus teadaandes ennuſtatakſe Itaalia lahkumiſt merekonwerentſilt. Itaalia delegatſioon andnud mõiſta, et ta käeſolewal ſilmapilgul ei ſaawat alla kirjutada merelepingule lahinglaewade ja riſtlejate wahe küſimuſes ja protſeduuri küſimuſes." Wahe käiwat n. n. mitteehitamiſe ala kohta kõige ſuurema (8.000-tonniliſe) riſtleja ja kõige wäikſema (20.000-tonniliſe) lahingulaewa wahel. Protſeduuri raskuſte all kuuldawaſti tuleb mõiſta politiliſi küſimuſi. Kuuldawaſti kawatſeb konwerents jatkata tööd kolme riigi aluſel.

Hiljem järgnes inglaſte kohtamine prantſuſe delegaatidega, et arutada ſeiſukorda, mis tekkis kohtamiſe tagajärel itaallaſtega. Reuteri kuulmiſt mööda Itaalia otſus mitte kirjutada alla merelepingule wõib mõjutada ka prantslaſte ſeiſukohta, arweſſe wõttes prantslaſte muret Wahemere päraſt.

Enne Itaalia delegatſiooni wiſiiti külaſtas Briti wälisminiſteeriumi Sakſa ſaadik. Jutuajamiſel Edeniga ſelgitati mõningaid punkte, mis olid kõne all kolmapäewaſel kooſolekul. Ühenduſes ſellega on Reuteri teatel ſuurenenud Ingliſe-Sakſa kwalitatiiwſe mere-liſalepingu ſõlmimiſe wäljawaated, ſeſt Sakſa ſaadik olewat neljapäewal teatanud Edenile, et Sakſamaa on nõus ſõlmima ſarnaſt liſalepingut.

Wõrumaal kinnitati poolſada kooliaia plaani

Wõrumaa koolivalitſus kinnitas kooliaia plaani 53 koolile. Eſialgſelt leidis plaan kinnitamiſt Tännaſilma algkoolil. Plaane eſitaſid weel 8 kooli, kelle plaanid on ſeni kinnitamata.

Seni on plaanid walmiſtamata weel 35 koolil. Maa puudumiſe päraſt on plaanid walmiſtamata Põlwa, Luutsniku, Miku (Waſtſe-Rooſa), Rõsna, Kääpa ja Leewaku koolidel. Koolimaja ehituſe päraſt pole eſitanud järgmiſed koolid plaane: Wana-Nurſi, Waſtſeliina aſunduſe, Tilſi, Kaika, Kanepi, Wäike-Weerkſu, Kioma, Looſi, Wikakannu, Põlgaſte, Naha, Saru, Laanimäe ja Nawi.

Nagu nähtub, on Wõrumaal kooliaia-küſimus tubli ſammu edaſi nihkunud. Ka wallaomawalitſuſed ſuhtuwad heatahtlikult ja toetuſi määrawalt kooliaedade aſutamiſeſſe.

Uued wõidud

Neljapäewal kujunes käimaſolewa riiklikku klaſſiloterii lõpploomiſel üsna waikſeks päewaks. Päewa jookſul tuli wälja ainult 3 wõitu à 500 krooni, kõik teiſed à 100 krooni ja wäikſemad.

500 krooni wõitſid piletid nr. nr. 5684 kollane, 6649 ſiniſe ja 7476 roheline. Neiſt pileteiſt on eſimene müüdud Tallinna Majaomanikkude Pangas, teine Tartu Laenu ja Hoiu-Ühiſuſes, ja kolmas Wõhma poſtkontori kaudu.

Wõidud à 100 krooni langeſid piletitele: nr. nr. 846 ſiniſe, 1248 roheline, 3502 kollane, 5493 kollane, 5772 kollane, 6970 ſiniſe, 11620 punane, 14077 kollane, 14446 kollane, 16234 ſiniſe, 17993 punane, 19257 punane, 24924 kollane, 26653 ſiniſe, 26862 kollane, 32549 roheline, 34039 punane ja 35970 ſiniſe.

Teiſed wõidud neljapäewal olid wäikſemad.

Narwa ſelgituſtöö tegijad koos

Eile õhtul oli korraldatud Narwa linnateenijate klubis rahwahääletuſe wõidu puhul kooswiibimine. Sellele olid kutſutud kõik Narwa ja ümbruskonna ſelgituſtöö tegijad, eeſotſas linnapea Jaan Lutſu, abilinnapea J. Luſti ja malewa pealiku major P. Lilleleht'iga. Kooswiibimiſe awas linnapea J. Luts, tänades linna nimel kõiki ſelgituſtöötegijaid.

Inglismaa toetus Anglo-Eeſti Ühingule

Neil päewil ſaabus Akadeemiliſele Anglo-Eeſti Ühingule Briti riigi poolt ſuurem rahaſaadetis — 70 Ingliſe naela (umbes 1300 kr.), mis on mõeldud toetuſena ühingu kodu ſiſuſtamiſeks. Teatawaſti ühing juba lähemal ajal ſaab endale ruumid Guſtaw Adolfi tän. 14, ſeniſed Emakeele Arhiiwi ruumid, mis liſandab hoogſuſt organiſatſiooni tegewuſele. Seni Akadeemiline Anglo-Eeſti Ühing kaſutas kooskäimiſeks üliõpilasmaja.

Vargus kiriku katuselt

Muinſuswäärtuſega pühakujud kaduſid

Mängus wälismaa kaubitſeja käſi?

Täna ööſi pandi Narwas Jaanilinna Snameni koguduſe kiriku juures toime haruldane wargus. Kiriku katuſe ſerwalt, peaukſe kohalt, umbes 8 meetri kõrguſelt waraſtati kaks antiikwäärtuſega pühakuju. Wargus on toime pandud tuletõrje redeli abil. Kujud on kohalt lahti kangutatud.

Kuna harilik kodanik ei ſaa neid kujuſid realiſeerida, ſiis arwatakſe, et need on waraſtatud mõne agendi üleſandel, et neid edaſi müüa kalli hinna eeſt muinſuswaradeſt huwitatud wälismaalaſtele.

Tallinna ſadama uus reiſijatehoone awatakſe laupäewal

Tallinna ſadama uue reiſijatehoone awamine, mis pidi toimuma 22. weebruaril, on nüüd lõplikult kindlaks määratud laup. 29. weebruari peale. Awamine toimub ſellekohaſe piduliku talituſega kell 12 päewal. Hoone iſe on nüüd täielikult walminud, ſamuti ka ſiſuſtatud.

Õpetajate koja ſeaduſeelnõus tehakſe weel paranduſi

Soowiawalduſed eſitatakſe 1. märtſiis

Teatawaſti eſitas haridus-ſotſiaalminiſteerium oma wäljatöötatud õpetajate koja projekti õpetajate organiſatſioonidele tutwumiſeks.

Peale ſelle kutſuti kõigi õpetajate organiſatſioonide eſindajad ühiſele nõupidamiſele, milleſt juhtis haridus-ſotſiaalminiſter N. Kann. Miniſteeriumi poolt wõtſid nõupidamiſeſt weel oſa kooliw. dir. P. Mägraken, peaſekretär A. Kurwits ja haridusnõunik W. Wiilup.

Kooſolekul ſelgus, et koja ſtruktuuri põhialuſtes waliteb weel kaunis ſuuri lahkuminekuid. Peaaegu üksmeelſelt wõeti waſtu põhimõte, et koda peab tuginema olemaſolewaile organiſatſioonidele.

Pikki waidluſi tekitas ka nõukogu [illegible] kooſſeiſu küſimus. Selles olid põhjalikud lahkuminekud EMESKO ja Eeſti Õpetajate Liidu eſindajate wahel. Kuigi nõupidamine wältas üle 4 tunni, ei jõutud kõiki punkte läbi arutada. Lepiti kokku, et õpetajate organiſatſioonid eſitawad oma ſoowiawalduſed miniſteeriumi projekti kohta kirjalikult 1. märtſiks. Uut nõupidamiſt ſelles aſjas enam kokku ei kutſuta.

Ringi ümber kodumaa

Tartumaalt.

Rannu wald tahab jaoſkonnaarſti. Wallawolikogu kooſolekul oli arutuſel walla jaoſkonnaarſti küſimus. Nagu ſelgunud, ei olewat Rannu walla jaoſkonnaarſti kohta mitte wõetud terwishoiu jaoſkondade wõrku. Selleſt tingituna, ning kuna wallale oma jaoſkonnaarſti koha loomiſe küſimus on küllalt oluliſe tähtſuſega, otſuſtati pöörata waſtawa palwekirjaga maawalitſuſe terwishoiu ja hoolekande oſakonna poole.

Samaſugune täbar lugu on wallas ka loomaarſtiabi korraldamiſega. Praegu kuulub Rannu wald Elwa loomaarſti jaoſkonna piirkonde, kui mis aſub ſiiski wallaſt kaugel. Selle tagajärjel on walla üksikute kohtade elanikkude loomaarſti aſukohaſt enam kui 30 km kaugel. Iſegi kõige ligemal aſuwa walla oſa elanikud on loomaarſti alaliſeſt aſukohaſt enam kui 12 km kaugel. Ka ſiin awaldas wallawolikogu arwamiſt, et tuleks luua ſelle piirkonna peale uus loomaarſti jaoſkond, mille wõiksid moodustada ſiis Rannu, Walguta, Konguta ja Kawilda waldade oſad.

Müüa koolimaja. Pühajärwe wallawolikogu kooſolekul oli arutuſel Pühajärwe wallas Kolju talus aſuwa endiſe koolimaja müümiſe küſimus. Nimetatud koolimaja on aaſtate jooſul ſattunud ſelliſesſe ſeiſukorda, et ta püſima jätmine ſarnaſel kujul ei ole otſtarbekohane. Pealegi ei ole wallal nimetatud koolimaja tarwis. Kuna praegu endine koolimaja awaldab ilmſeid lõdunemiſe tundemärke, ſiis otſuſtas wallawolikogu wiimaſel kooſolekul nimetatud koolimaja enampakkumiſel ärawedamiſeks maha müüa.

Palupera tuluhindamiſe komiſjoni waliti 1936. a. Jaan Nõmmal, Herman Lamp ja Martin Siiman. Samal wallawolikogu kooſolekul määrati kindlaks ka wallakohtu eſimehe palk 1936. aaſtaks, mille järele wallakohtu eſimees ſaab palka 30 krooni ja wallakohtu liikmetele 1 kroon päewarahana iga kooſoleku eeſt.

Elwas algawad uue basſeini ehitustööd. Elwa alewiwalitſus andis wähempakkumiſel wälja Werewi järwele uute basſeinide ja hüppetorni ehitustööd. Ehitusettewõtjaks on ehitusmeiſter Kaart Tartuſt. Tööd anti wälja 920 kr. eeſt. Materjal on alewi poolt. Tööd algawad kohe; walmis peawad olema tööd 1. maiks. Uus basſein ſaab kaherajaline rahwuswaheliſte nõuete kohane.

Elwas 30 kinniswara hindamiſele. Elwas toimetati kinniswarade hindamiſt. Hindamiſele kuulus ligi 30 kinniswara, milleſt enamik olid uued ehituſed. Kõikide kinniswarade hindamine wiidi Elwas läbi 1935. a. alul.

Elwas tegutſeb ſamariitlaskolonn. Elwas on tegewuſt alustanud ſamariitlaskolonn, kuhu on koondunud 32 ſamariitlaskurſuſe lõpetajat. Kolonniwanemaks on dr. P. Awarſoo, kolonnijuhiks K. Arruſe ja abiks K. Pulk. Kolonnis on kaks rühma ja kummaski neli ſalka. Rühmajuhtideks on prl. Sillmann ja K. Pulk. Kolonni töökawatſuſis on ſuwel ujula juurde alaliſe walwe ſiſſeſeadmine, apteegi ja kanderaami muretſemine jne. Punaſelt Riſtilt on loota Elwa ſamariitlaskolonnile toetuſt 100 kr.

Metſawargus Ubernas. Ubernas Käärdi talus elaw Ella Luik on awaldanud politſeile, et Käärdi talu metſaſt on waraſtatud küttematerjali. Wargaks oſutunud Minna R., kellele Luik peale ſattunud.

Mürgel Palupera palwelas. Palupera palwelas on hiljuti pandud toime mürgel. Ulakad on rünnanud teiwaſtega palwemaja. Kui palwetajad hooneſt wälja tulid, tungiti ühele nende kallale ja peksti teda. Süüdistus on tõſtetud kahe iſiku waſtu.

Peksis ſiſſe 12 aknaruutu. Otepääl peksis hiljuti Elſriede J. ſiſſe Pühajärwe teel ühel majal 12 aknaruutu. Naiſt ootab kariſtus.

Wõrumaalt.

Wõrumaa Õpetajate Liit korraldab rahwaülikooli loengud gaaſikaitſeſt. Kuna gaaſiaſjandus, eriti gaaſikaitſet käſitawad loengud eriliſt tähelepanu äratanud rohke [illegible] laiemais ringkondades, korraldab Wõrumaa Õpetajate Liit tänawu rahwaülikooli loenguid, milles ühtlaſi ka gaaſide demonſtreerimine toimub. Nii korraldub loeng 29. weebr. Räpina Haigla aſunduſes K. Tälli ruumes teemal: Gaaſikaitſe küſimus meie päewil ja ſõjagaaſid ning nende tähtſuſed ühes demonſtreerimiſega; ſamuti toimub k. l. Räpina malewkonna patarei korralduſel pühapäewal 1. märtſil loeng Radamaal gaaſikaitſeſt ja ſõjagaaſide demonſtreerimine. Mõlemail loengutel kõneleb Wõrumaa Õpetajate Liidu rahwaülikooli lektor ja k. l. Räpina malewkonna gaaſiaſjanduſe pealik Herman Orento.

Wiljandiſt.

Wiljandis müüdi 7 talu. Wiljandi 1. ja 2. Suure-Jaani ja Mõiſaküla jaoſk. kohtupriſtawid pidaſid neljapäewal Wiljandi ringkonnakohtus kinniswarade oksjonit, kus oli määratud müügile kokku 25 talu. Pakkujaid oli rohkeſti, ſaal rahwaſt täis. Omanikke wahetaſid aga ainult 7 kinniswara, 2 jäid müümata pakkujate puuduſel, teiſed wõla taſumiſe tõttu, nõudja awalduſe põhjal ja moratooriumi tõttu.

Talupidajal lõpetati moratoorium. Surn. Hendrik Kirſeli pärandustombule kuuluwa Holſtre wallas aſuwa „Kangro nr. 56" talu hooldajale antud moratooriumi lõpetas majandusminiſter enne tähtaega põhjuſel, et talu wõlad on korraldatud.

Pärnumaalt.

Nuias peetakſe tänujumalateeniſtuſt. Rahwahääletuſe hea kordamineku järele peetakſe Karkſi rahwahääletuſe komitee korralduſel pühapäewal, 1. märtſil ſuur tänujumalateeniſtus-aktus, kus kõnedega eſinewad kohapealſed tegelaſed J. Kiwiſäk'iga eeſotſas. Waimuliku talituſe peawad paſtor B. Majing ja pr. W. Allik. Aktuſt kauniſtawad Karkſi Hariduſeltſi ſegakoor A. Pärt'i juhatuſel ja kohalik paſunakoor A. Tambergi juhatuſel.

Polli metſatööliſte põud. Juba pikemat aega käib Polli metſades metſalõikus. Tööd aga innukamalt ei edene, kuna lõikajaiſt on puudus. Töötawad üksikud paarid. Põhjuſeks tööliſte wäheinſele on arwatawaſti wäike teenimiswõimalus. Pika tööpäewa kohta waid 1.5—2 krooni.

Narwaſt.

Sõprade ühingu liikmed olid koos. Narwa Skautide Sõprade ühing pidas aaſtakooſolekut. Läinud aaſta ühingu tegewus on olnud edukas. Skautide nimel awaldas ühingu eſimehele kol. Jakobſenile tänu ſkautide malewa wanem F. Wälbe ja gaidide nimel tänas eſimeeſt gaidide malewa wanem pr. W. Söſter.

Juhatuſſe waliti kõik wanad tagaſi: eſimeheks rügemendiülem kolonel L. Jakobſen ja liikmeiks major R. Altpere, kapten M. Kukemelk, pr. W. Söſter ja F. Wälbe. Kandidaadiiks waliti pr. E. Kresla ja leitn. Tepp. Samuti ka rewiſjonikomiſjoni waliti wanad tagaſi: kolonel P. Triik, kol.-leitn. E. Toffer ja P. Nikolajew.

Ühes ſellega moodustati ühingu juurde naiskomitee. Naiskomitee ülesandeks on tutwusõhtute ja perekondlike kooswiibimiſte korraldamine.

Maa jutustab

„Õlgpeigmees" laaſtas majapidamiſe

Lõuna-Tartumaal P. wallas ſai talurentnik O. [illegible] „õlgpeigmehe" läbi. Lähedaſe alewi noormees S. hakkas talus käima peretütre juures. „Koſilane" eſines rikka mehena, ſeletades, et tal on majad Tartus. Ta lubas rentniku perekonna ära Tartu wiia ja tütre kooſida. Seejuures kooris ta äiapapat päris mehemoodi. Talus müüdi maha loomi ja kraami ja raha ſai omale „koſilane". Seltombel laoſtus rentniku majapidamine. „Koſilane" aga kadus. Talurahwas on päris wiletſaſſe ſeiſukorda ſattunud.

Nüüd on rentnik O. tõſtnud ſüüdistuſe „õlgpeigmehe" S. waſtu, ſüüdistades wiimaſt kelmuſe teel 190 kr. raha omaſtamiſes. Nagu ſelgunud, pole S. üldſe poiſsmees, waid naiſemees.

Jaan ja Miina Kõiwi kuldpulm

Otepääl pühitſewad 29. weebr. oma kuldpulmi Jaan ja Miina Kõiwid. Kaupmees Jaan Kõiw, ſünd. 18. märtſil 1875. ja tema abikaaſa Miina, ſünd. 21. aprillil 1863. a. on tuntumaid inimeſi Otepääl ja ſelle kaugemas ümbruſes. Juba noore mehena iſeſeiſwalt kauplema hakates ſuutis J. Kõiw ſirgejooneliſe eeſti mehena enne maailmaſõda oma kaubamaja Otepää alewis wälja arendada. Rewolutſiooni ajal kaotas J. Kõiw enamlaſte riiſumiſe läbi ſuure oſa omaſt waranduſeſt. Järgnew inflatſiooni aeg mõjus lihtſa ja auſameelſe ning ligimeſe hädadele tundeliku mehe waranduslikule ſeiſukorra nõrgenemiſele omakorda kaaſa. Arenewas wanaduſes ei jõudnud juubilar oma ettewõtet enam uuele õitſele wiia ja elatab ennaſt praegu wäikepoepidajana, ning linu ja wiljaga kauplejana. Oma igapäewaſe töö kõrwal wõttis juubilar nooremas eas [illegible] oſa Otepää ſeltskondl. eluſt, tegutſedes tuletõrjes ja mujal.

Juubilaride ainus poeg langes peale maailmaſõja Turgeſtanis rööwlite ohwriks — enne kui ſuutis kodumaale tagaſi pöörata. Nende kolmeſt tütreſt elawad kaks nooremat abielus Otepääl ja wanem Tartus.

Sport.

Tütarlapsed ja spordiwõistlused

Arwati, et wõiſtluſtel tütarlaſtele tulekſid walida alad waſtawalt nende loomule ja kehaliſe arenemiſe ülesandele

Küſimus jäi ſiiski lahtiſeks

Neljapäewal oli Tartu linnakoolivalitſuſes aſjaomaſte iſikute nõupidamine, kus arutusaineks oli naisõpilaſte spordiwõiſtluſteſt oſawõtu küſimus. Terwe rida kooliteglaſi aſub nimelt ſeiſukohal, et tütarlaſtele ſportlikkude wõiſtluſte korraldamine on oſawõtjatele terwiſlikult lubamatu. Teine oſa aga aſub waſtupidiſel arwamiſel. Küſimuſe lõpliku ſelguſe muretſemiſeks kujundati mõne aja eeſt linnakoolivalitſuſe poolt aſjatundjate komiſjon, kes peab waſtama küſimuſele, kas on awalikkudeſt spordiwõiſtluſteſt oſawõtt tütarlaſtele terwiſe kohane wõi mitte.

Eilſeſt nõupidamiſeſt, mida juhatas koolinõunik J. Lang, wõttis oſa 15 inimeſt, nende ſeas koolide, eriti tütarlaſte koolide, wõimlemisõpetajaid, ſpordi eritundjaid, tütarlaſte koolide arſte ning teiſi, keda aſjatundjatena küſimuſe ſelgitamiſele palutud.

Nõupidamiſel mingile kindlale otſuſele weel ei jõutud, kuna arwamiſed, nii poolt kui waſtu, langeſid enamwähem pooleks. Nõupidamiſeſt oſawõtjad tõid ette motiiwe, millede tõttu tütarlaſte eſinemine awalikkudel spordiwõiſtluſtel peaks olema nende terwiſele kahjulik. Teiſelt poolt aga juhiti tähelepanu teiſtele aſjaoludele, mis õigustawad ka tütarlaſtele oſawõttu ſpordiwõiſtluſteſt. Nii awaldati mõnede aſjatundjate poolt arwamiſt, et hädaoht ei olegi nii ſuur, kui ſpordi wõiſtluſtel tütarlaſtele walida alad waſtawalt nende loomule ja kehaliſe arenemiſe ülesandele. Samuti tulekſid wõiſtluſed wäärnähete ärahoidmiſeks korraldada arſtliku kontrolli all.

Küſimuſe otſuſtamiſel kokkuleppele ei jõutud ning lubati kokku tulla kahe nädala päraſt uueſti. Uuel nõupidamiſel aſutakſe otſe üksikküſimuſte ſelgitamiſele ning püütakſe ſel teel üleſſeatud küſimuſele kindel waſtus anda. Arutuſele tulewad ſiis ka üksikute ſpordialade kaupa awalikkudeſt ſpordiwõiſtluſteſt oſawõtu hüwed ja pahed tütarlaſte ſeiſukohalt. Materjalina otſuſtati ſaata laiali Wõimlemisõpetajate Seltſi poolt wäljatöötatud kawad koolides ſpordiala korraldamiſe kohta. Opetajad ja teiſed, kes nõupidamiſeſt oſa wõta. Opetajad ja teiſed, kes nõupidamiſeſt oſa wõtawad, ſaakſid ſiis oma arwamiſi awaldada eriti kawas ettenähtud tütarlaſte wõiſtlusalade kohta.

Nõupidamine keſtis kolm tundi.

Eeſti korwpalli wõit Kaunaſes

Kaunaſeſt, 28. weebr. Reedel peeti Kaunaſes Eeſti-Leedu waheline eſimene korwpalli maawõiſtlus.

Wõiſtluſed olid elawad ja huwitawad. Eeſtlaſed wõitſid tulemuſega 30:11 (poolaeg 10:5).

Päraſt maawõiſtluſt korraldati wõrkpalli mäng kolmes oſas. Ka ſiin olid eeſtlaſed wõidukad tulemuſtega 15:2, 15:9, 15:9.

Kaitſeliidu ſuuſatajad aſuſid wõiſtlusreiſile

Täna hommikul aſuſid teele eſimeſed Tartumaa malewa ſuuſamehed, kes wõtawad oſa malewa eſindajatena homme Wõrus algawateſt üleriigiliſteſt ſuuſatamiswõiſtluſteſt. Teine oſa ſuuſatajaid aluſtab reiſi Wõrru täna lõunaſe rong'ga. Sama rongiga ſõidaw. ka Tartu linna malewa ſuuſatajad, kuna üks oſa maa malewlaſi läheb weel homme hommikuſe rongiga.

Tartu linna malew ſaadab Wõrru wõiſtlema 25 meeſt, 6 noorkotkaſt ja 5 naiſt. Eſindajana läheb Wabadusriſti Wendade malewkonna ſpordipealik E. Reimann. Tartumaa malewaſt läheb wõiſtlema koguſummas 42 inimeſt, neiſt 30 meeſt, 7 noorkotkaſt ja 5 naiskodukaitſe liiget. Malewa eſindajaks on kpt. Sütt ja abiks Nik. Shidlowſki, kuna kohtunikuks on malewaſt K. Pahk.

Tartu ja Tartumaa ſuuſatajad jõuawad tagaſi wõiſtluſtelt juba pühapäewa õhtuſe rongiga.

Kurttummad-ſportlaſed ſaabuſid Riiaſt tagaſi

Neljapäewal jõudſid Riiaſt tagaſi Lõuna-Eeſti kurttummade ſeltſi „Sõpruſe" ſportlaſed, kes käiſid Riia kurttummade ſpordiſeltſi LNSB-ga wõiſtlemas poksis, males, koroonas ja ping-pongis. Wiie eeſtlaſe waſtu eſines 12 läti kurttumma.

Wõiſtlus lõppes wiigiga 2:2 poksis ja lätlaſte eduga males 4:0, koroonas 12:4 ja ping-pongis 16:2. Wõiſtluſteks wälja pandud karika wõitis Riia LNSB üheks aaſtaks.

Eeſtlaſteſt W. Kiiratš kohtas poksis kahe waſtaſega, keda mõlemaid wõitis, eſimeſt punktidega 3:0 ja teiſt tehniliſe knokaudiga. J. Alla wõiſtles ſamuti kahe waſtaſega, kuid juba eſimeſel kohtumiſel ſai ta küljeſt wigaſtada ja loobus edaſi poksimaſt.

Eeſtlaſel F. Helſteinil oli ping-pongis neli waſteſt, kelleſt wõitis kaht ja kaotas kahele. Samuti kohtas ta koroonas wiie läti kurttummaga, kelleſt wõitis kolme ja kaotas kahele.

Riias wiibimiſe ajal aſetas Lõuna-Eeſti Kurttummade Seltſi eſimees A. Suik pärja Läti langenud ſõdurt hauale kaitſewäe kalmiſtul.

Tartlaſed iluuiſklemiſe eſiwõiſtluſtele

Homme ja pühapäewal peetakſe Tallinnas ſealſe Kalewi liuwäljal Eeſti eſiwõiſtluſed iluuiſklemiſes. Tartuſt ſõidawad neile wõiſtluſtele Kalewiſt A. Reeder, kes eſineb ſenioride klaſſis, W. Tomaſjon A klaſſis ja K. Poks B klaſſis. Akadeemiliſeſt Spordiklubiſt ſõidab prl. Kriſtiani. W. Tomaſjoniga ſõidab kaaſa ka tema piſikene tütar, kes koos iſaga demonſtreerib oma oskuſi uiskudel.

Tallinlaſteſt wõiſtlewad kaaſa Hiiop, Päsma, Hahn ja naiſteſt H. Michelſon, Kalitwee ja Karin. Wiimane on Ameerikaſt tulnud. Eeſti mitmaſte aaſtate meiſter dr. Hirw kaaſa ei ſaa wõiſtelda, kuna ta wigaſtas juba enne jõulu oma jala.

Keſkpäewal 0 kr. ümber

Laupäewaſeks kuulutab ilmajaam: keſkmiſe kiiruſega lagu- ja idatuuli, pilwes ja ſombane, paiguti kerget lund, ööſel ſiſemaal kuni 5 kr. külma, keſkpäewal temperatuur 0 kr. ümber.

Eeſtis oli ööſel 1—7 kr., täna hommikul 0—6 kr. külma ja walitſes ſombane ilm ühes kohatiſe kerge lumeſajuga.

Tänane ſuurem wõit

Täna hommikul jätkunud klaſſiloterii looſimiſel tulid jällegi wälja peamiſelt wäikſemad wõidud. Hommikupoolſeks ſuuremaks wõiduks oli üks 500-kroonine, mis langes piletile nr. 13.911 ſinine. See wõidupilet on müüdud Tallinnas AEG kaupluſes.

Raadi tiigil püſtitati uuſi koolinoorſoo rekorde

Tartu Keſkkoolide ja Gümnaaſiumide Spordiringide Eſindusühingu korralduſel algaſid neljapäewal Raadi tiigil TKSE kiiruiſutamiſe eſiwõiſtluſed kolmes klaſſis. Neljapäewal wõttis wõiſtluſteſt oſa 37 õpilaſt, kusjuures puuduſid wõiſtluſteſt oſawõtjad poeglaſte gümnaaſiumiſt, ſeſt poeglaſte gümnaaſiumi õpilaſed wiibiſid ſamal päewal Elwas ſuuſapäewal. Wõiſtluſtel püſtitati rida koolinoorſoo ja rida TKSE rekorde.

Klaſs omaette oli õhtune gümnaaſium, kes eſimeſel päewal juhtis 47 punktiga. Järgneſid punktidega tööſtuskool ja Treffneri gümnaaſium, kummalgi 6 punkti, Wene gümnaaſiumil 3 ja kommertsgümnaaſiumil 1 punkt. Wõiſtluſtel ſaawutati eſimeſel päewal:

C klaſſis (kuni 16-aaſtaſed poiſid) 300 m: 1) Elm. Koppa, õht. g. 31,8, mis uus E. koolinoorſoo rekord. 2) Schiffer, õht. g. 37,2, 3) Saawo, tööſtuſk. 38,6. Järgneſid O. Koppa Tr. g., Rämmal Tr. g, ja Holt, kommertsg.

B klaſſis (kuni 18 a. poiſid) 500 m: 1) Elm. Koppa 49,6, mis uus E. koolinoorſoo rekord. 2) Ilmar Reeder, õht. g. 56,2. 3) Schiffer 59,5 Järgneſid Sawi õht. g., Bulgarin wene g. ja Samoilow Treffneri g.

A klaſſis (üle 18-aaſtaſed poiſid) 1500 m: 1) Elm. Koppa 2.54,5. 2) Ilm. Reeder 3.09,4 3) Sawi 3.17. Järgneſid Schiffer, Saawo, tööſtusk. ja Bulgarin.

Wõiſtluſed toimuſid hrade A. Reederi, Joh. Martini, H. Michelſoni, K. Koppa ja E. Jakobſoni juhatuſel. Täna, reedel, jätkawad wõiſtluſed. Tänaſes kawas on B klaſſile 1000 m ja A klaſſile 500 ja 3000 meetrit.

Kirikukogu otſuſed

Soowitakſe uſuõpetuſe laiendamiſt koolides.

Teine kirikukogu, mis peeti Tallinnas Pühawaimu koguduſe ſaalis neljapäewal, wõttis waſtu rea kirikuellu puutuwaid otſuſeid. Kinnitati kõigepealt kiriku eelarwe ja kiriku kodukord ning toimetati mõningaid waliniſi. Wõõrandatud kirikumaade eeſt ſaadud kaſuprotſendid otſuſtati jagada nõnda et 50 protſ. nendeſt läheb koguduſele, kelleſt maa wõõrandatud, 40 protſ. kiriku keſkwalitſuſele, ja 10 protſ. kapitali arwele. Selleſt kapitaliſt ſaawad laenu koguduſed, kes ſeda wajawad.

Edaſi walis kirikukogu piiſkop Jakob Kuke mäleſtuſe jäädwuſtamiſe komiteeſſe dir. A. Kaſe. Surma läbi lahkunud praoſt Rutopõllu aſemele alamkirikukohtu liikmeks waliti praoſt Grünberg Pärnuſt. Järgmine kirikukogu otſuſtati kokku kutſuda 9. wõi 10. dets.

Edaſi wõeti waſtu uſuõpetuſe aſjus koolides järgmine reſolutſioon: „Silmas pidades uſuliſe kaſwatuſe ſuurt tähtſuſt noorte kaſwatustöös, ei ſaa kuidagi pidada loomulikuks kui kolmeklaſſiliſe keſkkooli ja gümnaaſiumi õppekawades ſellele ainele on määratud waid üks tund nädalas. Sellepäraſt kirikukogu ſoowib, et uſuõpetuſele ülalmainitud koolides oleks määratud mitte wähem kui kaks tundi nädalas. Kirikukogu palub piiſkoppi riigiwanema ees ſamme aſtuda, et kirikurahwa ſeiſukoht leiaks hindamiſt ja täitmiſt. Samal ajal kirikukogu awaldab ſoowi, et koolide juhatajad ei takiſtaks kiriku ja tema koguduſte pühapäewakoolide tööd kirikuliikmete laſte juures, ja hommikpalwuſi peetaks wõimaluſt mööda igal hommikul.

Kohtu wõre tagant.

Wanglaſt wabanedes ſüüpinki

Meeksi walla mehel Elmar Zernakil lõppes jõulupühade pühitſemine päris halwaſti. Ta oli pühade ajal Tartus, kus kolmandal pühal oli tutwate pool kõwaſti wiina ja õlut maitſnud. Tänawale tulles, oli mees hakanud mürgeldama, mispäraſt üks kordnik wõttis tema oma „hoole alla". Teel politſeiwahituppa Kompanii tänawal maja nr. 2 kohal hakkas aga E. Zernak politſeinikkudele waſtu. Ta lõi kordnik Aleksander Martſile waſtu nägu ja kordnik Johannes Tammikule pähe. Peale ſeda ta ſõimas kordnikke „wõmmideks" ja „pätrideks".

Rahurikkumiſe päraſt prefekt kariſtas Elmar Zernakit 60-päewaſe wangiſtuſega, milliſe kariſtuſe kandmine tal lõppes juſt ſamal päewal, kui ringkonnakohus tuli arutuſele tema ſüüaſja politſeile waſtuhakkamiſe päraſt.

Ennetu näoga kaebealune ütleb, et ei mäleta ſündmuſe kohta midagi. Kuid arwab, et politſeikordnikud ei waleta ja ſeepäraſt tunniſtab end ſüüdi.

Prokurör nõuab Zernakile 5 kuud wangiſtuſt. Kaitſja arwab, et kaebealune ei olnud oma teoſt teadlik — ſeda pole ſaadud ſeekord [illegible], nii purjus olnud ta. Kaitſja palub arweſtada ka 60 päewaga, milliſe kariſtuſe kaebealune kannud juba [illegible] ſama aſja päraſt.

Kohus leidis kaebealuſe kaſuks pehmendawaid aſjaolusid ja mõiſtis tema 5 kuuks wangi tingimiſi.

Wargus wanglas

Omapärane protſeſs Rakwere ringkonnakohtus

Wanglas aſet leidnud warguſe päraſt oli Rakwere ringkonnakohtu alla langenud kohaliku wangla wahialune Eduard Kriiſa. Kaebealune kandis wanglas kariſtuſt warguſe eeſt, kuid ei ſuutnud ka paranduſe-aſutuſes oma wanaſt tegewuſeſt loobuda. Tema kaaslaſed wahialuſed märkaſid, et neil kaob igaſuguſeid wähema wäärtuſega aſju, kuid ei oſanud eſialgu aimatagi, et need warga poolt on minema wiidud. Kui lõpuks ſiiski ſellele otſuſele jõuti, teatajid wangid warguſeſt walwurkonnale. Nüüd hakati aſja juba lähemalt jälgima ja peagi ſelgus warge iſik. Ühel päewal leidis üks wahialuſteſt, et temal on kadunud kolm paari ſokke, weidikeſe ſuhkrut ja lühikeſi pliiatſiotſi. Warguſeſt teatati walwuritele, mille järele korraldati wangla ſiſene läbiotſimine.

Seejuures leiti Eduard Kriiſa käeſt waraſtatud kraam; ning ſüüalune pidi waſtuſt andma oma tegude eeſt. Kuna wanglas aſet leidwad wargused loetakſe raſkemate ſüütegude hulka kuuluwateks, ſiis anti Kriiſa ringkonnakohtu alla. Hoolimata warguſe läbi tekkinud kahjuſumma wähemuſeſt määras kohus Kriiſale raſke kariſtuſe. Ta mõiſteti 4 aaſtaks wangimajja ühes õiguſte kaotamiſega. Kaebealune wõttis raſke otſuſe waſtu täieſti rahulikult ja näis ei pööranud ſellele üldſe tähelepanu.

Wekſliwõltſija 2 a. wanglaſſe

Rakwere Majaomanikkude Pangale eſitas 1. a. kohalik elanik Harald Eduard Kangmann ühe 300-krooniſe wekſli, millel leidus A. Koppeli allkiri. Pangas ei tekkinud ſelle ehtſuſe kohta wähematki kahtluſt ja raha anti diskonteerijale takiſtamatult wälja. Sama aaſta ſeptembris oli wekſli makſutähtpäew, kuid Kangmann ſeda õiendama ei tulnud. Wekſli proteſtimiſel ſelgus, et A. Koppeli allkiri on wõltſitud.

Juurdluſel ſelgitati, et wõltſimiſe pani toime E. Kangmann, kes wõeti wahi alla ja paigutati kuni kohtuotſuſeni Rakwere wanglaſſe. Ringkonnakohus kaebealune tunniſtas ennaſt puhtſüdamlikult ſüüdi, mille tagajärjel temale määrati ka kergem kariſtus. Kaebealune mõiſteti 2 aaſtaks wangi ühes õiguſte kaotamiſega.

Seiſukord halwenes

Wiimaſeid teateid Jaapaniſt

Shanghaiſt, 28. weebr. Seiſukord Tokios näib täna, reede hommikul, jälle kriitiliſeks muutunud olewat, otſuſtades nende wäheſte teadete järgi, mis on pääſenud läbi tſenſuuri tõkkeſt. Tokio telegraaf waikis reede hommikul mitu tundi. Siis kuuldus, et mäſſajad ei ole, nagu nad lubaſid, reede hommikul rahulikult alla annud. Neile on antud uus tähtaeg kuni kella 12-ni. Merewägi näib olewat wõtnud ſeiſukorra Tokios oma kontrolli alla. Sõjalaewadelt on mereſõdurid maale ſaadetud ja need on ſeiſma pannud igaſuguſe liikumiſe Hibiya pargi piirkonnas, kus aſetſeb enamik mäſſajate poolt okupeeritud hooneid. Olewat oodata wäljaaſtumiſt mäſſajate waſtu.

Wiimane kontrollimata ſõnum Tokioſt teatab, et kindral Araki, kes oli Jaapani ſõjaminiſter 1931—1934, olewat Tokios wälja kuulutanud ſõjawäeliſe diktatuuri.

Simojoki waſtuſt andma

Helſingiſt, 28. weebr. Paſtor Simojoe waſtu tõſtetud ſüüdiſtus riiki ja ühiskonda kahjuſtawa kihutustöö päraſt, tuli reedel uueſti Oulu piiskopkonna nõukogus arutuſele. Nõukogu otſuſtas, et paſtor Simojoki peab kolme nädala jooksul andma kirjaliku waſtuſe tema waſtu tõſtetud ſüüdiſtuſtes ja peab 8. aprillil ilmuma iſikliſelt nõukogu ette waſtuſt andma.

Ingliſe kuninga kohtamine Hitleriga?

Kopenhaageniſt, 28. weebr. „Berlinske Tidende" kuulmiſt mööda liiguwad Berliinis kuulduſed Hitleri ja Ingliſe kuningas Edward 8. wõimalikuſt kohtamiſeſt, mis ſündiwat ſuwel uue õhuſadama awamiſel Frankfurtis Maini ääres.

Veel täna
ja homme
on Teil võimalik osta raamatuid
O.-Ü. „Noor-Eesti Kirjastuse"
odavalt müügilt
hinnaalandusega kuni $99\frac{1}{3}$%
Peale seda maksavad jälle kõik raamatud täishinda.
Rutake,
kui Teie ei taha [illegible]

Kes oſtawad odawraamatuid

Odawmüügi põhjuſtajad ja edaſpidiſed wõimaluſed.

Raamatuaaſtaga ühes lähenewad lõpule ka ſeekordſed raamatute odawmüügid.

Nii näiteks meie ſuurim algupäraſe ilukirjanduſe kirjaſtaja „Noor-Eeſti" laſkis ſeekord oſa raamatuid müügile kuni $99\frac{1}{3}$-protſ. hinnaalanduſega, ſ. o. 150-ſendine raamat tuli odawmüügile ainult 1 ſendi eeſt.

Nii odawad on muidugi ainult üksikud raamatud, ſeſt makulatuurinagi küttematerjaliks wõi pakkimispaberiks müües makſaks ta rohkem. Need üliodawad raamatud pole ſiiski igakord wäärtuſetud teoſed. Nii ka näiteks Fr. Tuglaſe artiklitekogu „Aja kaja", mille kataloogihinnaks oli 1 kr., oli odawmüügil 1 ſendi eeſt.

Seeſuguſte ühesendiſte raamatute peale oli muidugi tormijooks õige ſuur. Kõigepealt igaſuguſed poiſikeſed, kes aſutawad omale raamatukoguſid, leidſid ſiin hea raamatuoſtmiſe wõimaluſe — 5 ſendi eeſt 5 iluſat raamatut, mõni iſegi iluwäljaandes. Selliſt wõimaluſt ei kordu enam nii kergeſti. See weetleb.

Teine liik üliodawate raamatute oſtjaid on igaſuguſed rändkaupmehed ja õnnerattamehed, kes ſoowiſid oſta üht raamatut kohe mitmeſajas ekſemplaris wõi iſegi terwe trüki korraga. Muidugi ei ſaadud neid rahuldada, ſeſt müüja poolt olid nad mõeldud ikka detailmüügi eſemetena neile, kes oſtawad ka kallimaid.

Paljud kirjanikud oſtſid ka iſe ſuuremal arwul oma teoſeid, ſeſt autori-ekſemplareks läheb neid alati waja, eriti ſiis, kui trükk otſas ja raamat muutub harulduſeks, hakatakſe küſima autorilt, kas tal ehk pole ſelleſt järel mõnd ekſemplari.

On aga olnud ka üksikoſtjaid maalt kui ka linnaſt, kes on korraga oſtnud omale mitmeſuguſeid raamatuid 100 ja enam krooni eeſt, nii et ſelias ei ſuudetud kimpu koju wiia.

Odawmüügid lõpewad laupäewal.

Ungari rahwakunſti näituſt on külaſtatud elawalt

Näitus lõpeb täna.

Tallinnas, Kunſtihoones korraldatud Ungari rahwakunſti näitus lõpeb täna õhtul kell 7. Näitus pidi küll keſtma kuni pühapäewa õhtuni, kuid et eſmaspäewa hommikul näituſe aſjad tahetakſe laewal wiia Helſingi ſeal korraldatawa näituſe jaoks, ſiis tuleb näitus Tallinnas lõpetada paar päewa warem ſeepäraſt, et aſjade mahawõtmine ja pakkimine nõuab paar päewa tööd.

Ungari rahwakunſti näituſt on ſeni külaſtanud 1000 inimeſt.

Ungari rahwakunſti näituſe lõppedes algab paari päewa päraſt Kunſtihoones kunſtnik Eduard Wiiraldi tööde üldnäitus, mis keſtab kuni 13. märtſini.

Irboska operatsioon 14.—19. weebr. 1919. a.

Sangarlik heitlus lõppes

„Ei minuſt ſaa enam peigmeeſt. . ."

Granaadid ja ſhrapnellid ſajatawad mäele, kaewikute kohale. Õhku lendab palke ja kiwe. Ülſikud põgenewad juba kaewikuiſt. Kuid punaſed on waatepunkti awaſtanud ja awawad ſellele püſſitule. Kuulid pilluwad üles lund Sabolotnõi ümber. See waſtab ſeda ägedama ja tabawama kahuritulega. Lõpuks ta tõuſeb mäel iſegi püſti ja nagu kaljukotkas lehwiwate ſinelihõlmadega juhib tuld kartmatu eeſtlaſe ſümbooliſe kujuna Lõuna-Eeſti piiril kõrge mäe otſas.

Seal waikib äkki telefonis ta hääl.

„Sabolotnõi, mis on?!" hädaldawad rongil telefoniſſe ta kaaslaſed.

Möödub hetki. Siis Sabolotnõi juhib tuld edaſi ja muu ſeas teatab:

„Laſkſid ära mu ühe ſõrme . . ., ſiduſin ſeda . . . Ei minuſt enam ſaa peigmeeſt, ſõrmuſeſõrme laſkſid ära . . ."

Ja ta jääb mäele edaſi.

Nüüd löövad ſekka deſſandid. Wihaſeis wõitluſis wõetakſe punaſte käeſt kaewikud, Zagorje küla, ſõjaſaagiks on 3 kuulipildujat ja kaks pommipildujat. Kaewikuiſſe punaſed jätawad maha palju ſurnukehi.

Nüüd kpt. Irw, ſaanud teate eduſt mäel, annab käſu eesſeiswale teiſele rongile wallutada Irboſka jaam.

Kõige kriitiliſem ſilmapilk

Teine rong liigubki edaſi. Sülitab waheti tuld kahele poole küladeſſe, kus ſees punaſed. Paremal tekib tulikahju — kuid eks Irboſka ümber need päewad läbi külades põle majad.

Ka punaſte patareid awawad tule ſoomusrongide pihta. Teine rong ſõidab edaſi, jõuab kõrgeſt mäeſt mööda: mõlemal pool on näha punaſeid. Küüru tõmbununa walgub neid otſe kolonnis pahemale meie ſeljataha, mäele, meie deſſantidele waſtu.

Kõik ſoomusrongi kuulipildujad tuliſtawad mõlemale poole. Ei ühegi kõne koſta ſes käras kaaslaſele. Rongi wagunid on täis kõrwulukuſtawat paukude tärinat.

Teine rong jõuab Irboſkaſſe. Ometi wiimaks! Kpt. Irwe nõue on täidetud. Rong wõtab ſiin wett ja ootab — eſimene rong pidi ka järele tulema.

Kuid wahepeal mäel ſelja taga oli lahinguõnn muutunud. Punaſed olid paiſanud uuſi abiwägeſid meie omadele waſtu. Liſaks — teiſe rongi deſſandil olid padrunid lõppenud. Punaſed wallutaſid tagaſi wihaſes heitluſes mäe, kuulipildujad ja pommipildujad. Ja ſoomusronglaſte laibad, ka üks haawatu, esmakordſelt jäid punaſte kätte . . .

Nüüd awaſid punaſed mäe all ſeiswa eſimeſe rongi pihta maruliſe kahuri- ja pommipildujate tule, kusjuures nad ähwardaſid raudtee eeſt ära lõigata. Mõlema rongi ſaatus on kaalul.

See on Irboſka operatſiooni kõige kriitiliſem ſilmapilk.

„Ma ei lootnud ſind enam eluſana näha. . ."

Teine rong, aimamata, mis wahepeal ſündinud ta ſelja taga, ſeiſab rahulikult Irboſka jaamas ja ootab eſimeſt rongi.

Kpt. Irw käſutab ratſanikke teiſt rongi ära kutſuma. Need teewad katſet mäe alt wälja ſõita käſku edaſi andma, kuid ſatuwad mäe otſas aſuwate punaſte kuulipildujate ränga tule alla ja pöörduwad tagaſi.

Kauem kohal wiibida pole eſimeſel rongil wõimalik. Ringi möllab granaatide ſadu. Kuid teine rong ſeiſab endiſelt Irboſkas ega aimagi, et ta olemasolu on kaalul.

Kpt. Irw käſutab teiſe rongi deſſantmehi: „Minge teie, kutſuge ära oma rong. . ."

Ltn. J. Reinwaldt wõtab waſtu ſelle käſu. Wõtab kaaſa kümmekond meeſt ja aluſtab teed. Teab, et wõimatu on eluſana jõuda oma rongini, kuid käſk on käſk, pealegi oma rongi pääſtmiſeks tuleb teha kõik, mis waid mõeldaw.

Rahulikult, püſti ſammudes ta aluſtab oma jalgaga teed mööda raudteed tagaſi. Seal — teine rong ſõidab iſe waſtu, et teada ſaada, miks eſimene rong lubaduſe kohaſelt ei ſõida talle järele Irboſka jaama.

Waewalt on ta jõudnud mäe warju eſimeſe rongi juure, on eſimeſena maas waſtas kpt. Irw, tuleb, ſüleleb rongiülemat kpt. Leppa, lauſudes:

„Ma ei lootnud ſind enam eluſana näha . . . Otſuſtaſin ohwerdada ühe rongi kahe aſemel . . ."

Kangelaslikkuſe proow

Teine rong wõtab peale oma deſſandi, kogu aeg ringi rakſatawad kõrwu lukuſtades pommid. Siis algab ſõit, aina kiiremini ja kiiremini . . .

Siiski, umbes 3 kilomeetrit ära ſõitnud, ſoomusrongid peatuwad ja awawad tule meid ſaatwate patareide pihta. Kolm meie kahurit haugahtawad ja taplewad üksteiſe wõidu, kuni waſtane waikib. Siis jatkub ſõit.

Kpt. Irw telegrafeerib Tallinna operatiiwſtaabile: „Soomusrongid jätſid kell 17.45 Irboſka jaama maha . . ."

Üks Wabaduſſõja peatükk, täis wihaſemaid wõitluſi, oli läbi. See oli nagu proowiks, palju ſuudab eeſtlane ſõdurina. Sellele Irboſka all ſooritatud teod waſtawad: kangelaslikult paljugi. Haliſemata, rahulikult, wäſimatult kannatati magamata öid, nälga, külma, päewad ja ööd läbi löödi lahinguid.

Mitmed nõrgemad läkſid hulluks, kuid ſee kaaslaſte lahinguindu ei halwanud. Juhid ja ſõdurid ſuurte ſõpradena käſikäes ſammuſid tulle, ja wõitſid nelja päewa keſtes lugematult palju lahinguid, kuni waſtaſe arwuline ülekaal nii ſuureks tõuſis, et ümberringi enam ei teatud ühtki kohta, kus ta üksuſed haaranguiks polnud walmis.

Siis ſõideti waenlaſe liiniſt jälle läbi — tagaſi omade juure.

(Lõpp.)

Jaan Pert.

Täielikus valikus
TASKURAAMATUID
saadaval
„POSTIMEHE" raamatukaupluses
Tartu, Suurturg nr. 16.

„Maalibiſemine"

Hiſpaania politikas.

Üllatuſte maa on alati olnud politiline Hiſpaania. Sellele oma kuulſuſele jäi ta truuks ka wiimaſtel üldwalimiſtel.

Kõik kõneles ſelle poolt, et wõitjateks tulewad parempoolſed. Seda uſkuſid iſegi paljud pahempoolſete juhid, kes tegid kiires korras ettewalmiſtuſi maalt lahkumiſeks. Nüüd eſinewad põgenikkude oſas monarhiſtide ja faſciſtide tegelaſed.

Walimiſtel ſeiſis üksteiſe waſtu kaks äärmuſt — ühel pool käeſolewa aaſta weebruaris Prantſusmaa eeskujul moodustatud „rahwarinne", ſ. o. Azana wabariiklaſte, Martinez Barrios wabariikl. unioni, ſotſialiſtide, ſündikaliſtide ja kommuniſtide blokk, teiſel pool monarhiſtide ja Gil Roblesi katoliiklaſte walimisblokk. Wõitjaks tuli rahwarinne ja otſe uskumata eduga. Endiſe 92 koha aſemel ſaab „rahwarinne" uues cortesis nüüd wähemalt 238 kohta. Parempoolſete blokk kaotas 35 kohta, ſaades ſeniſe 203 aſemel 168 mandaati. Seega „rahwarinde" wõit on tehtud eeskätt keſkerakondade arwel. Kes kahe kiwi wahel on peaaegu ära puruſtatud. Iſegi Hiſpaania eneſe ajakirjandus ei ſuuda häſti ſeletada „rahwarinde" ſelliſe ürgjõuliſe wõidu ſügawamaid põhjuſi. Muidugi, tegid walitſewatele erakondadele palju halba 1934. aaſtal puhkenud rahandusſkandaalid — kontſesſiooni andmine ühele Hollandi ärimehele mängupõrgute awamiſeks. San Sebaſtianos ja Malorkas. Mitu aſjaſſe ſegatud kõrgemat ametnikku tagandati ja iſegi mõned miniſtrid olid ſunnitud ametiſt lahkuma. Kuid kas ei ole Hiſpaania ſääraſeid ſkandaale näinud ka waremalt? Tõenäoliſena tundub hiſpaanlaſe pahameel iga wõimuakti waſtu. Eelmine walitſus oli ſunnitud likwideerima rea mäſſuplaane, Madriidis, Saragoſſas. Barcelonas ja mujal, ja kariſtama juhte wangiſtuſega. Laiemate hulkade ſilmis muutuwad wangiſtatud märtriteks, kes eſimeſel juhuſel tõſtetakſe kilbile.

Nii näeme walitſuſe eeſotſas jälle Azanat — ſedaſama, keda hiljuti awaſtas politſei. Azana kui tuntud wabariiklaſe wõimulepääſemine ei tarwitſe Hiſpaaniale tuua weel punaſt hädaohtu. Sedaſama ei ſaa aga kahjuks öelda tema politiliſte ſõprade kohta. Tuleb ära oodata, kuidas uus peaminiſter lunaſtab oma lubaduſed Kataloonia autonomiſtidele. Et nende täitmiſt nõutakſe kiires korras, ſeda tõendawad küllalt ſelgeſti Bacelonas puhkenud meeleawaldused. Sugugi kergem ei ole Azana wahekord ſotſialiſtide ja kommuniſtidega. Amneſtia wabaſtab wanglateſt hulk punaſte juhte, kes arwatawaſti oma eſimeſeks ülesandeks peawad Hiſpaania „nõukoguſtamiſe" töö jätkamiſe.

Koolera Siiamis

ETA. Singapuriſt 28. weebr. Koolera Siiamis möllab edaſi. Iga päew ſurewad ſajad inimeſed. Ka Bangkoki ſadam kuulutati taudiohtlikuks. Kõik lennukid ja laewad, mis ſaabuwad Bangkokiſt Singapuri, deſinfitſeeritakſe ja reiſijad ſüſtitakſe.

Eeſti nimi jälle auſſe tõſtetud

Rahwahääletuſe hiilgawa tulemuſe kajaſtuſena algas terwituſte ja õnnitluſte ſadu riigiwanemale, kaitſewägede ülemjuhatajale, peaminiſtri aſetäitjale ja wabariigi walitſuſele.

Neis õnnitluſtes wäljendatakſe otſekoheſt rõõmu „eeſti rahwa kaine mõiſtuſe ja demokraatliku riigikorra wõidu puhul", mis on „teiſe wabaduſſõja ſuurwõiduks" ja milles „eeſti rahwas on end jälle leidnud ja ühendanud end ühiſeks pereks".

„Eeſti nimi on jälle auſſe tõſtetud", ütlewad terwitajad, kes on „uhked oma wanale targale ja julgele rahwajuhile".

Terwituſte ja õnnitluſte ſaatjaiks olid kahel eſimeſel päewal: Agronoomide koja juhatus, Waikna wallawalitſus, Waikna algkool, Silla algkool, Kaitſeliidu Waikna üksikrühm, Naiskodukaitſe Waikna jaoskond, Waikna walla rahwuskomitee, Iſamaaliidu Waikna oſakond, Kullamaa hariduſſelts, Kullamaa wabatahtlik tuletõrje ühing, Waſtſeliina wallawalitſus, Roosna algkool, Kärdla alewiomawalitſus, organiſatſioonid ja ettewõtted, Raudlepp ja mõtteoſaliſed, Narwa wallawalitſus, Joan Luts — Narwa linnapea, Jäneda algkooli õpilaskond ja õpetajaskond. Laatre wallawalitſus, Narwa malewa, Kolowere-Kalju walla rahwuskomitee, Iſamaliit, kaitſeliit, kodukaitſe, hariduſſelts, perenaiſteſelts, tuletõrje ja koolid, Otstawel — Saaremaa ajut. maawalitſuſe eſimees, Märt Raud, Selts Kungla, Wäimela põllutöökool ja Wäimela aktuſe rahwas, Wiljandi linnawolikogu, linnawalitſus, Lääne aj. maawalitſus, Tartu ajutine maawalitſus, Jõhwi alewiwolikogu, Paide ja Türi ap. õigeuſu kogudus, Härjanurme wallawalitſus, ſeltskondlikud organiſatſioonid ja Saduküla algkool, Läänemaa õpetajate liit. Haapſalu ſeltskondlik komitee, Türi noorhaukad, kodutütred ja noorkotkad, põllumajanduſe pank, Tartumaa põllumeeſte kodu, Obinitſa kogudus ja kool, Tapa ſeltskondlikud organiſatſioonid, Kopli ſeltskondlikkude organiſatſioonide komitee, Eeſti juudi kogudus, Laiuſe wallawalitſus, iſamaaliidu oſakond, kaitſeliidu kompanii ja naiskodukaitſe jaoskond, Laiuſe rahwas, K.-ü. „Loodus", Järwa ratſadiwiſion, Tartu kommertsgümnaaſiumi, Linna keſkkooli ja kaubanduskooli õpetajate ning õpilaſte pere, Tallinna Kaarli kogudus, Eeſti õpetajate liit, Wäimela põllutöö ja karjatalitajate koolid, Silwere, Kangro, Sophie Bunting, Raimund Sibul, Kirepi wallawalitſus, Kõnnu wallawalitſus, Muſtwee alewiwalitſus, Leo Sepp, Sonda raudtee depoo teenijad ja tööliſed, Pärnu maawalitſus, Ambla wallawalitſus, Ambla algkooli õpetajad ja õpilaſed, Juudi kultuurwalitſus, Järwa-Jaani täienduskool ja algkool, Järwa ajutine maawalitſus, Paide linnawalitſus, Eeſti tööſturite ühing. Pärnu linnapea Kask, Hans Rebane, Petſeri ringkonnakomitee, Jääria Alliku algkool, kriſtlik ühing „Ühendus Kriſtuſes".

Eesti hiinlasele „Armastuse riik"

Araablaſte teadmiſed Eeſtiſt 782 aaſta eeſt. Loetelu Eeſti linnadeſt, mida praegu raſke deſhifreerida

Eile õhtul pidas hiljuti aſutatud Akadeemiline Orientaalſelts eſimeſe ettekandekooſoleku, kus ſeltſi eſimees dipl. ling. orient. Ed. Wigel kõneles „Orientaliſmi olemuſeſt ja ta oſatähtſuſeſt teaduſes", milles ta ſelgitas wahekordi ida ja lääne wahel.

Eeſti araablaſte geograafias.

Teiſena kõneles mag. theol. H. Maſing „Araablane Idriſi andmeiſt Eeſti kohta 12-ndal ſajandil".

Araabia õpetlane Idris ſündis Ceutas 1099.—1100. aaſtal ja umbes 1138. a. aſus elama normannide kuninga Roger 2. (1129—1154) õukonda Palermoſſe. Temale tehti ülesandeks maailma geograafia kooſtamine ,milleks ta kogus andmeid terweſt maailmaſt ja niiwiiſi 1154 lõpetas ta n. n. „Kitab Ruggar'i" ehk „Suur Idriſt", milliſeſt teoſeſt meie päewini on ſäilinud 4 koopiat.

Idriſtes on juttu ka Eeſtiſt, ja ſeda iſegi rohkem, kui Rootſiſt ja Soomeſt kokku, olgugi et Idriſele teadete andjaks peetakſe kedagi ſkandinaawlaſt, kes pidi häſti tundma Eeſti rannikut. Araabia keeles ei kirjutata wokaale, ſellepäraſt on tekſtis eſinewate Eeſti kohanimede tõlgitſemine wäga raſke. Eeſti kohta käiw Idriſe tekſt on järgmine:

„Ja Anhu linnaſt Dagwada linnani on 200 miili. Ja Anhu on ilus linn, kuulus ja paljude inimeſtega ja ta on Eſtlanda maalt. Ja Eſtlanda linnadeſt on Klvrj wäike linn, nagu ſuur kindlus ja ta elanikud on põllumehed ja nende ſaak on piſike, kuid nende puduloſuſeid (lambaid) on palju. Ja 'nhv linnaſt temani kaguſſe on 6 marhali ja ſamuti taas 'nhv linnaſt ſellele, kes läheb (merel?) rannaäärſet teed Pärnu jõe ſuudmeni 50 miili. Ja temaſt flmvs kindluſeni, mis on kauguſel (!) rannaſt 100 miili. Ja ſee on (tühi) kindlus talwe aegu ja ta elanikud põgenewad temaſt koopaiſſe, mis on kaugel (teatud kauguſel, wähe eemal) mereſt ja lähewad neiſſe aega weetma ja ſüütawad tuled neis talwepäewade ja külma aja keſtel ja ei lakka tulede ſüütamiſeſt ja kui on ſuwe aeg ja rannal ilmub juba tolm ja üles on läinud (kadunud) wihmad, nad pöörduwad tagaſi oma kindluſſe ja ſelleſt kindluſeſt mdsvnt linna on 300 miili. Ja mdsvnt linn on ſuur rahwarikas paljude inimeſtega inimrohke ja ta elanikud on mgvs, kes teeniwad tuleſid. Ja temaſt ſvnv linnani mgvs maal randa mööda (ääres?) 70 miili. Ja mgvs maapaiguſt, mis on kaugel mereſt, on K'bj linn ja tema ning mere wahet on 6 marhali. Ja K'bj linnaſt taas klvrj linna 4 päewa. Ja klvrj linnaſt lõuna (lääne) poole gntj'r linna 7 päewa. Ja ſee on ſuur paljude inimeſtega linn mäe tipul, millele pole wõimalik minna ja ta elanikud kindluſtawad teda wene ründajate waſtu ja ei ole ſee linn ühegi kuninga käſu all".

Milliſteſt linnadeſt juttu?

Idriſe 'nhv linna on peetud ſeni Hanilaks, kuid teda wõiks lugeda ka Lihula, ſeſt l ja n on ſarnaſed. See waſtaks ka ſiſule, ſeſt Lihula oli teatawaſti ſuur linn.

Idriſe klvrj on peetud Kolõwaniks (Tallinnaks), kuid ta wõiks olla ka Kolowere wõi Kanawere, milliſed linnad olemas ja waſtawad rohkem ka kirjelduſe mõõtudele. (Miil on 1¾ km ja marhal on ühe päewa teekond).

Idriſe flmvs'i on peetud Wiljandiks ja Palamuſeks (araabia keeles pole p tähte, ſellepäraſt ka Palamuſe tuleks kirjutada f'iga), kuid teda wõiks pidada ka Keawaks (warem kuju Kebenpää)

Kuidas on Eeſti hiina keeles?

Kolmandana kõneles doſ. L. Leesment „Eeſti nimetuſeſt hiina ja jaapani keeltes". Hiinas wõetakſe wõõraſte maade nimede hääldamiſe aluſeks harilikult ingliſe keel, kuid nii Eeſti kui ka Eſtonia eſimene ſilp „Ees-" wõi „Es-" pole hiina keeles hääldatawad, ſeſt hiina ſilp peab lõppema kas täishäälikuga wõi n-ga.

Seetõttu ka Billequin't hiina ſõnaſtikus Wene kubermangunimede ſeas Eeſti nimetus on antud hiina keeles kujul Se-to-ni-ja. Silbiſt Es- on ſaanud Se-, nagu ſeda nõuab hiina kirjawiis ja hääldamine. Hiina keeles aga kohanimi pole niiwiiſi ilma tähenduſeta nagu meil, waid eſimene ſilp annab talle tähenduſe (wahepealſed ſilbid wõiwad jääda ka hoopis hääldamata). Nii Inglismaa tähendab hiina keeli „õitſew riik", Prantſusmaa „ſeaduslik riik", Sakſamaa „energiline riik", Wenemaa „äkiline riik" jne. Silp „Se-" tähendaks aga hiina keeles ka „ſee" wõi „too", nii et „Se-to-ni-ja-kuo" (-kuo tähendab riik — wrdl. Mandſhukuo = Mandſhu riik) wõi „Se-kuo" tähendaks „too riik". Et ſee tähendus pole kuigi meeldiw, ſiis on wiimaſel ajal lepitud kokku, et ſinna ette pannakſe weel ſilp „Ai", mis tähendab „armaſtus", nii et Eeſti nimi „Ai-ſe-to-ni-ja-kuo" wõi lühemalt „Ai-kuo" tähendaks ühtlaſi ka „armaſtuſe riik".

Jaapani keeles on aſi lihtſam: ſealne ſilbikiri annab Eeſti nimeks „E-ſu-to-ni-a", mis on ka ametlikult tarwituſel.

Mäleſtusmärkmeid

Alma Fohſtrömi eſimeſteſt kontſertideſt Tartus

Helſingis ſuri 80-aaſtaſena Alma Fohſtröm, kuulus ſoome lauljanna, kes oma kontſertidega ſaawutas rahwuswaheliſe nime. Soome ajakirjanduſe järelhüüetes nimetatakſe teda Soome ſuurimaks laulukunſtnikuks. Möödunud ſajandi lõpul ja käeſolewa alul oma hiilguſe tipul, oli „Põhjamaa ööbik" tuttaw Euroopa ja Ameerika ſuurlawadel. Tartut külaſtas ta eſimeſt korda 1884. aaſta ſügiſel, — eſines kontſertidega ülikooli aulas 9., 11. ja 13. nowembril.

Lauljanna ſiinſed kontſerdid olid wäga kuulutatud tolleaegſe traditſiooni järgi ainult kohalikus ſakſa päewalehes. Ent meie helilooja „Eeſti Poſtimehe" toimetaja dr. K. A. Hermann, kes oli hõimurahwa laulutari kontſerdireiſe jälginud, hoolitſes ſelle eeſt, et laulust huwitatud eeſtigi publik „ööbiku" eſinemiſe kawatſuſeſt Tartus aegſaſti teateid ſai. Ja mitte ainult ſeda. Niipea kui kunſtnik Tartuſſe ilmus, aſtuti temaga kontakti, et orienteeruda, kas ta nõus on ka mõnda eeſti laulu ette kandma; ſeda enam et ta wiimaſe kontſerdi programmis ſakſa ja muude laulude ſeas ka üks ſoome laul — „ein finniſches Lied" — juba aſet leidis.

Ettepanek leidis lahket nõuſolekut. Walik langes Koidula ſõnadega lauldawale eeſti rahwawiiſile: „Miks ſa nutad lillekene?", millele pidi dr. Hermann waſtawa kaaſmängu ſeadma.

Aruſaadawail põhjuſil tuli eeſti laulu ettekande kawatſus ſakſa ſeltskonna ees ſalajaduſes hoida. Küll oli aga tarwis ſeejuures hoolt kanda, et kontſerdile ilmuks wõimalikult rohkel arwul inimeſi eeſti arenenud ringkonnaſt.

Olgu wahele tähendatud, et preili Fohſtrömi kontſerditeekond läbi Balti maade kujunes omal wiiſil otſekoheſeks wõidukäiguks: oli ju ta eel lewinud wälismail omandatud kuulſus. Kui ta näiteks Miitawis korraldatud kontſerdi järele ſealt lahkunud, olnud raudteejaam lilledega ehitud ja mänginud ſõjawäe-orkeſter; lemmiklaulutari olnud ſaatmas „pool Miitawit".

Nii oli lauljanna julge ja kindel ſelle peaſe, et ta wõidab Tartugi publiku ſüdamed. Ja wõitiski. Kõigil kolmel kontſerdil täitus ülikooli piduſaal rahwaga, — nähtus, milleni waremalt waheſt ainult Anton Rubinſteini kontſerdid olid wiinud.

Wiimaſele kontſerdile, 13. now., kus kunſtnik ka eeſti ja ſoome lauludega pidi eſinema, oli wõrdlemiſi rohkel arwul ka eeſtlaſi ilmunud, eeſti üliõpilaſed, kelle arw wõis tol ajal ulatuda umbes 15 meheni, igatahes in corpore.

Laulutari ilmumiſt oodati hinge pidades. Ja kui ta tuli, käes laia hõberõngaſſe kooſtatud lillekimp, eeſti ſeltskonna kingitus, puhkes owatſioon lahti, millele ei tahtnud lõppu tulla.

Alma Fohſtrömil polnud mitte iſeäranis jõuline hääl, kuid kõlarikas, puhas, haruldaſe painduwuſega, kooskõlaſtatud ſuurepäraſe tehnikaga ettekandes.

Soome laul oli paigutatud eeskawa wiimaſeſſe järku, eeſti laul järgnes liſandlaulude reas. Niipalju kui mina otſuſtada ſuutſin, kandis lauljatar ſelle ette peene aruſaamiſe ja ſügawa läbitundmiſega. See pani hinge tundehoos wäriſema. kutſus piſarad eſile:

Miks ſa nutad, lillekene,
Nupud ſul täis piſaraid?
— — — — — — — — — —
On ſull' Eeſti pind ka rääkind,
Waikne öö ſull' teada ann'd
Ennemuiſtſeſt rõõmupõlweſt!
Kadund lõneſt pajatand?
Tõſta pead, oh õiekene!
Koit on ſaanud iſandaks! — —

Järgnes mitte lõppeda tahtew aplaus nende poolt, kes laulu mõtteſt ja wiiſiſt tahtſid aru ſaada ja aru ſaid.

See oli ſündmus: Eeſti laul oli wõinud kõlada jumaldatud kunſtniku ſuus — esmakordſelt Tartu Ülikooli aulas! Ja esmakordſelt oli ſiin kõlanud ſoomegi laul!

Kohalik ſakſa leht, kes Fohſtrömi kontſertide kohta enam-wähem üksikasjaliſed retſenſioonid tõi, ſai wiimaſe kontſerdi puhul „piinlikuſt ſeiſukorraſt" ſeega üle, et mainis mööda minnes ſoome laulu ettekannet, kuid eeſti laul oli retſenſendi kõrwuſt nii mööda haihtunud, et ſelleſt ei nähtunud midagi teadwat. *)

Pole imeſtada: F. R. Faehlmann oma eſtofiilſete ſõpradega puhkas juba ammu maamullas ja järgnenud põlw ſakslaſi täis waſtaſjalu teed balti orientatſioonis. Ja ehk 1884. aaſtal küll juba Aleksander 3. weneſtamisprogramm oli käiku wiidud, ei ſuutnud balti ſakſad ſelle kandejõudu ega ulatuſt endile ette kujutada ega aru ſaada, et oleks wiimane aeg olnud ſobiwuſeks maa päriſrahwaga.

K. E. Sööt.

---

*) Aleks. Lätet, keda tol ajal juba algaja heliloojana lootuſt-äratawalt tunti, oli Alma Fohſtrömi kontſerdid niiwõrd waimuſtanud ja inſpireerinud, et ta lauljannale pühenduslaulu „Mäleſtus" komponeeris, mille talle enne Tartuſt lahkumiſt üle andis. Erinoodina ilmus ſee kompoſitſioon trükis 1885. a. K. E. S.

Napoli pärl

Elmar Valmre ja Boris Vatseli operett. Esietendusel „Vanemuises". Lavastaja: H. Uuli

Selle vastse algupärandi autoreil on kahtlematult närvi välismaiste operettide šablooni ülesturgutamiseks. On kombineerimiseoskust, välispidise kirevuse nobedat taotlust ja seda karget spetsiifilist nooti, mis opereti teeb operetiks. Mõni Viini või muu päritoluga tosinaoperett pole igatahes selles mõttes põrmugi parem. Mõningas osas, näiteks dramaatilise sõlmpunkti takendamises (mis siin toimus Prantsuse sõjalaeval) võib „Napoli pärl" isegi anda paar punkti ette. Siin oli leidlikkust ja pingetki. Kahju ainult, et tuletas kangesti meele „Viktooria ja ta husaari" vastavat situatsiooni.

Milles aga autoritel veel nappus kätte tuleb, see on sõnastuslik külg ja ülesehitusetehnika. Sõnastuses valitseb pinnaline primitiivsus, mis paiguti kipub välja tüürima labasusse ning maitsetusse. Ka koomiline närv näib siin õige mahlatu olevat — see koomika, mille osaliseks saime, teostus peamiselt osakandjate kujundusoskuse arvel.

Kompositsioonis seisab aga opereti peamine viga. Esimene pool on nii pikaks venitatud, et arengujoon jääb toppama. Ja kui lõppeks jõutakse sõlmpunktini, siis on saalis juba „teatritüdimus" maad võtmas ja kell kipub kesköö tundi näitama. Operett lõppes kell ½1 ja seda on ikkagi pisut palju. Kuuldavasti on lavastaja juba teinud tugevaid kärpeid ja ümberkohendusi, kuid seda head oleks pidanud ette võtma veel palju rohkem. Eriti esimese kolme pildi arvel.

Lavastuslikult oli „Napoli pärl" kahtlematult esinduslikum, mis „Vanemuises" seni nähtud. Igal juhtumil oli raskel ajal mängu pandud rasket raha. Allakirjutanu pole kahjuks moeasjanduses asjatundja, kuid „pitsi ja satsi" oli igatahes sel määral, et võhikulgi oli midagi vaadata. Neid kostüüme, kleidikesi, püksikesi ja muid asjakesi! Ja mitte ainult naised polnud siin triumfeerimas oma rõivavõludega (õigemini küll — rõivatuse!), vaid ka mehed olid toodud abiks. Siin oli kummalisi valgeid sabatuid frakke, helesirendavaid lipse jubedalt mustal taustal ja muud vaimustavat. Peab ütlema — nitid olid hästi tehtud ja rätsepmeistrile peaks tegema liike. Ainuke paha oli see, et kahe esimese pildi kestel oli säärane tunne, nagu viibiksid kuski moemajas, aga mitte... Nojaa, lõpuks veendusid ikkagi, et istusid „Vanemuises".

Revüüelementi on operetis palju ja see teostati heatujulise säringa, kuigi esietenduseks veel ei oldud jõutud täiemäärse sujuvuseni. Ka oli tantsude jaotus üksikute piltide järele ebaühtlane, nii et algupooles oli kõike kuhjaga, lõpupool aga kippus jääma hõredaks. Siinjuures peab ka märkima, et finaal jäi kuidagi kinni ega pääsenud vajaliselt mõjule.

Mis muidu osakandjaist öelda? Et siin on peamiselt tegemist tavaliste operetinukkudega, nagu neid välismaa operettides nii soojalt tarvitatakse, siis pole muidugi ka näitlejal võimalik neist nukkudest inimest teha. Mõnigi osakandja aga tegi siiski katset ja peab tunnistama, vahel see õnnestuski. Nii oli päris kena Maret Laane (I. Suvorova) purjusstseen sõjalaeva pildis, mis ainult kahjuks venis pisut pikaks. Omaette mõnusat koomikat pakkus ka sulane Kustas (V. Tülkov), kuigi stseen ise polnud mingis siduvuses operetikäiguga Tüüpilist opereti groteskkoomikat serveeris hispaanlanna Maria (L. Tubin) ja mitte pahasti. Et ka opereti hingetut kangelast võib teatud tingimusis anda päris sümpaatselt ning seeditavalt, seda näitas J. Jürgenson, kelle tasakaalustatud olek ja distsipliinikus jättis väga meeldiva mälestuse. Mõnusa soliidsuse tabas ka A. Liik konsuli osas. T. Kroon ja H. Kaasik püsisid kindlais operetiroopais, nagu see esimestele armastajaile seatud ja määratud.

Kaks meest aga oleksid pidanud oma kuraasi ja hakkamise panema tugeva sordiini alla — E. Anton ja V. Loigu. Tõsi ta ju on, et operetikoomik hariliku šablooni perra peab kekslema ja rabelema, aga siin ei saa minna klauniliseks. Kõike võib lõpuks kõige tühisemaski operetis seedida, kui aga tulevad needsinatsed obligatoorsed naljamöllajad, kelles pole mingit nalja, siis pole enam kuidagi hea olla. Näitlemisel ja tsirkusetegemisel on ikkagi oma kindel vahe — ka operetis.

Saal oli esietendusel välja müüdud ja kiiduavaldusi jagati ohtrasti — eriti muidugi tantsunumbritele. Autorid kutsuti välja ja dekoreeriti lilledega. Lillekorve said ka näitlejad.

Lõpuks väike märkus: kas maksab siiski meie operetiloomingul nii truualamlikult jälgida välismaisi eeskujusid? Kas ongi ideaal käes ja kiiduväärsuse atestaat, kui on jõutud välismaa keskmise opereti diplomini? Kas poleks juba aeg mõtlema hakata uudsemale ja omalaadsemale noodile? Pealegi, kui leidub autoreid, kel on selleks kõigiti vastavaid eeldusi.

RJ.

Toimetuſele ſaadetud kirjandus

„Sanaſeppä" nr. 2 — Eeſti ingerlaſte häälekandja.

„Tänapäew" nr. 2. Siſus artikleid A. Hankolt, A. Piipilt, E. Laamanilt, A. Oraſelt, Fr. Tuglaſelt, J. Takſajalt, T. Grüntalilt j. t. luuletuſi, arwuſtuſi, rohkeſti pilte.

„Eeſti Loodus" 4. ak. nr. 1. Käeſolewaſt numbriſt alates eſineb ajakirjas uus oſakond „Wäliſteateid", kus refereeritakſe wälisuudiſeid looduſteaduſe alalt; informatſiooni oſas on antud ülewaade Loodusuurijate Seltſi möödunud aaſta tegewuſeſt ja toodud ära Looduskaitſe ſeadus terwena.

„Agronoomia" nr. 3. Siſuks muuſeas: [illegible] Tartu turul 1. walitu rõõſkpiima üle; kartuli ja juurwilja möödunud aaſta kaswatustingimuſed jne.

Põllumajandus.

Hobuſe rautus on paratamatu pahe

Kirjutanud prof. K. Saral

Hobune wabas looduſes elades ei tarwitſeks ühtegi rautuſt ega kapjade eeſt hoolitſemiſt. Hobune on, ſamuti kui kõik teiſed loomad, loodud ja arenenud oma kapjade ja jalgade ehituſe poolest ſeeſuguſena, et wõib wabas looduſes wabalt elades ilma rautamiſeta läbi ſaada.

Hobuſe kabjal on wäga otſtarbekohaſelt ehitatud ſiſeme osa, mis kaitſeb jäſemet mitmekeſiſte wigastuste eeſt. Eſiteks on kabi küllalt pakſu ſarwkihiga kaetud nii külgedelt kui tallalt, mis kaitſeb jäſet maapinna poolt wigastuste eeſt. Edaſi on kabi ſeesmiſelt ehitatud nii, et tema päkaoſas aſuwad kiilu padjad pehmendawad igaſuguſeid tõukeid, mis hobuſe liikumiſe juures waſtu kõwa maapinda wõiwad tekkida. Teiste ſõnadega öelda on kabja päkaoſa ühes kiiluga nagu waguni puhwer wõi wedru, mis tokkupõrkeid pehmendab. Seda on kabi ilma rauata, kus ta oma talla ja kiiluga maapinnale puutub.

Peale n. n. kabja mehanismi, milleks nimetatakſe eelpoolkirjeldatud kabja elaſtſuſt, on kabjal ühes ſõrgatſi, piirde ja kabja luudega (warba luud) weel täita ülesanne, et liig pinguluſe all ei kannataks kõõluſed, liigeſed ega nende ſidemed. Selleks otſtarbeks kujutab kabja eſiſein ühes nimetatud luude teljega ſirge joone, mis maapinnaga teewad umbes 45° nurga, ſ. o. poole õigeſt nurgaſt. Poole õige nurga, ſ. o. 45° nurga ſuunas kabja ſõrgatſi aſetus on kuldne keſktee, kus kannatawad tõugete ja põrutuſte all wõrdſelt liigeſed, ſidemed ja kooluſed ja ühelegi ei teki nendeſt ülekoormatus. Küll wõiſid liigeſed kannatada, kui kabi ja ſõrgats liig püſti on aſetatud, kus löögid otſe liigeſtele mõjuks, ſamuti kannataks jälle kõõluſed kui ka ſidemed ſellel juhul, kui kabi ja ſõrgats liig liba, ſ. o. kui ſõrgatſi luu telg ühes kabjaga telitawad maapinnaga wähem kui 45° nurga.

Et need ſoowitawad ülalpool nimetatud tingimuſed püſiks, ſelleks kaswab kabi alati järgi nii palju kui ta ära kulub. Ehk ümberpöördult — peab kabi niipalju liikumiſega kuluma kui ta juure kaswab. Sellepäraſt leiame loomulikult kulunud ſõrgu ja kapju ainult meeſikult wabalt liikuwate loomade juures.

Meie koduloomadel kipuwad nii ſõrad kui kabjad tihti hulka minema ja nimelt loomuwaſtaſte elutingimuſte tõttu. Talwel laudas kinni olles kaswawad ſõrad ja kabjad loomuwaſtaſelt pikaks ſellepäraſt, et nad ſugugi ei kulu. Suwel kui meie loomi ſunnime pikal kruuſatel ehk kiwiteel käima, wõiwad jälle kabjad, ſamuti ſõrad liiga ära kuluda. Liiga weſiſel ja pehmel pinnal alaliſelt liikudes muutub kabi rabedaks, kuiwal kalel pinnal muutub kabi kõwaks. Wabalt liikudes puutub mitmekeſiſte tingimuſtega kokku ja kabi ehk ſõrg areneb loomulikult. Kui meie tööloom hobune wõiks liikuda oma tahtmiſe järele igal pool, ſiis ei tarwitaks ta rautuſt ja ta kabjad oleksid eeskujulikud. Kuid hobune on ſunnitud liikuma ja töötama pinnal, mis ei waſta loomulikele tingimuſtele ja tema kabi kas kulub liiga kõwaks ehk libiſeb liiga libedal pinnal. Siin olemegi ſunnitud abinõuſid otſima liiga kulumiſe ja libiſemiſe waſtu, ning paneme kabjale raua alla, mis loomuwaſtane. Kuigi raud ühelt poolt kaitſeb kapja liig kulumiſe eeſt ja hoiab hobuſt libiſemaſt, on ta teiſelt poolt pahe, mis ei laſe kabjal loomulikult kuluda ega kaswada ja ſamuti takiſtab kabja mehanismi. Nendel kaalutluſtel ongi rautus paratamatu pahe, mida nii tuleb toimetada, et ta kõige wähem ohtlik oleks kabjale ja hobuſe jalale. Neid nõudeid täidab ainult hea ja oſaw rautus.

Kui nüüd waatame, kuidas raud kabjale mõjub: 1) raud takiſtab terwel tallal maapinnale tugemiſt; 2) raud takiſtab kabja mehanismi tegewuſt; 3) raud takiſtab kabja korralikku kulumiſt; 4) raud ei luba kabjal küllalt niiskuſt koguda; 5) raua naelad wigaſtawad kapja. Need raua mõjud on igal juhul kabjale kahjulikud, iſegi hea rautamiſe juures. Kui nüüd ette kujutada üht puudulikku rautuſt, ſiis on need mõjud weel tugewamad ja wõiwad niiwõrd pahasti kabjale ja jäſemetele mõjuda, et loomulikud kabja omaduſed kaowad. Kaowad kabjal loomulikud omaduſed, ſiis ei täida enam kabi omi ülesandeid ja terwe jäſe kannatab ſelle all, kas liigeſe kõõluſe wõi ſidemete oſas ja loom lonkab ning muutub tööle kõlbmatuks.

Milles ſiis ſeiſab hea rautus? Hea ja oſaw rautus ſeiſab ſelles, et raud nii wähe kui wõimalik takiſtaks terwele tallale tugemiſt, ja kabja mehanismi tegewuſt: nii palju kui wõimalik kabi oma loomuliku kuju alles hoiaks, õigel ajal ümber rautataks, naelad wähem kapja wigaſtaks, kapja tarwiduſe järele niiſutada. Kuidas ſeda ſaawutada, ſelleſt järgmine kord.

K. Saral.

Paras aeg ſuweks jäätagawarade kogumiseks

Suuremat tähelepanu jääkogumiſele. Ilma jääta pole wõimalik piima ſelliſele temperatuurile alla jahutada, mis nõuetaw. Tehtud kulud taſuwad end mitmekordſelt.

Nagu meie karjanduſega tegelewateſt ringkondadeſt kuuldub, ei pööra meie põllupidajad küllaldaſel määral tähelepanu piima hoidmiſele ega ſäilitamiſele. Et nimetatud küſimuſe ülewaadet ſaada, pöördume Ülikooli piimanduſe õppetooli dotſent dr. agr. M. Järwiku poole, kes meie järelepärimiſe peale ſeletas järgmiſt:

Möödunud ſuwel

ettewõetud uurimuſte põhjal

ſelgus, et meie talupidamiſtes pööratakſe mõnes kohas wäga wäikeſt tähelepanu piima hoidmiſele ja ſäilitamiſele. Suuremaks puuduſeks on ſiin ſee aſjaolu, et ainult wäga wäheſtes talupidamiſtes on ſiſſeſeatud eeskujulikud jäähoiukohad, kuſt ſuwel kuumal ajal oleks wõimalik ſaada jääd piima jahutamiſeks. Huwitaw on ſiinjuures ſee aſjaolu, et waatamata ka kõige eeskujulikumale piima jahutamiſele, kuid kui ſuwiſel ajal ſelleks puudub jää, ſiis ei ſaada piima temperatuuri mitte alla 14 kraadi wiia. See temperatuur piima ſäilitamiſeks on halb. Talupidamiſtes, kus aga ſelleks on wõimalik kaſutada jääd, on alati ſuwel ka kõige kuumemal ajal piimatööſtuſſe wiidawa piima temperatuur 7 ja 8 ümber. Tähtis on piima peale lüpſmiſt ſellepäraſt alla jahutada, et waſtawate katſete waral on ſelgeks tehtud, et mida kõrgem on piima temperatuur, ſeda kiiremalt ka ſuureneb piimas olewate bakterite arw. Seepäraſt on tingimata tarwilik, et piima temperatuur jahutatult mitte ei tõuſeks hoidmiſel üle 10 kraadi.

Ka on ſelle piima turuſtamine raskendatud,

mis juba ſatub kolmandaſſe ehk neljandaſſe klasſi. Waſtawate määruſte järele peawad piimatalituſed kaks korda kuus korraldama reduktaaſihi katſeid. Ning kui piimatööſtuſes piim läheb neljandaſſe klasſi, ſiis makſetakſe ſelle eeſt ka 4 protſenti wähem, ning kui kolmandaſſe klasſi, ſiis 2 protſenti. Linna turule üldſe ei wõi müügile tuua neljandaſſe klasſi kuuluwat piima, ſeſt kui ſee kontrollimiſel kindlaks tehakſe, toob ſee endega kaaſa protokolli ja waſtutuſele wõtmiſe.

Kõigiſt nendeſt aſjaoludeſt tingituna peakſid talupidajad juba nüüd aegſaſti ſellele mõtlema, kuidas talu ſuwiſe jäätarwiduſe rahuldamiſeks jääd koguda. Kõige paremaid tulemuſi jää kogumiſe ſuhtes ſaadakſe ſiis, kui ſeda tehakſe õigel ajal. Milgil tingimuſel ei tohi jää kogumiſt jätta kewadeks, waid ſeda tuleb teha talwel kui jää on kõwa ja paks. Siin wõiks ſilmas pidada ſeda, et iga lehma kohta, kes ſuwel lüpſab, tuleks jääd koguda 2 kuni 4 kantmeetrit. Juhul aga, kus lehmi talus on wähem, tuleks iga lehma kohta ſuhteliſelt jääd rohkem koguda ja waſtupidi, ſeſt mida wäikſem on jää hulk, ſeda ſuurem on ſelles ka jää ſulamine.

— Jäähuniku aſukoht

tuleks walida wõrdlemiſi piima jahutamiſe koha lähedale, kusjuures tuleb waadata, et ſee koht oleks nii walitud, et ſinna ſulade ja wihmaſadude ajal mitte wett ei koguks. Ka on wajalik, et jäähuniku aſukoht ei oleks mitte hoonete wahel ega nende lõunapoolſetel külgedel. Ainult ſiis wõib jääd terweks ſuweks jätkuda, kui jäähunik eeskujulikult on ſiſſe ſeatud. Selles ſuhtes oleks wajalik ſilmas pidada järgmiſt.

Jäähuniku põhi tuleb puhaſtada lumeſt ja katta umbes 70 ſm pakſuſelt ſaepuru, turbamulla wõi ſoomudaga. Jääkogumine peab ſündima külma ilmaga, kusjuures kogutawad jäätükid wõikſid olla 1 m pikkuſed ja 50 ſm laiuſed. Jäätükkide ülesladumiſe juures tuleks hoolitſeda, et nad ſaakſid nii aſetatud, et üksikute tükkide wahele ei jääks waba õhuruume, ning kogu ülesladud jäähunik peaks moodustada nagu ühe ühiſe ſuure jääkubila. Ka on wäga hea, kui üksikute jäätükkide wahele jääwad wabad ruumid täidetakſe lumega. Selliſelt eeskujulikult pakitud jäähunik paneb kõige paremini waſtu ſuwiſtele kuumadele ilmadele. Walmisladotud hunik kaetagu pealt hoolikalt kinni 70 ſm pakſuſe ſaepuru, turbamulla wõi ſoomuda kihiga. Kewadel tuleb hoolt kanda, et jäähuniku kate ei praguneks. Igakordſete jääwõtmiſte järele jälle hunikuſſe tehtud awaus korralikult kinni katta.

Kui nüüd niiſugune jäätagawara igal talul, waſtawalt oma karja ſuuruſele on olemas, ſiis pole mingiſuguſt kartuſt tarwis tunda, et piim wõiks ſuwel kuumal ajal rikki minna. Siin tuleks meie talupidajate tähelepanu juhtida küll meie wennasrahwa ſoomlaſte taluperemeeſtele. Seal pole üldſe mõeldaw, et kuskil talus puuduks wajalik jäähunik. Selle ſoetamine on nii igapäewaſeks aſjaks, ning ſelle otſtarbekuſe kohta ei eſitata ſeal mingiſuguſeid küſimuſi.

Praegu on juſt aeg, kus kõige paremini jääkogumiſt wõib teoſtada. Nähtud waew taſub end mitmekordſelt.

Hobuſeile libedaga jäähaagid alla!

Ajakirjad

Tartu eſimeſe waliku rööſkpiim

„Agronoomia" wiimaſes numbris annab M. Järwik ülewaate uurimuſteſt, mis ſaadud Tartu turu eſimeſe waliku piimaſt. Tema uurimuſe kokkuwõte kõlab järgmiſelt:

1935. a. kõpul turuſtaſid Tartus 1. waliku rööſkpiima 13 majapidamiſt päewas keſkmiſelt kokku 2865 liitrit. Tartu linna waruſtamiſeks minewaſt rööſkpiimaſt moodustab rööſkpiim 1. ſeega 14—15 protſ.

Tootjate majapidamiſeſt enne piima ärasaatmiſt wõetud rööſkpiima *1.* proowid ei waſtanud igal juhul piimaſeaduſe teoſtamiſe määruſe nõuetele. Kõige enam oli eksimuſi piima colibakterite ſiſaldawuſe alal, wähem reduktaaskatſe klasſi kuuluwuſe, happekraadi, raswa protſ., raswawaba kuiwaine protſ. ja piima maitſe alal.

Bakterite ſiſaldawuſe mõttes jättis mitme majapidamiſe rööſkpiim *1.* kwaliteet ſoowida.

Puuduſed olid tingitud peamiſelt puhta piima wõtmiſeks wajaliku oskuſe ja hoole puudumiſeſt ja jää puudumiſeſt tingitud piima liiga nõrgaſt jahutamiſeſt. Häſti korraldatud nõuande ja kontrolli abil on kerge tõſta Tartu turu rööſkpiima *1.* kwaliteeti, wäljaarwatud colibakterite ſiſaldawus, püſiwalt ſellele taſemele, mida nõuab piimaſeaduſe teoſtamiſe määrus.

Poeſt oſtetud piima raswa protſ. erineb enamikul juhtudel taluſt ära ſaadetawa piima raswa protſendiſt. See on arwatawaſti tingitud piima puudulikuſt ſegamiſeſt poodides piima mõõtmiſe ajal. Töö tulemuſi arweſſe wõttes tuleb pidada ſoowitawaks muuta piimaſeaduſe teoſtamiſe määruſes järgmiſi rööſkpiima 1. puutuwaid nõudeid:

Lubatawaks rööſkpiima 1. happekraadi ülemmääraks tuleks wõtta 8,0 Soxhlet-Henkeli happekraadi aſemel 7,5 kraadi S.-H.

Piimaſeaduſe teoſtamiſe määruſes on ette nähtud, et rööſkpiima 1. keſtwus peab olema reduktaaskatſel, kuni tarwitajale üleandmiſeni, üle 2 tunni. Praegu ſeega rööſkpiim 1., mis juba tootja käes on 2. klasſi piim, waſtab määruſele. Piim wõib aga poodis kergeſti ühe klasſi wõrra halwemaks muutuda. Seda arweſſe wõttes tuleks määruſt täiendada ſeega, et rööſkpiim 1. keſtwus reduktaaskatſel peab kuni tootja poolt tarwitajale, piimapoodi, wõi piimatööſtuſſe, üleandmiſeni olema üle 5½ tunni (piimapoodidele ja tööſtuſtele ſuhtes wõiks jääda püſima ſenine nõue).

Piimaſeaduſe teoſtamiſe määruſega lubataw rööſkpiim 1. colibakterite ülemmäär on meie oludes liiga madal. Määrus ütleb, et üks ſajandik kſm rööſkpiimas 1 ei tohi leiduda ühtegi colibakterit, — määruſt oleks ſoowitaw muuta nii, et üks tuhandendik kſm rööſkpiimas 1 ei tohiks leiduda ühtegi colibakterit.

Piimakontrolli teoſtajad aſutiſed ei peaks neid piimatootjaid, kelle piima raswawaba kuiwaine protſ. on wähe alla 8,5, mitte muidu waſtutuſele wõtma, kui piima wõltſimine ei ole tõeſtatud teiſte analüüſidega (külmumispunkt, piima CaCl., ſeerumi refraktſioon).

Kartuliſordid, mis kannataſid haiguſte all

Kartuli haiguſte ſuhtes oli läinud aaſta mitmeti erakorraline, nimelt mugulmädaniku ja moſaiikhaiguſe eſinemiſe tõttu. Kartulite üleswõtmiſel ſelgus, et mädanenud mugulaid oli eriti palju üksikutel ſortidel, kuid leidus ka täieſti terweid. Katſeraamatute järgi oli mädanenud mugulaid kõige rohkem ſortidel: Edzell Blue — 40 protſ., Marjolin — 36 protſ., Charles Downing (Keſawalge) — 30,5 protſ., Wäike werew ehk punane — 23,5 protſ., Duke of York — 21 protſ., Ideaal — 18,5 protſ., Early roſe (Meerika, war. rooſa) — 17,5 protſ. ja Early Puritan (waraſane walge Tallinna ümbr.) — 16,5 protſ. Sellewaſtu olid mugulad täieſti terwed ſortidel: Roſafolia, N. Kidney, Epicure, Albabona, Lorch, Jubel, Eldorado. Teiſed ſordid kannataſid keſkmiſelt.

Teine tõbi, mida liig wihmane ſuwi eſile manas, oli moſaiikhaigus. Kuna põuaſtel ſuwedel meil ſeda peaaegu kunagi näha pole, ſiis möödunud aaſta näitas jälle kaua aja tagant, milliſed ſordid nõrgad on. Wälismaa ſortideſt oſutuſid moſaiikhaigeteks: Royale, Preferent ja Di-Vernon — 100 protſ., Giſewius — 75 protſ., Edeltraut — 71 protſ., Frühgold, Cellini —36 protſ., Induſtrie — 33 protſ., Erdgold — 31 protſ., Goldfink — 25 protſ. ja Rheinperle 26 protſ., teiſed ſordid wähem. Muidugi oli enamjagu taimedeſt kergel, wäheſed raskel kujul haiguſeſt tabatud.

Harilik kärntõbi (Actinomyces Scabies) eſines wihmaſe ſuwe tõttu mõõdukal määral, igatahes eelm. aaſtaſt wähem. Kuid Lääne-Eeſtis olid mitmed lemmikud ſordid (Majeſtic ja Warane kollane)) õige kärnaſed, mis müügikartuli kaswatamiſe keſkuſtes oſutub wäga ebameeldiwaks nähteks.

Warrepõletik peaaegu puudus, ſeſt eelmiſel aaſtal kaswas põuaſe ilma tõttu terwe kartul.

Muſtkärna (Rhizoctonia ſolani) oli eelmiſeſt aaſtaſt tunduwalt wähem, kuid waraſtel ſortidel, mis kauemat aega üleswõtmata ſeiſid, ſiiski kaunis rohkeſti.

Mugulate kõhemädanikuſt tabatud mugulaid oli üksikuid näha, eriti aga Hutteni ſordil.

„Agronoomia".

Lumiſed päewad

Talwemärkmeid maalt

Waguniaknaſt ſilmitſedes aina ſinkjaswalge lumewaip kõikjal. Alles paar nädalat tagaſi muſtaſid künniwaod ja mudaroobaſtes ukerdaſid maainimeſte wankrid. Aga nüüd, ülesõidukohal, tõkepuu taga pikk rida regeſid, mehed lambanahas, nagu Wiljandi kantſi ründajad. Ainult wiljakottide aſemel koormaks priſked kaſehalud.

— No linnaſakſad, ſooja ſaate! Kindel mis kindel. — Ja mõtteſſe poeb äbarik lootus, et küttepuude tänawune apteegihind peaks nüüd piſut allapoole nihkuma.

Punane loomakene, mida maarahwas „autupuſſiks" nimetab, kihutab üsna wilkalt piki libewalget maanteed, mis ſile kui klaas. Külmanud akuarmudud täriſewad ja peſueht eeſti benſiini wing ei ſoojenda põrmugi. Sõitjad kükitawad kõweras, kaſukakraede wahel ja ſuurrättide all. Saaks aga rutemini pärale...

Kus ſa ſaad, kui iga paari kilomeetri järele kollane poſtkaſt tulba otſas, kuhu busſijuht kirju poetab. Teiſal pole poſtkaſti ja agentuuri ees busſijuht tuututab, nagu wiimſepäewa paſun. Alles mõne aja päraſt tuleb muhelew ſaks trepile ja kehitab pükſe.

— Oot', oot', mis ſa röögid? Mis ſul põleb? —

Ja lahti läheb pikem mõttewahetus.

Mõne kilomeetri järele uus peatuskoht. Seekord ſeiſab juba weerand tundi. Seſt busſijuht peab igale reiſijale pileti eraldi wälja kirjutama. Korraldus olewat niiſugune ja ſee ei arweſta külmaſt kangeid näppe.

Aga mispäraſt ei wõiks olla trükitud piletid — pealegi liinil, kus reiſijate arw ſuur?

2.

Lumi kiunub reeſalaſte all ja küüdimees haletſeb ſinnameeſt: — Seal on ſinu peenikeſeſt poeriiwaſt palitu. Seda tühja oma lambanaha waſtu küll ei wahetaks. —

Eemalt, raagus puie keſkelt tõuſeb talukorſtnaſt ſuitſukoonal ja pikal lipuwardal lehwib ſini-muſt-walge.

— Näe, ſeal peetakſe täna pulmi — tähendab küüdimees ja wiipab piitſawarrega pikale ſaanidereale, mis pargaſti wäljub õuewärawaſt.

Õieti ammugi oleks pidanud meie rahwuswärwid lehwima ka maal. Wanaſti, kui pulmi peeti, tõmmati katuſe otſa kirju pearätt pulmalipuks.

Silmitſedes ſini-muſt-walget talimaaſtikus, peab tunniſtama, et meie rahwuslipp on õnnelikult walitud, ſobides maaſtiku ilmega. Käredad, punaſed, kollaſed jne. wärwid oleksid tundunud diſſonantſina...

3.

Wallamaja poolt tuleb tuttaw wanaperenaine ja ennäe — otſe ſuuskadel, keppidega kergelt hoogu andes, nagu koolipiiga. Jalas wildid ja tõbikaſukas pingul ümber tugewa piha. Oma aaſtat kuuskümmend warſti turjal.

— Need nu poja ſuuſad! Mõtleſin, et ega mina wanainimene ſuuſatamiſt küll ära ei õpi ja kus ſeda rahwa naeru. Aga õppiſin ja rahwas naeris — waat, kus hull wanainimene. Aga nüüd meiſterdawad kõik omale ſuuski! —

Suuſad, tänu kaitſeliidule ja noorſoole, on maal kohati ſaamas juba igapäewaſteks tarbeaſjadeks. Ei mõelda enam põlwini läbi pakſu lume ſumada wõi hobuſt ette rakendada ning tülikat ringi teha, kui otſe tee ſuuskadel lühike ja hõlpus.

Waheſt weel kümme aaſtat ja lumewäljad, nagu Soomes, on meilgi täis ſibliwaid ſuuſaputukaid. Ja wanaemad ning -iſad käiwad kirikus ja aſju ajamas ſuuskadel nii mis tuhin, ega pea ſeda enam linna ſakſte tembutamiſeks, kes ei tea, millega aega ſurmuks lüüa. Tuleks weelgi rohkem ſeniſeſt rõhku panna ſuuſawalmiſtamiſe kurſuſtele. Puutööle on keſkmiſelt igal eeſtlaſel taipu. Nägin perepoja omatehtud ſuuski, mis kaugelt warju jätſid minu poeſt oſtetud lumelauad.

4.

Tänu RA-le, odawmüügele ja propagandale, on maa raamatukogud paiſunud. Mäletan, aaſtaid tagaſi tuli mul ühe walla raamatukogu poole pöörduda mingi teoſe kaſutamiſeks.

— Siin ſee kogu on — ütles tol korral koguhoidja ja tõmbas woodi alt lagedale ſuure kaſti. Sa taewas, niiöelda hunnik kapſaid oli ſeal wanade kärgelkraede hulgas. Lappiſime ſiis rebitud lehtedeſt pool raamatut kokku, teine pool aga oli weel kuskil küla peal lugeda.

Nüüd aga ſama kogu oli korralikus kapis, korralikult köidetud. Broſheeritud raamatud ſeiſid tulimutena riiulitel.

— Neid ma üldſe enne köitmiſt lugeda ei anna. Palutagu wõi põlwili! — tõendas koguhoidja. — Ja kes ſeakõrwu keerab raamatuſſe, oſtab uue ekſemplari.

Sulew.

Wõimaluſi talupidamiſe taſuwuſe tõſtmiſeks

Iga püüdlik põllumees peab tõſiſelt kaaluma küſimuſt, kuidas oma majapidamiſe taſuwuſt tõſta. Selleks on ſoowitatud ja näidatud rida abinõuſid ja wõimaluſi.

Tähtſamaks talu ſiſſetuleku allikaks on piimakari, mis aga ſageli toob kaſu aſemel kahju. Selleks on ka ſuur hulk põhjuſi, nagu karja nõrk ja ühekülgne ſöötmine, karja madal toodanguwõime jne.

Tähtſaim neiſt on juſt nõrk karja ſöötmine. Tõhuſamaks abinõuks piimakarja taſuwuſe parandamiſeks ongi karjaſöötmiſe ümberkorraldamine nii, et taſuwus ſeeläbi tõuſeks. Alata tuleb ſealt, kus ſee on kõige kergem ning ſeotud kõige wähemate kuludega.

Waadeldes karjakontrolli andmeteſt karjaſöödakulutuſt, ſelgub, et läinud aaſtal on tulnud lehma kohta karjamaaſööta keſkmiſelt 788 ſöötühikut (eelmiſtel aaſtatel umbkaudu 800). Seda ſöödahulka on aga wõimalik tunduwalt ſuurendada. Paljudes karjades tõuſeb ſuwine karjamaa ſöödahulk kuni 1100 ſü-le, ſ. o. 300 ſü enam. See 300 ſü läheb kõik toodanguſöödaks ja annab liſatoodanguna umbkaudu 800 kg piima (1 ſü toodanguſööta annab keſkmiſelt 2,8 kg piima). Arweſtades piima hinnaks 6 ſenti kg, annab ſuurema hulga ſöödaga ſaawutatud piimahulk 48 krooni. Arweſtades karjamaa ſöötühiku hinnaks 4 ſenti, on ſeega liſakulu ſööda eeſt 12 kr. Kui ſellele liſaks piimahinnaſt maha arwata weel ſuurema piimahulgaga ühenduſes olewad lüpſi ja piima transpordi kulud, jääb ſiiski kaſu järgi.

Loomulikult ei ſaa lehm aga eeltoodud kõrgemat ſöödahulka tawaliſelt looduslikult karjamaalt. Meie metſikute karjamaade rohukaſw on liig kidur ja ſellegi wäheſe rohu ſöödawäärtus on madal, nii et loom ei ſuuda päewa jooksul ſarnaſelt karjamaalt kuigi palju ſöötühikuid koguda.

Palju kõrgemawäärtuslikku ſööta annawad aga kultuurkarjamaad. Nende ſaagid pinnaühikult on kolm kuni neli korda kõrgemad ja rohu ſöödawäärtus on ſamuti ſuurem. Tahetakſe karjapidamiſe taſuwuſt tõſta, tulewad metſikud rohumaad aſendada kultuurkoplitega.

Eeltoodust ſelgub, et looduslikkude rohumaade parandamine ja kultuurkoplite aſutamine on üheks tõhuſamaks abinõuks karja toodangu ja ühes ſellega taſuwuſe tõſtmiſel. Loomulik, et ſeejuures tuleb kanda teatud kuluſid, kuid need on möödapääſmatud ja taſuwad end ära. Keſkmiſelt tuleb meil wäetatud (laudaſõnniku ja kaaliſosfaat wäetiſega) ja täiendawa ſeemenduſega) punane riſtik, rootſi riſtik ja timut) aſutatud koplites ühe ſöötühiku hinnaks 3—4 ſenti. Arweſtades, et ſöötühik koos elatus- ja toodanguſöödana annab 1,3 l piima, wõi toodanguſöödana üksi 2,8 l piima, ſiis on kultuurkoplite aſutamine praeguſte piimahindade juures weel küllalt taſuw.

Seepäraſt tuleb nüüd juba aegſaſti hakata ſelleks waſtawaid eeltöid tegema. Nii tuleks koplite piiramiſeks wajalik aiamaterjal juba nüüd walmis muretſeda ja reeteega kohale wedada. Soowitaw oleks ka laudaſõnnik reeteega ſuurematesſe hunnikutesſe walmis wedada, ſeſt talwel on rohkem aega. Pealegi on rohumaad kewadel liiga pehmed. Ka kunſtwäetiſed tuleks aegſaſti walmis muretſeda. Keſkmiſelt wõib arweſtada hektaari kohta 2—3 kotti ſegaſosfaati ja 1—1½ kotti kaaliſoola. Ühe täiskaswanud weiſe kohta arweſtatakſe keſkmiſelt pool hektaari kultuurkarjamaad.

Eeltoodust ſelgub, kui palju tähtſaid töid weel põllumehel lähemal ajal ees on. Läinud aaſtal alustatud hoogſat rohumaade kultiweerimiſe töid tuleb eeloleval kewadel weel laiaulatuslikumalt jätkata.

E. Arro.

Oodata uut ſigade müügi lepingut Sakſamaaga

Neil päewil lõppes eluſſigade waſtuwõtmine Sakſamaale, kuna ſõlmitud leping on täidetud. Praegu on Sakſamaaga uued läbirääkimiſed käimas teiſe ſuurema partii eluſſigade müümiſeks ſinna. Uut lepingut tahetakſe ſõlmida 5000 ſea peale. Lõplikult wõib ſee leping ſelguda alles natukene hiljem.

Mis puutub Wene poolt oſtetud eluſſigadesſe, ſiis ka ſee leping on warſti täidetud. Koguſummas anti igale tapamajale täitmiſeks ⅓ lepingus oſtetawateſt ſigadeſt. Tartus aſuwad Eksporttapamajad täitſid oma normi ühe päewaga, ning nüüd wõetakſe weel erakorraliſelt laupäewal waſtu eluſſigu Wenemaa tarwis, kusjuures ſee ſünnib aga teiſte tapamajade arwel, kes ei ſuutnud oma normi täita. Teiſte tapamajade arwel ſaadakſe Tartuſſe waſtu wõtta Wenemaa jaoks weel umbes 100 ſea ümber.

Mis puutub ſellesſe, kas Wenemaaga ſundetakſe weel teiſt lepingut eluſſigade peale ſõlmida, ſiis praegu on ſellele wõimata waſtata.

Küla talwel

Tartu teated

Sõpruslepingu ſõlmijad Poolaſt tagaſi

Eile hommikuſe rongiga ſaabuſid Warsſawiſt tagaſi korp. Vironia eſindajad, kes ſeal wiibiſid wabaduspäewal korp. Welecja ja korp. Vironia waheliſe ſõpruslepingu allakirjutamiſel. Eſindajate wastuwõtt Warsſawis on kannud wäga ſüdamlikku ilmet ning ſõiduſt on eſindajatel jäänud kõige ſüdamlikumad muljed.

Sõprusleping kirjutati alla wabaduspäewal ſündmuſekohaſel aktuſel.

Korp. Vironia eſindajaid wõttis wastu ka Poola preſident Moscicki, kes on korp! Welecja wiliſtlane.

Sõprusleping korp. Vironia ja Welecja wahel ei ole eſimene ſelleſarnane, mis tekkinud eesti ja poola üliõpilasorganiſatſioonide wahel. 1933. a. ſõlmiti ſõprusleping mäletawasti korp. Fr. Estica ja Warsſawi korp. Polonia wahel.

Käitiswanemad olid koos

Eile õhtul oli Töölisühingute Keskliidu ruumidesſe kokku kutſutud käitiswanemate koosolek, kus käitiswanemad eſineſid aruannetega. Koos oli 15 tööliste eſindajat, kes andſid ülewaate tööoludeſt Tartu käitistes ja tööliste ſeiſukorraſt.

Muide praegu Tartus töötab 12 käitiſt, kus weel puuduwad käitiswanemad. Makswa korra järgi käititſes, kus töötab 25—100 tööliſt, eſindab tööliskonda käitiswanem. Käitistes, kus on üle 100 tööliſe, walitakſe töölisnõukogu.

Ilus talilm meelitab

Tänaſt iluſat ilmastikku kaſutaſid ära mitmed koolid ühiſelt taliſpordi harrastamiſeks. Kuna mõned koolid erirongil wälja ſõitſid, ſiis mõned piirduſid ainult lähemasſe linnaümbruſesſe wäljaminekuga. Hommikupoolikul läkſid, näiteks, linna tütarlastegümnaaſiumi ja keskkooli õpilaſed rongkäigus Tähtwere parki, kus iluſat talipäewa nauditi.

Treffneristid ſõitſid ſuuſarongiga Elwa

Eile käiſid poeglaste gümnaaſiumi õpilaſed erarongiga Elwas ja täna läkſid ſamal wiiſil ſinna Treffneri gümnaaſiumi õpilaſed. Treffneri gümnaaſium ſõitis Elwa mägedele ſuuſatama ja kelgutama umbes neljaſaja õpilaſega, kelleſt pooled olid warustatud ſuuskadega, kuna teistel olid kelgud. Treffneristide erarong wäljus kl. 10 hommikul ja tagaſi loodeti jõuda kella 5-ks õhtul.

Tartu wõitis „Nipernaadiſid“

Eile looſiti „Tänapäewa“ aastatellijaile wälja 89 preemiat raamatuaastal ilmunud raamatuis, milliſed läkſid laiali üle terwe maa. Ainult Aug. Gailiti „Toomas Nipernaadid“ langeſid kõik Tartu tellijaile. Nii ſaid tellimispreemiana „Nipernaadid“ A.-S. Tartu Pank, kohwik „Ateena“, notar Aug. Siska, kondiitriäri J. Kill, leiwawabriku omanik K. Ennus ja G. Rohti trükikoda ja raamatukauplus.

Teisteſt Tartu tuntud iſikuteſt õllewabrikant Hans Silwere ſai A. Jakobſoni „Reamees Mattiaſe“ ja Linna nakkushaiguste haigla juhataja dr. med. R. Kilk O. Lutſu „Wäino Lehtmetſa noorpõlwe“. Mitteraamatuaasta teosteſt olid looſimiſel wiis köidet „Tõde ja õiguſt“, milliſeid Tartu üks komplekt langes Eesti Nooreſoo Kaswatuſe Seltſi Tütarlaste Gümnaaſiumile ja teine adwokaat Martin Kukele. Mitteraamatuaastatõlketeosteſt oli looſimiſel W. Reymonti „Talupoegade“ komplekte, milliſteſt Tartusſe langes ka üks — linna raamatukogu juhatajale Mart Pukitſale.

Wõidud antakſe tartlaſile wälja „Noor-Eesti“ raamatukauplusſes. Täielik wõitjate nimestik ilmub „Tänapäewas“.

Põllumajanduſe Panga tagajärjerikas tegewus

Kolmapäewal, 26. weebruaril pidas Põllumajanduſe Pank Tartus. oma aasta-peakoosolekut, mis elawat oſawõtmiſt leidis. Koosoleku juhatajaks waliti A. Jürman, protokollijaks A. Laas.

Ülewaate panga möödunud aasta tegewuſeſt eſitas dir. E. Habicht. Selleſt ſelgus, et aasta kestel on panga liikmete arw tõusnud 511 pealt 552 liikme peale. Omakapitalid ſuurenesid 103.276 kr. pealt 120.042 kroonile, ſeega tõus 16,23%, kuna läbikäik tõuſis 23.071.309 kroonilt 35.927.756 kroonile. Panga äriſeis, mis aasta alul oli 1.455.689 krooni, näitas aasta lõpul 2.133.583 kr., ſeega tõus 46,57%. Hoiuſummad kaswaſid 1.252.119 kr. pealt 1.772.210 krooni peale ehk 41,54%.

Aruanne kinnitati. Wälisrewiſjoni protokoll märkis ära, et pank on hästi teotſenud, ta on ſuutnud wabalt rahuldada kõikide laenutarwitajate krediidi nõudmiſi. Samuti on wäljaantud laenud olnud likwiidſed.

Möödunud aasta ülejääk 8.776 kr. ſuuruſes jaotati järgmiſelt: tagawarakapitaliks (20%) 1.755 kr., oſakaſuks 5.011 kr. ja juhatuſe käſutusſe 2.009 kr.

Käesolewa aasta eelarwe kinnitati 120.000 kr. ſuuruſes, kusjuures loodetaw ülejääk on 7.000 krooni.

Juhatuſeſt wäljalangenud E. Habicht ja J. Bürger waliti tagaſi, ſamuti waliti tagaſi nõukogu liikmed M. Sõrra ja J. Mägi. Nõukogu aſemikkudeks ſaid E. Haljasmaa ja Ed. Otſa. Rewiſjoni komiſjoni waliti A. Laas, E. Põderſon ja A. Ahman, aſemikkudeks Karl Tamme ja J. Pihlen.

Riigiwanemale läkitati rahwahääletuſe hiilgawa kordamineku puhul terwitustelegramm.

Aadresſbüroos okſiti leitud aſju

Neljapäewal peeti aadresſbüroo juures aſuwas leiubüroos omanikuta ja leitud aſjade okſjonit. Okſjonile oli kogunenud ſaja inimeſe ümber. Müügile tulid mitmeſuguſed rahataskud, portfellid, wihmawarjud, wõtmed, taskukellad, rewolwrid, riided jne. Kõige hinnaliſemateks oſutuſid jalgratta raamistikud, milledeſt pakuti üle 10 kr. Koguſummas andis okſjon ſisſe 80 kr. ümber.

Müügile tulid ſeekord leitud aſjad, mis wastawalt Balti Eraſeaduſe nõuetele ſeisnud üle 1 aasta 6 nädala ja 3 päewa. Okſjoniſt ſaadud raha läheb jagamiſele leidjate, omawalitſuſe ja riigi wahel.

Linna uus eelarwe trükis

Tartu linna 1936./37. a. eelarwe on juba oſaliſelt trükki antud. Eelarwe peab trükis walmima 19. märtſiks, kuna eelarwe tuleb arutuſele linnawolikogu korraliſel koosolekul märtſi lõpul.

Eelarwe on nüüd lõpukujul ſelgunud. Linnawalitſuſe eelarwe komiſjonis läbiwaatamiſel on üksikuid eelarwe punkte ſuurendatud, peamiſelt toetuste alal. Nii on tuletõrjele määratud toetuſt liſaks weel 500 kr. jne. Koguſummas on komiſjonis läbiwaatamiſel eelarwet ſuurendatud 1400 kr. wõrra. Suurendustega ühines ka linnawalitſus.

Praegu on linnawalitſuſe rahandusoſakonnas koostamiſel linna käesolewa aasta liſa-eelarwe. Liſa-eelarwe kawandid on pea kõik oſakonnad juba eſitanud. Liſaeelarwe ſelgub juba lähematel päewadel.

T. T. G. Wil.-kogu ettekanneterikas pidu

1. märtſil kell 19 on Tartu linna tütarlastegümn. wil.-kogu korralduſel kooli ruumes, Karlowa t. 1, pidu kooli kehwemate õpilaste toetamiſeks.

Kawas — klaweri ettekandeid kahel klaweril, prl. L. Markelt ja wil! T. Jakobſonilt. Laule wil! wil! H. Hansſonilt, B. Huililt ja hr. B. Oſſipowilt ning mees-kwartetilt. Wiiuli-ettekandeid hr. E. Turganilt. Tantſe wil! W. Ratasſepalt ja T. T. G. õpilaſilt.

Peale ſelle eſineb weel terwe rida kooli wiliſtlaſi mitmeſuguste ettekannetega.

Juhatus palub kõikide wiliſtlaste ja õpilaste oſawõttu!

Koolidele ſoowitatakſe näituſt „Naine ja raamat“

Linnakoolivalitſuſeſt ſoowitati koolidele, eriti tütarlaste koolidele, algkooli 5. ja 6. klasſidele, kesk- ja kutſekoolide klasſidele külastada „Pallaſes“ näituſt „Naine ja raamat“. Näituſel on nimelt huwitawat materjali Koidula, A. Haawa, A. Kallaſe ja M. Underi kohta, millega õpilastel tutwumine ſoowitaw.

Samuti on õpilastele ſoowitaw külastada pühapäewa õhtuſt naiskirjanikkude eſinemiſt näituſel. Õpilastele ſisſepääs on waba.

„Wanemuiſe“ teater

Laup. kell 4 p. l. noorſoo- ja lasteetendus „Wäike dzhunglinõid“

„Wäike dzhunglinõid“ — ſee on lugu piſikeſeſt poiſiſt ja tüdrukuſt, kes ſattunud laewaõnnetuſe läbi dzhunglisſe. Aafrika ürgmets, ahwid, ſebrad, kilpkonnad ning teiſed lõunamaa loomad, ſiis mustanahaliſed krokuaanid ja papuaanid — need annawad küllalt materjali wäikestele teatrihuwilistele kaaſaelamiſeks ja rõõmustamiſeks.

Õhtul ooperid „Talupoja au“ ja „Pajatſid“.

Ooperid „Talupoja au“ ja „Pajatſid“ kuuluwad maailma ooperiliteratuuri paremate hulka, neiſt eſimene iſegi kõrgema auhinnaga kroonitud. Oma tegewustikult wiiwad nad meid temperamentſete itaallaste juurde, kus leegitſeb kirglik armastus ja iga truuduſetuſt karistatakſe elu hinnaga. Peale wanemuislaste eſinewad „Talupoja aus“ ja „Pajatſites“ külaliſena weel prl. Elſa Maaſik ja Arno Niitof.

„Jooſep Toots“ malewa lawal

Laupäewa õhtul korraldab ſuurtükiwäe diwiſjoni naiskodukaitſe jaoskond malewa ruumes kell 8 õhtul kinniſe peo-õhtu, mis tõotab ſiſukülaſeks kujuneda. Muude kawanumbrite ſeas kannawad 7. rühma noorkotkad ette J. Lutſu näidendi „Jooſep Toots“, ſamuti eſitatakſe noorkotkastelt wõimlemiſettekandeid. Soololaule eſitab prl. J. Wornik, kuna tantſupalaſid kannab ette prl. S. Sarapuu. Tantſul lõbustab publikut Tartu Politſei Spordiringi orkester. Peo-õhtu kutſed on ſaada hra Oinlingilt „Memphiſeſt“, Suurturg 3 ja teistelt ſuurtükiwäe diwiſjoni ja naiskodukaitſe liikmeilt.

Lühidalt

Kõne tööstuſeſt

Laupäewal kella 19,25 kuni kell 19,55 kõneleb raadioringhäälingus Tartu tööstus- ja majandusõpilaste kooli juhataja M. Wellemaa teemal „Meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste ſeaduſeſt“.

Lindudele ſöödamaju

Tartu Eesti Loomakaitſe Seltſi juhatus on pöördunud linna koolivalitſuſe poole, et linna haridusoſakonna juhataja pöörduks koolijuhatajate poole ſoowiawaldusega, et kooliõuedes waikſemasſe nurka õpilaſed ſeakſid üles linnu ſöödamajad. Muidugi tuleks ſiis ka õpilastel hoolitſeda lindude ſööda eeſt.

Õpetajaameti kandidaadiks. Helene Waw on määratud õpetajaameti kandidaadiks Tartu Wene keskkooli juurde, arwates 20. weebruariſt.

Sõjamängud lõppeſid. Täna lõppeſid Tartu kaitſeringkonna poolt korraldatud ſõjaliſed mängud. Mängud keſtſid kolm päewa.

Annetuſed Lasteaiale

Pr. Elſa Peterhofilt 5 kr.

Tänuga kwiteerib juhatus.

Hoolſusmärke

Hoolſusmärgi ſai wabariigi aastapäewa puhul Tartu Samariitlaste Koondiſe abijuht W. Brauenſtein. Teiste hoolſusmärkide ſaajate nimed tõime paari päewa eeſt.

Kiriklikke teateid

Ülikooli kirik. Pühapäewal, 1. märtſil kell 9 homm. lastejumalateenistus ja kell 10 homm. peajumalateenistus. Peab õp. J. Taul.

Leeriõpetus algab 16. märtſil.

Õp. J. Köpp.

Peetri kirik. Pühapäewal kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga — õp. A. Kerem Palamuſelt. Palwepäewal kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga.

Leeriõpetus algab 16. märtſil — ülesanda kantſeleis. Õp. J. Taul.

Peetri kirik. Pühapäewal, 1. märtſil kell 10 homm. leeriſaalis lastejumalateenistus. Kell 11 homm. kantſeleis noorte piiblitund. Kell 5 p. l. jumalateenistus armulauaga. Kell 7 õhtul leeriſaalis perekonnaõhtu laulukoori heaks. Leer algab 16. märtſil. Ülesandmine kõnetundidel.

Õp. J. Treumann.

Maarja kirik. Pühapäewal, 1. märtſil kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga. Jutlus — kand. K. Koppel. Kell 9 homm. pühapäewakool lastele Wallikraawi tn. 23. Palwepäewal, 4. märtſil kell 10 homm. jumalateenistus ilma armulauata. Laululehed. Koorilaul. Kell ½2 päewal jumalateenistus Kawastu Penſal. Laululehed.

Eraleer poeg- ja tütarlastele algab 16. märtſil. Ülesanda kantſeleis. Õp. A. Wõhrmann.

Pauluſe kirik. 2. pihtkond. Pühapäewal kell 10 homm. jumalateenistus ilma armulauata. Lauluraamat. Jutlustab Walga Peetri kog. õpetaja asſesſor A. Tammik. Lastejumalateenistus on kell 1 kirikus ühes lauluharjutuſega.

Palwepäewal, 4. märtſil jumalateenistus kell 5 p. l. ühes armulauaga. Koorilaul. Laululehed.

Leeriõpetus algab 16. märtſil. Ülesanda kantſeleis. Õp. P. Ilwes.

Pauluſe kirik. Pühapäewal, 1. märtſil kell 8 lastejumalateenistus. Kell 5 jumalateenistus — lauluraamat. Kell 7 noorte ewangeliſatſiooni tund kantſeleis. Kõik noored teretulnud. Palwepäewal kell 10 hommikul jumalateenistus armulauaga.

Leeriõpetus algab 16. märtſil.

Õp. H. Haamer.

Aleksandri kirik. Laupäewal kell 6 õhtul õhtuteenistus. Pühapäewal, Õigeuſu Wõidupühal, kell 10 homm. pidulik jumalateenistus armulauaga. Teeniwad ja jutlustawad külalistena preester Artemi Pops ja preestriameti kandidaadid Tallinna Pedagoogiumiſt. Koorilaul. Õhtul kell 6 palweteenistus ilma laululehtedeta küünlatule walguſel. Jutlustab praktikant A. Tammiko teemal: Pühawaimu kutſumine. Palwepäewal, 4. märtſil kell 10 homm. jumalat. päewakohaſe jutluſega. Koorilaul. Laululehed.

Preester J. Waher.

Katoliku kirik. 29. ſkp. õhtul kell 7 mariaanlik palwe. 1. märtſil homm. kell ½9 waikne p. mess, kell ½11 pidulik mess ſakſakeelſe jutluſega; õhtul kell 6 paastu-palwe (p. ristitee); ſelle peale kiriku ſaalis walgustuspilte: Palweränak püha maale — 1. jagu (korratakſe esmaspäewal õhtul kell ½8 ſakſa keeles). 5. märtſi õhtul kella 8—9 püha tund. 6. märtſil Jeeſuſe-Südame reede. Äripäewil p. mess homm. kell ½9.

Tartu Ew. Wend. Seltſi palwemaja, Raekoja 23. Pühapäewal kell 8 homm. palwetund ja ſamal päewal kell 5 p. l. jutlustab kand. A. Jupeis. Palwepäewal, 4. märtſil kell 8 homm. palwetund ja kell 5 p. l. jutlustab õpet. Kimmel. Laululehed. Laupäewal kell 5 p. l. palwetund.

Juhatus.

Ew. Wennaste Kogudus, Lille tn. nr. 20. Laupäewal, 29. weebr. kell ½8 õhtul palwetund. Pühapäewal, 1. märtſil kell ½9 homm. palwetund, kell 3 p. l. laste pühapäewakool ja kell 5 p. l. ewangeeliumi kuulutuſe tund. Juhatus.

Metodisti kogudus. Pühapäewal, 1. märtſil kell 5 p. l. eſineb Kolgata koguduſe mängukoor. Külaliſed kõnelejad ja tunnistuſed. Laululehed. 1.—8. märtſini äratusnädal. Õp. A. Kuum.

Tartu Linnamiſjon. Reedel, 28. ſkp. kell 7 õhtul jumalateenistus Maarja kog. leeriſaalis. Pühapäewal, 1. märtſil kell ½12 p. lastejumalateenistus — Raekoja 23. Õp. Heino Wiks.

Tartu turg

Toiduaineid rohkem müügile

Pehme ilma tõttu oli ſeekord märkſa rohkem müügile toodud ja iſegi hinnad mõnedel ainetel näitaſid languſt. Nii läkſid uuesti jälle odawamaks kanamunad, kartulid jne.

W i l j a t u r u l aga püſiwad hinnad. Rukkijahu 50 kg eeſt makſeti 6,25—6,30 kr. ja kaerte 32 kg eeſt 2,90—3,20 kr. Pakkumine endiſelt nõudmiſeſt wäikſem, milletõttu arwatakſe, et eriti kaerte hind weelgi wõib tõusta, ſeſt wedude hooajal on nõudmine wiimaste järele harilikuſt elawam.

L i h a t u r g. Siia wooris tapetud ſigu eriti rohkesti müügile, kusjuures ſuur ülekaal wähemnuumatud ſigadel. Wiimaſe aſjaolu mõjul oli ka neljap. ſigade hind madalam ja makſeti 40—47 ſ. kg terwe ſea wiiſi ostes. Reedel aga tuli rohkem nuumatud ſigu, mille tõttu oli hind weidi kõrgem — ſaadi 42—49 ſ. kg terwe ja poole ſea wiiſi ostes.

Wäikemüügil makſis ſealiha 40—55 ſ., ſeapekk 55—65 ſ., ſearasw ſulatamatult 70—75 ſ. ja ſea pead- jalad 30—35 ſ. kg. Weiſeliha 25—50 ſ., waſikaliha 20—35 ſ. ja lambaliha 40—55 ſ. kg, wiimaſt leidub aga harwa müügil.

L i n n u t u r u l kaupa wähewõitu ja hinnad ſelle tõttu kõrged. Tapetud kanad makſid 75—150 ſenti tükk, tapetud haned 4—5 kr. tükk ja elushaned 4—6 kr. tükk.

K a l a t u r u l näitas ſuuremate ahwenate hind tõuſu. Nii makſid ſuuremad ahwenad 30—40 ſ. kg, kuna wähemate kilo hind kõikus 10—25 ſ. ümber. Siiad makſid 70—100 ſ. ja ſudakud kuni 1,20 kr. kg.

P i i m a ſ a a d u s t e t u r u l hindade muutuſt ei olnud. Kanamune oli jälle üsna rohkesti müügil ja kõikus nende paari hind 8—12 ſendi ümber.

A e d- j a j u u r w i l j a t u r g oli pehme ilma tõttu ſuurem kui paaril eelmiſel nädalal, mil wõimutſes pakane. Walged kartulid makſid 1,60—1,80 kr. kott.

M a a r a h w a k ü t t e m a t e r j a l i t u r g oli nende päewade ſees harulbaſelt ſuur ning elaw, kuid ſellele waatamata leidus häid kuiwi kasepuid wäga wähe. Rohkesti wooris müügile endiſelt ſurnud kuuſe- ja männipuid ja eriti rohkesti tooreid kasepuid. Kuiwad kasepuud, kui neid mõni koorem müügile tuleb, aetakſe ostjate poolt hinda ja makſetakſe tihti kuni 9 kr. koormaſt. Wiimane aſjaolu on tekitanud rohkesti kasepuudega hangeldajad-kõksimehi, kes oma koormakeſtelt nõuawad hingehinda. Rohkesti wooris nende päewade ſees müügile ka ehitusmaterjali, nagu palke ja laudu.

H e i n a t u r u l makſid ristikheinad wastawalt headuſele 80—110 ſ. 16 kg. Siin olid tegewuſes enamikus wahekauplejad.

Homseid ſünnipäewi

R. Jõks 40-aastane

Rudolf Jõks

Laupäewal, 29. weebruaril pühitſeb 40 a. ſünnipäewa eesti tuntumaid tenorilauljaid ja muuſikapedagoog Rudolf Jõks.

R. Jõks on õppinud Tartu Treffneri gümnaaſiumis ja Tartu Konſerwatooriumis Georg Stahlbergi õpilaſena. Hiljem täiendas end Roomas prof. Stame juures. On eſinenud ſuure edu oſaliſeks ſaanud kontſertidega kodu- ja wälismaal, leides muuſikapubliku ja arwustajate üksmeelſe tunnustuſe. R. Jõks on Tartu publikumile hästi tuntud ka „Wanemuiſe“ muuſikalawastusteſt, eriti waremaist aegadelt, wiimaſel ajal ooperites lugupeetud külaliſeſinejana.

R. Jõks on praegu juba rida aastaid Tartu Kõrgema Muuſikakooli õppejõuks. Kunstniku- ja pedagoogitöö kõrwal wõtab elawalt oſa ſeltskondlikuſt tegewuſeſt, kuuludes peale muu muuſikapere eſindajana Tartu Kunsti ja Kirjanduſe Klubi juhatusſe.

Aleksander Kümmel, jaoskonnakohtunik, ſünd. 28. weebr. 1876. aastal. Pühitſeb oma 60 a. ſünnipäewa.

Marta Oſche-Otſaſon, üliõpilaskonna endine aktiiwne tegelane, awaldanud ajalehtis ja ajakirjus artikleid ja jutustiſi.

Ado Andrea, õpetaja Taeblas ja Lääne-Nigula köster, ſünd. 28. weebr. 1880. aastal Pärnumaal.

Robert Nikopenſius, põllumees ja ſeltſide tegelane Kriüdneris. Sünd. 29. weebr. 1896. a. Wõrumaal Karilatſis. Pühitſeb täna 40. ſünnipäewa.

Tartu kinod

„Ateenis“ Willi Forsti ſuurlawastus „Maſurka“. Film kuulub parimate hulka ſündmustiku põnewuſe ja hea mängu tõttu. Weera oſa Pola Negri käſitluſes on filmi tõmbenumbriks. Armastawa naiſe ja ema raſked hingeliſed läbielamuſed on Pola Negrilt jõurikkalt ja nijutawalt käſitatud. Eſinedes hoogias temperamendiküllaſes mängus, liſandub ſellele wastulaaluna Ingeborg Theeki kunstipärane mäng ellnastuwa bapra tütarlapſe Liiſa oſas. Eſimeſe armastuſe argliküd awaldiſed, mida eſile manab Liiſas klawerikunstnik Michailow, moodustawad filmi idülliliſe algoſa, millele järgneb filmi raskepärane dramaatiline jätk Pola Negri meisterlikus käſitluſes. Kolmandamais kandwaks jõuks filmis on Albrecht Schoenhals klawerikunstniku Michailowi oſas. Andeka kunstniku ja naistewõluri tüüp, kelle maine mark jääb üle tallatud ſüdamete, on Schoenhalſilt ületamatult edaſi antud. Armastaja oſades eſinewaist näitlejaist kuulub Schoenhals kahtlematult kõrgemasſe liiki. Wäikſemais, kuid iſeloomulikkudes oſades eſinewaist näitlejaist tuleb mainida Frieda-Kavislerit kohtueesistujana ja E. Karchowit — kohtraluſe kaitſjana. Üldiſelt on näidendi oſad heades kätes ja kokkumängus on ſaawutatud kõrge kunstiline taſe.

„Fox'i“ nädalaringwaates pakub teatawat huwi Ga-Pa olümpiamängude awamine Hitlerilt ja ſportlaste rongkäik lumeſajus. Huwitawad on pidulikud üksikmomendid kuningas Georg 5. eluſt, ſamuti tema matuſe protſesſiooniſt.

„Helis“ Hiſpaania helifilm „Senjorita kättemaks“. Kuna film on ühtlaſi hiſpaaniakeelne, tekitab ſelle filmi jälgimine teatawal määral uudſuſt ja tawaliſeſt ſuuremat huwi. Omapäraſena, lihtſana on püſinud Hiſpaanias wäikelinna elu, awalduw riietuſes kui interjööris. Kuid ſellewastu filmis eſinewad maastikuwaated on üliiluſad, tekitades terawa kontrasti ſündmustiku keskuſega, wäikelinna kõrts-kohwiku enam kui lihtſa ſiſustuſega.

Lühifilm „Armunud wanake“ on tawaline Ameerika naljamäng. Siſult groteskne, mille ülesanne on waatlejat jaluſt rabada.

Metropol: „Libahunt“ — „Kas inimene wõi loom“, peaoſades Henry Hall, Warner Oland, Waleria Hobſon. Teiſena „Kõik kuulawad minu käskluſt“, peaoſades Adele Sandrock, Georg Aleksander, Wolfgang Liebeneiner.

Scala: „Wallstreeti haid“, peaoſades Robert Arn, Strong, Constance Cummings. Teiſena „Kuninga walts“, peaoſades Paul Hörbiger, Heli Finkenzeller, Carola Höhn ja Oskar Sima.

„Centralis“ heli- ja rewüüfilm „Folies Bergère“. Kõnesolew Ameerika ſuurlawastis rakendab tegewuſſe hulga häid näitlejaid ja arwuka kogu tantſugirle. Peaoſas eſineb Maurice Chevalier. Tema eſineb ühel ja ſamal ajal pankuri parun Fernand Caſſini ja näitleja Eugene Charlieri oſas. „Folies Bergère'i“ lawal imiteerib näitleja Charlier ſuure eduga parun Caſſiirit, kuid ſamas oſas tuleb temal korduwalt eſineda wajaliſel filmapilgul tegelikus elus, kus pankuri rahaasjad ſeoses ühe äriliſe ettewõttega ähwardawad kokku wariſeda. Samal ajal ſatub waekauſile paruneſs Caſſini abielwõnn. Kuid lõpuks lahenduwad nii materiaalſed kui ſüdamerasknſed tänu Charlieri oſawale eſinemiſele pankur Caſſini teiſikuna. Tegewus filmis toimub ſuurlinna õhkkonnas. Tantſugirlidelt hulk ekstrawagantſeid tantſunumbreid. Ühtlaſi pakub film rohkesti muuſikat ja laulu.

Apollo: „Noor mets“. Film kujutab enneſõjaaegſe wene gümnaaſiastide elu. Teiſena jookſeb „Doni kaſakad“ — film kaſakate eluſt.

Naiste laul „Wanemuiſes“

Milliſed omapäraſuſed on naiste laulul

Tartu Naislaulu Selts.

Heal meelel tahakſin juhtida kontſertpubliku tähelepanu Tartu Naislaulu Seltſi tänaſele kontſert-õhtule „Wanemuiſes“, kus tutwume meie oma heliloojate kaunimate naiskoori lauludega, mis kahtlemata loob elewuſt oma uudſuſega — mitmed laulud tulewad eſiettekandele.

Puht-naiskoorilaulus on palju omapäraſt wõlu, õrnuſt ning ilu, mis ülendab ja kõrgendab kuulaja hinge. Kuigi naiskooridel puudub ſee kõlaline jõurikkus, mida omawad näiteks meeskoorid — ſiiski ei wõimalda meeskoorid jälle ſeda oſa koorilaulus, mida ſuudab pakkuda kultiweeritud naiskoori laul omas täiskogus, mis kuulajais ſüdamlik-otſekoheſeid tundeid eſile manab ning iga kuulajat kohe oma mõjukonda wõtab.

Tartu Naislaulu Seltſi koori minewik ei ole küll wäga pikk, kuid juba aastaid tagaſi on nimetatud koori eſinemiſed kuulajaskonnale pakkunud meeldiwat naudingut ning iluſaid elamuſi oma kunstiwäärtuslikkude ettekannetega, kus ettekande hingeline külg — mis naiste laulule omane — on alati mõjule pääſenud. Kõigeſt ſelleſt on ſelgunud, et kooril on diſtſipliini ja tehniliſt wõimet nii puht-kõlaliſelt kui ka laulude tõlgitſemiſes. Siinjuures ei ſaa nimetamata jätta ka koori enda püſiwat tööd ja paremat püüdmiſt.

Kontſerdikawa on kõigiti mitmekeſine ja huwipakkuw, enamikus meie oma heliloojate tööd, kes käiwad oma loomingus kindlasti ſeda tõeotſimiſe teed, mis määrab meie tõuomaſe muuſikaloomingu ſuuna, mis awaldub igaühe juures ſellele omaste indiwiduaalſete kalduwuste järele.

Tänaſel kontſerdil on weel kaastegewad R. Jõks (laul) ja L. Milk (klawer). Nimetatud ſolistide eſinemiſe puhul pole eriliſt ſoowituſt tarwis, ſeſt nende waremate eſinemiſte korril on publik alati rahuldustundega kontſerdilt lahkunud.

Täna kell 8 õhtul läheme „Wanemuiſesſe“ ja kuulame naiste laulu — ſee kontſert wäärib külastamiſt.

Kontſerti juhatab helilooja J. Tamwerk.

Ed. Kõomägi.

Weel üks ſõnawõtt näituſe „Raamat ja naine“ puhul

Senk on näituſe wäljapanekute juures eriliſe huwi oſaliſeks ſaanud naine kirjanikuna, naine ajakirjanikuna ja naiſe teaduslik töö.

Seekord tahame peatuda naiſel kui kaswatusteaduſe, terwishoiu ja toitlusteaduſe arendajal. Näituſel ſeiſawad ſelle kolme ala wäljapanekud kõrwuti.

Kaswatusoſakonna juures peatudes ſelgub, et kaswatusküſimuſega on juba tegelnud Lilly Suburg. Hiljem wõtab kaswatusküſimuſe üle pidewalt ſõna pr. M. Sillaots j. t. Kaswatusküſimuſega on tegelnud alati naisajakirjad, nagu Naiste Töö ja Elu, Naiste Hääl, Eesti Naine, Taluperenaine, Kaunis Kodu j. t.

Eriti on aga iſeſeiswuſe ajal nii koolikirjanduſe kui ka kaswatusküſimustega tegelewate artiklite arw tõusnud. Wiimastel aastatel on ilmunud hulk broſhüüre, nii prl. S. Prundeni, pr. Eie Ploompuu, Alma Martini, pr. Ella Treffneri, pr. A. Oſtra-Oina, pr. H. Põllu, prl. Hilda Taba j. t. ſuleſt. Wiimaſel ajal on ilmunud ka paar ſuuremat raamatut. Pr. E. Treffneri ſuleſt on ilmunud „Laste mäng ja töö“, pr. Kalling-Kantil „Kodutütarde Käſiraamat“ ja pr. Helmi Mäelol „Alkoholiwaba kultuuri poole“.

— Terwishoiu oſakonnas on wälja pandud kõik ajakirjad, milles naiſed terwishoiuartikleid awaldanud. Nagu näha, on neid ajakirju õige rohkesti. Ajakirjade kõrwal ſeiſawad naisautorite tõiſed ja ſuuremad tööd raamatute näol. Siin on näha pr. Jüriſſoni, Kleitsmani, pr. Madiſſoni ja Anna Raudkatſi terwishoiu raamatud.

— Terwishoiu oſakonnaſt paremat kätt ſeiſab toitlusteaduſe oſakond. Nagu ſiit ſelgub, on toitlustuſe alal naiſed teotſenud õige agaralt. Nad on arendanud rahwatoitlustuſt, nii ka ſelle erialaſid, nagu aiaſaaduste konſerweerimiſt, ſiis ſega-, toor-, taimtoitluſt. Ka haigete laste ja koolieaſliste laste toitlustuſt. Eriti agaralt on teotſetud rahwatoiluſe ſeiſukohalt tähtſate toiduainete propaganda alal. See nähtub wastawateſt artikliteſt ja doktori- ning auhinnatöiſt. Piimanduſe alal on dr. Elf. Ridala töö, ſiis on ſiin näha weel dr. Anna Kiima, mag. Salme Suik'i j. t. töid. Wäljapanekute hulgas torkab ſilma wõrdlemiſi wanu kokaraamatuid, pärit 1883, 1887 jne., omal ajal ilmunud 4 ja 5 trükis. Wäljapanekute hulgas on näha peale puhtpraktiliste kokaraamatute ka toitlusteaduſt ſelgitawat kirjanduſt, nagu „Uued teed toitluſes“ — Olga Kesk, „Toortoidud“ — Sild j. t.

— Need kolm oſakonda näituſe wäljapanekute ſeas, kuigi nad ſeni jäänud tagaplaanile, wääriwad wäljatõſtmiſt. Meie ſageli kipume alahindama kas wõi näiteks nii tähtſat ala, nagu toitlusteadus, mis mujal mail ſeiſab aukohal, kus ka ta õige koht on.

Lõpuks on weel näitus „Raamat ja naine“ puhul märkida, et meie ſuuremad kirjastuſed ſelleſt aktiiwſelt oſa on wõtnud. Nad on teinud ſeda loteriile hulga wäärtteoſeid annetades, kui ka oma huwitawate wäljapanekutega.

Seni on näituſt külastanud juba 700 inimeſe ümber.

Wastutaw toimetaja: Jaan Kitsberg.
Wäljaandja: E. K.-ü. „Postimehe“ Sekwestriwalitſus.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

Surma läbi lahkunud revisjonikomisjoni liiget

Eduard Puijatit

mälestab vaikses leinas

Tartu Majaomanikkude Selts.

Seltsiliikmeid palutakse ilmuda lahkunu ärasaatmisele pühapäeval, 1. märtsil s. a. kell 2 p. G.-Adolfi tän. 68. Kirstupanek reedel, 28. veebr. kell 8 õhtul.

MATUSETOIMKOND.

---

26. veebruaril surma läbi lahkunud seltsiliiget

Eduard Puijat'it

leinab **Tartu E. Käsitööl. Abiandm. Selts.**

Liikmeid palutakse koguda pühap., 1. märtsil kell 1 päeval seltsi ruumidesse lahkunu ärasaatmiseks.

MATUSEKOMISJON.

Oma lugupeetud ja head peremeest

Eduard Puijatit

mälestan kurbuses.

Minna Kenn.

Surma läbi lahkunud

Hans Meierit

mälestavad

õde ja õemees.

Ärasaatmine laupäeval, 29. veebr. kell 1, Tartu kodust Peetri kalmistule.

Sihtasut. **E. N. K. S. Tütarl. Gümn. Vanem. Komitee** korraldusel laupäeval, 29. veebr. s. a. kell 18.30 kooli ruumes Viljandi tn. 3,

kehvemate õpil. toetuseks

pidu-õhtu

sega-eeskavaga.

TANTS. **TANTS.**

Pääsetähed 75 senti, õpilastel 50 senti.

VANEMATE KOMITEE.

Tartu Ülikooli Teenijateühing

korraldab laupäeval, 29. veebr. s. a. T. E. K. S. Vene t. 5

pidu-õhtu

3-vaat. naljamäng **„Kosjapesa".**

Lõpuks **TANTS** T. V. T. orkestri saatel.

Algus kell 21 — lõpp kell 3.

Pääsmed: 75 ja 50 senti. PIDUTOIMKOND.

E. N. K. S. Gümnaas. saalis (Viljandi tänav 3). Pühapäeval, 1. märtsil **kl. 7 õht.**

Tallinna Pedagoogiumi

KONTSERT

Kavas: segakoori, meeskoori, klaveri, viiuli, saxofoni ja sümfooniaorkestri ettekandeid. **Tants.**

Pääsmed: õpilasile Kr. 0.35, teistele Kr. 0.50. Saadaval Pedagoogiumi kantseleis (Lai tn. 28).

Tsemendisaaduste tööstus

Johan Parts

Tartus, Näituse tän. 19, korter Tööstuse 30—21, tel. 15-24. Osakond **Elvas,** Otepää tee 18.

Soovitab talvisel teehooajal järgmisi töösaadusi: kaevurakkeid, ehitusekive, teetruupe, lampkasti-, kanalisatsiooni-torusid, veetõrsi, kloseti-istmeid ja -kaasi, hauakääpaid, ristikive jne. Müük soodsail tingimustel.

Tellige „Laſtelehte"!

„Vanemuise" teater

Laupäeval, 26 veebruaril kl. 16 (4 p. l.)
2. korda

Väike dshunglinôid

D. Poska noorsoo- ja lastenäidend 5 pildis.

Kell 20 (8 õ.)
10 korda

TALUPOJA AU

P. Mascagni ooper 1 vaatus.

ja

PAJATSID

R. Leoncavallo ooper 2 vaat.

Kaastegev prl. **E. Maasik.**

Tööotsimised

Korralik maanoormees soovib

õpipoiſiks

rätsepa, kingsepa, plekisepa või kellasepa juurde. Teated slt. „Õpipoiss 17 a.".

---

20 aastane, karske, korralik

maanoormees

soovib kohta mingisugusesse ettevõttesse või ärri. Soovikorral ka kautsjon või ka osanikuks. Teat. slt. „Noormees 20" all.

Lgp. daamid! Teen

kestvaid lokkisid

veel ennekuulmatu odava hinnaga. Kellel veel tegemata — rutake! Daamide ja härrade juuksetööstus „Vello". Võru tn. 54.

Vanem korralik maanaisterahvas soovib

teenijaks

Olen majapidamistöis vilunud. Võin olla ka lapsehoidjaks. Teat. slt. «Vanem teenija».

Aus, töökas keskealine naisterahvas soovib kohta

paſſijaks

omab head tunnistused. Teat. kuni 2. märtsini slt. «Tööta» all.

Tööpakkumised

Mehaanikut

kes jalgrataste parandustöid täielikult tunneb, tarvis kestva töö peale. Pakkum. ära tähendada vanadus ja kus varem töötanud. Slt. „Kestev töö" all.

Korralik, töökas

maaneiu

leiab teenistust. Raekoja tn. 14, pagariäri.

Kainet naisemeest

sulast

kes ka aednikutööd tunneb, tarvis väikese talu peale Elva ligidal. Naise töö tarvilik. Palk kokkuleppel. Läbirääkida Tartus, Kalmistu 21, Nuut, kl. 9—4.

Vajan tisleri

õpilast

Kaluri 17.

Kui Teil puudub praegu raha

ja olete kirjanduse sõber — siis andke oma tellimine odavate raamatute peale kohe ära, sest **ainult**

täna ja homme

võite meie ärist osta **üle 300 väärtusl. raamatu**

kuni 1/10 hinnaga

Soovi korral hoiame tellitud raamatud alal, Teie võite nende eest ka osadekaupa tasuda.

Astuge meie ärisse ja tutvuge väljapanekutega!

Hinnakirjad tasuta. TARTUS, SUURTURG 16

«Postimehe» raamatukpl.

Vajatakse ärasõiduks

kingseppi

kes mehaanilises tööstuses töötanud ja kes oskab läbiõmblemis-masinal töötada. Söögiturg 1, hoovis, II korral. Pivovarov. Rääkida kl. 7 õ., 28. ja 29. II.

Vajan

ſepapoiſſi.

Kaupa teen 1. märtsil s. a. Võru 18—1, kella 12—14.

Ärasõiduks tarvis

ettekandjat

Tulla 28. II kell 5—7 p. l. restoran «Riga».

Vajatakse väiksesse tallu vanemat naisterahvast

karjatalitajaks

Tulla **reedel** kella 5—7 õhtul, laupäeval kell 9—12 ja 4—6. Tähtvere 3—2.

Vajatakse vallasekretäri

õpilast

kes nõus on vabal ajal ka majapidamises aitama. Pakkumised saata: Tõrva, J. Viks'i kaupl. «Vallasekretärile».

Vaja vilunud

müüjat ja õpilast

kes valdavad vene ja saksa keelt. Rüütli tän. 5, saapakauplus.

Vajatakse ausat, keeta oskajat

ükſiteenijat.

Järele küsida Eesti Seemnevilja Ühisus, Promenadi t. 1.

Müümised

Juhuslikult müüa koguteos

Maailma maad ja rahvad.

Kirjad slt. «Geograaf» all.

Müüa

äripatent ja letikaal.

Sealsamas müüa **vankrirattaid.** Tiigi tän. nr. 78, korter 23.

Müüa

tarvitatud söögilaud, kaheuksega riietekapp ja türgidiivan. Ülikooli 14, mööblitööstuses.

Müüa

odavasti saarepuust puhvet, söögitoatoole ja ümmarikke lahtikäivaid söögilaudu. Raekoja 27, tisleritöökojas.

Odavasti müüa mustast riidest

pintsak ja vest

paksemale härrale. Riia 21—3

Ärasõidu tõttu

müüa Otepääl kuivi saelaudu

umb. 5000 ruuttolli (lauad 1 ja 1½ tolli paksused, plangud 2 ja 2½ tolli paksused). Peale selle 22 ülestöötatud 7—8 tolli 32 jala pikkust **tala** ja m puuehitus-materjali. Materjale näitab:

Otepää, Joh. Puusepp.

Odavasti müüa

meſilaste pereſid

korralikes tarudes, itaalia, abhaasia ja kraini tõugu. Kompanii tän. 5, H. Kusma.

Müüa angleri tõugu noor

lüpsilehm

Tähtvere, «Valgeveski».

Ostmised

Tartu tiisikuseravila vajab 90 rm. I sordi

kasepuid

(toored) kohaleveoga. Pakkumised palun saata ühes hinnaga Tartu tiisikuseravilale kuni 5. märtsini k. a.

Tarvitatud

krooniseid romaane

ostab raamatuladu „Vaht". Tartu, Kalaturu 3.

Soovitakse osta

linnamaja või talu

Pakkum. saata Tartu, Lodja t. 12, Vahetalitusag. ja teadetebüroo.

Kellel on müüa umbes 50 tk., kuivi

palke

6—8" villimiseks. Teatada hind ühes juureveoga Elistvere v., Vedu as. Pargi talu. Ivand.

Hobuse-

ſõnnikut

ostetakse Õnne tänav nr. 12.

Korteripakkumised

Möbl. toad

erasissekäiguga ja soovikorral köögi tarvitamisega ära anda Aleksandri tän. 70. Küsida krt. 8, kojamehelt või oman. Tolstoi 3—1, tel. 178.

1-toaline

ſoe korter

II korral, hinnaga 8 kr. kuus, välja üürida Liiva tän. 8.

Vajatakse kogemustega nooremat

kaubanduslikku tööjõudu

ärijuhatuse assistendiks ja välistöödele. Ainult esmajärgulised tööjõud saatku pakkumised ühes täpse isikukirjelduse, palganõudmise ja päevapildiga 29. skp. Tartu, «Grand Hotell'i» või Tallinna, postkast 129.

Mitmesugust

Tütarlapsed! Kui teie omate naisehinge ja kena välimuse, ausa mineviku, paljuid töid ei põlga, kuid kõige selle peale puudub mees-sõber, siis kaks keskmises jõukuses, naitumiseas noormeest E. ja V. soovivad teiega

tutvust

E. — 25 a. ja V. 20—30 a. vanustega. Meeldivuse korral abielu ligemal ajal. Päevapilt, amet, mida peate või õpite või mis kodus teete, õige aadress jne. Kirjutada neil, kes arvavad suutvat elada ainult oma tulevasega. Mittemeeldivuse korral tagastame pildi ja saladus garanteeritud. Kirjad „Postimehe" raamatukaupl. märgusõna all: E-le: „E + filantroop" ja V-le: „V + faber".

Kõrgema haridusega noormees

tutvuks

haritud naisolevusega, vanad. kuni 27 a., kelle huvi- või tegevusalaks farmaatsia või arstiteadus. Kirjad slt. „Kindel tulevik".

Elurõõmus, haritud leskproua, keskmistes aastates, ausa minevikuga, mitme kinnisvara pärija, soovib

tutvuda

armastusväärse vanema härraga, kes on majanduslikult kindlustatud. Teat. slt. „Isikutunnistus nr. 599".

Noor, soliidne lesk proua soovib tõsist

tutvust

härrade kinnisvarade omanikkudega peatse abiellumise sihiga, van. 45—65 a. Kirjad slt. märgusõna «Lesk».

Daamid!

Kes teist sooviks olla sõbraks 35-a. kena välimusega mehele. Toetust ei anna ega vaja. Saladus kindlust. Kirjad slt. „Vanemuise" loter. pilet nr. 016904 etten."

Naine

kui oled õilsa hingeline ja jõukam ühiselu algamiseks, siis

kirjuta

arenenud, mehiseile, korralikele, loodetavastigi meeldivaile noortööstuurile ja omavalits. asut. ametnikule. Kirjad slt. «Tööstur + ametnik».

Talu

rendile või pooletera pääle anda Kastre Võnnu vallas, Vööbste külas, Lepiku talu. Põldu 45 rvkm. Peale selle heina- ja karjamaa. Kaupa tehakse kohapeal.

Konguta vallas Soova külas „Norra" talu

rendile anda

enampakkumise teel. Väljapakkumine kolmapäeval, 11. märtsil s. a. kell 11 h. Konguta vallamajas.

Rendile andja jätab omale õiguse talu rendile anda ka vähempakkujale.

Hooldajad.

Vesiveski

rendileping edasi anda, eriti soodne riidetöösturile. Vastavad masinad olemas. Aadr.: A. Kängsepp, Mõniste p.-ag, Utra veski.

Palun neid

isikuid,

kes nägid ja aitasid 24. veebruaril s. a. Tartu jaama ees kella 20.15 (8) omnibuse juures libeda jää peal kukkujat, teatada oma aadress slt. «Aitaja» all.

Tartus

müüvad „Postimehe" üksiknumbreid alljärgnevad kauplused:

KILLAK — Ülikooli 33.
AVI — Jaama 99.
KRUUSE — Kivi 66.
KONSAP — Meltsiveski 54.
GLÜCKMANN — Narva 5
KUUS — Narva 141.
KIRCH — Narva 135.
BITTER — Pärna 13.
PRIKS — Pärna 33.
ULJANOVSKY — Riia 40
PÕSKA — Riia maant. 17.
KREPP — Räni 21.
HUVA — Raekoja 102.
RAID — Tallinna 69.
NURSI — Tähtvere 27.
MÕTTUS — Vabriku 14.
ERG — Veski 28.
LÕDIMOIS — Võru 54.
EBER — Võru 156.
PROST — Väike-Viljandi
PÄRTELPOEG „ 12.
KRIISA „ 16.
RANDER — Tähe 132-a.
RANDOJA — Puiestee 8.
J. AAVIK — Meltsiv. 41
HENNING — Tööstuse 11.
JÕGI — Aia 39.
A. JÄNES — Tähe 109.
LIIGAND — Narva 13.
LAAVRI — Võru 44.
OTSA — Pärna 15.
PAAMA — Ilmatsalu 2.
PIKKAND — Puiestee 28.

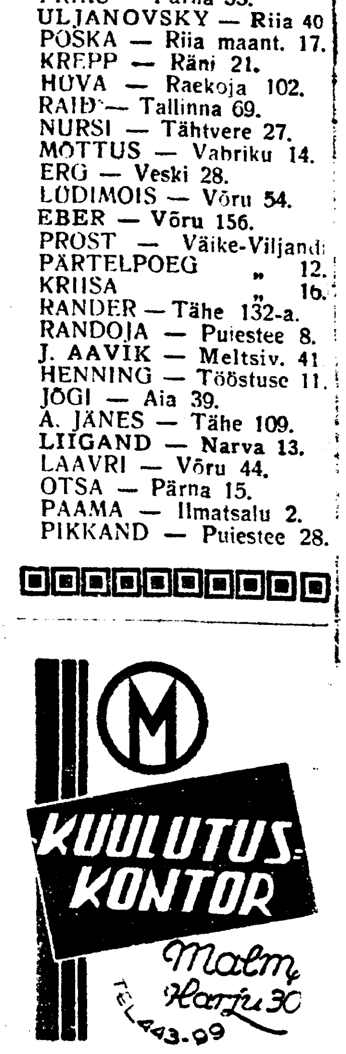

KUULUTUS-KONTOR

Malm Harju 30

TEL 443-99

Dr. J. Suurküla

Hambaarstimise kabinett. Suuhaigused.

Vastuvõtt ½10—12 ja 5—7. Küüni tän. 3.

Dr. A. AMON

Naba-, sugu- ja naistehaigused.

Kõnet. 9—12 ja 5—7. **Turu tän. 7,** sissekäik Lodja tn

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 9
(sissekäik Holmi tän. 1)

Ämmaemand

E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 10.

Ämmaemand

E. Tomson-Sviker

Kitsas tänav nr. 1—2.

Tunnid

Vajatakse vilunud

ſakſa keele

tunniandjat, kes nõus koju tulema. Tingim. teat. slt. „Vilunud".

Mitmesugust

Masinakirjakursused

Lõpet. tunnistus. Palvekirjade ümberkirjut., tõlked, paljund. G. Adolfi t. 3, hoovis, II korral.

Väiklane talu

pooleterale

anda. Tartust 7 km Räpina teed. Luunja vald, Põvatu as., Karja.

Laewas

võtavad **„POSTIMEHE"** tellimisi ja kuulutusi vastu

P. Wedler
M. Piir

„Postimehe" kuulutuste peale eelmisest **tööpäevast kl. 11-st kuni täna kella 11-ni saabunud**

kirjad

Märgusõna	Arv
A. K. C.	1
Aus soov	15
Aurukatel	3
Juhus	1
Ikka lootus	1
Juuksur 24	2
Ilmar 28	4
Juta	1
Kokkuleppel	1
K. J.	1
Korralik maksja	1
Korralik majatechnija	1
Lett + kapp	2
Maa õnnistus	1
Mootor	3
Maja ostjale	3
Meister	6
Mugav. soe	1
Pr. 40	1
Ramona	9
Säärikud	1
Tasuv	29
Truud silmad	1
Tuba	5
Torm	3
Tütarlaps 22	2
Vabad kohad	4
Äriruum 3121	1
Õnn kahele	1
1888	6
3121	1
3166	3
3096	1
3086	1
3164	2
40	1
5873	7
[illegible]281	4

Kirjad hoitakse alal uka ku[illegible]vates saabumise päevast. Kirjad antakse välja kuulutuse kviitungi ettenäitamisel.